

Katolički list

Zvonik

GOD: XVII BR. 5 (187) Subotica, svibanj (maj) 2010. 130,00 din

Tema broja: Odgoj u obitelji nikada važniji
Reportaža: Vrčić „Marija Petković – Sunčica“
Intervju: Marina Piuković

Hodočašće pomirenja u Doroslovu

Duhovne vježbe sestara Kćeri Milosrđa u Subotici

Mladi iz naše biskupije na susretu u Zadru

Susret mladih u Baču

Blagoslov žita na Markovo u Žedniku

Proštenje u Žedniku

Djeca vrtića „Marija Petković – Sunčica“ u igri

Škola animatora u Senti

Što ne može medicina, može majka!

Zagrepčanka Petra Grgošević Trgo koja je u 20. tjednu trudnoće doživjela moždani udar i kojoj su liječnici Vinogradske bolnice moždanu smrt konstatirali samo dan kasnije, na svijet je donijela živu i zdravu djevojčicu Milu. Petra je preminula samo dva dana kasnije, a njena je obitelj za transplantaciju darovala sve organe voljene supruge, majke i kćeri. Petra je, iako je znala da boluje od rijetke bolesti krvnih žila koju bi trudnoća samo mogla pogoršati, rekla „da“ životu. Nakon 65 dana kome u kojima je nekim čudom zapravo postala „inkubator“ svojoj bebi, Petra je umrla da bi Mila živjela.

Priča je to koja je prije nepuna dva tjedna ganula cijelu hrvatsku javnost. Ne i bez razloga. No, još je više ovakvih i sličnih tužnih priča, a proživljavaju je u tišini i daleko od očiju javnosti mnoge majke i njihove obitelji.

Nešto slično posvjedočila je jedna gospođa tješeci ženu čiji maleni Luka nakon dva mjeseca borbe u inkubatoru, budući da je rođen u 22. gestacijskom tjednu, na kraju nije preživio. Čitateljica je napisala sljedeće: *Majčino srce zna i može sve! Molite Boga i On će Lukici i Vama dati još više snage i sve će biti u redu! Moja je mama rođena u 23. tjednu i bila je velika kao pivska flaša, a doktor je njejoj majci rekao da ide doma i zapali*

svijeću jer „to“ neće preživjeti. Tada nije bilo inkubatora jer je to bilo davne 1920., pa je baka napravila primitivni inkubator pored kamina i dva mjeseca kasnije došla tom istom liječniku pokazati dijete koje je divno napredovalo majčinom ljubavlju. Liječnik se začudio i samo komentirao: „Što ne može medicina, može majka“.

I naš život obiluje sretnim i tužnim trenucima, kada se čini da je sve izgubljeno. Dobro je tada znati da ono što ne možemo vlastitim snagama, može Bog. U mjesecu smo svibnju. Mjesecu molitve krunice. Dobro nam je znati da ono što ne možemo sami, može moćna zagovornica na nebu, naša nebeska Majka Marija, u čijoj se patnji dok je pratila svojega Sina na križnom putu, ogleda veličina i snaga istinske ljubavi, one koja ljubi i kada trpi. Što ne možemo vlastitim snagama, može nebeska Majka Marija!

Još jednog zagovornika na nebu imamo. Papa Ivan Pavao II. proglašen je blaženim u Rimu 1. svibnja. U *Temu broja* pokušali smo vam prenijeti dio tog radosnog događaja, koji nas nuka da mu se u svojim potrebama i molitvama utječemo u zagovor.

Mnoštvo je tekstova u novom broju *Zvonika* koji svjedoče. Primjerom, vjerom i iskustvom. Voljela bih kad bi svatko od Vas u njemu pronašao bar poneku oazu duhovnoga odmora i mira.

**Zamjenica
glavnoga
urednika**

Iz sadržaja

Tema:

Papa Ivan Pavao II.
proglašen blaženim.....5

Stota obljetnica crkve sv. Marka
u Starom Žedniku 8

Sjećanja:

Što nam je dida
ostavio u nasliđe 23

Reportaža:

Katolička crkva u zemlji
apokaliptičkih stradanja....24

Intervju:

o. Mato Miloš, OCD.....26

Kutak za katehete:

Moje zvanje - majka
ili časna sestra 31

Umjetnost

izbjegavanja sukoba 34

Kršćanski stav:

Znanstveni je časopis
Katoličkoj crkvi u Vojvodini
neophodan! 35

Kultura:

III. Dani A. G. Matoša
i dr. Josipa Andrića
u Plavni i Baču.....36

Mladi:

Brak na probu 43

Vjernici pitaju:

Grieh ogovora
i klevete.....47

Marijo, daj mi srce djetinje...

Piše: Nevena Gabrić

Svibanjsko, proljetno predvečerje. Pođimo do otvorenih crkvenih vrata. Tihim hodom koračajmo prema slici s Gospinim blagim likom, okruženoj mirisnim, šarenim cvijećem. Zastanimo pred očima nježnosti, dobrote, spokoja i utjehe. Prepoznavmo pogled brižne majke, pogled pun ljubavi. Udahnimo ljepotu njezina mira. Zahvalimo na majčinskom osmjehu. Osjetimo se voljenim djetetom. Otvorimo svoje srce pred majkom koja uvijek, baš uvijek razumije svoju djecu.

I dok se povjeravamo čudesnoj Majci koja pomaže u nevoljama i kušnjama, plače sa žalosnima, sudjeluje u bolima ili se raduje našoj sreći, zapitajmo se koliko smo zaista djeca? Koliko sličimo djetetu? Imamo li oči i dušu djeteta koje uz vesele poklike umije bezbrižno trčkarati, koje se može diviti najmanjim sitnicama ili postaviti bezazleno pitanje: tko to pali zvijezde na nebu? Možemo li se ponovno domoći blagodatni čuđenja, možemo li se oduševljavati nebrojenim stvarima koje nas svakodnevno okružuju? Osvrnimo se oko sebe, gledajmo djecu, učimo od njih...

Ovih će dana mnogi naši dječaci i djevojčice prvi put u svojem životu priznati pred Bogom svoje grijehe, mnoga će djeca prvi put pristupiti

svetoj pričesti. Prići će oltaru svečano i dostojanstveno, vedrih i zadovoljnih lica, toplih pogleda, potajnih osmjeha... Mi odrasli ćemo vješto skrivati suze i misliti kako je život prekrasan jer imamo te živahne, blistave dragulje pred sobom. Sjetimo ih se i u svojim molitvama! Poželimo svima, pa i sebi, da se znamo s istim takvim djetinjim žarom i radošću uputiti k ispovjedaonici, takvom djetinjom iskrenošću izgovarati riječi pokajanja, s takvom vatrom u duši primati Isusa u svoj život. Doživimo svim srcem slavlje njihove Prve ispovijedi i Prve pričesti. Molimo Boga da u njima uvijek kuca ovo isto djetinje srce koje se raduje susretu s Gospodinom Isusom. Poželimo biti kao djeca! Obratimo se Kraljici svibnja ovim riječima:

Sveta Marijo, Majko Božja, čuvaj u meni srce djetinje, čisto i bistro kao izvor. Daj mi srce jednostavno, koje se ne lomi u žalostima. Daj mi srce darežljivo, koje će se darovati, nježno i samilosno. Srce vjerno i plemenito, koje nikoga ne zaboravlja. Daj mi srce blago i ponizno. Daj mi srce koje ljubi, ne tražeći ništa zauzvat. Daj mi srce radosno, veliko i nepobjedivo da ga nikakva nezahvalnost ne zatvori. Daj mi srce, da ga nikakav nehaj i ravnodušnost ne umore. Daj mi srce ranjeno Kristovom ljubavlju. Marijo, daj mi srce djetinje...

Papa Ivan Pavao II. proглаšen blaženim

Priredio: Andrija Anišić

Proces beatifikacije pape Ivana Pavla II.

Santo subito

Papa Ivan Pavao II. preminuo je 2. travnja 2005. u 84. godini. Samo dva mjeseca nakon njegove smrti papa Benedikt XVI. najavio je početak procesa beatifikacije, koji je službeno započeo 28. lipnja 2005. Zaključenje procesa beatifikacije, osim blaženog života, zahtijevalo je barem jedno potvrđeno čudo.

Pogreb pape Ivana Pavla II. bio je pravi ekumenski događaj budući da su se, osim katoličkih, okupili i predstavnici ostalih crkava. Misu je predvodio današnji papa Benedikt XVI. tada dekan Kardinalskog zbora, uz koncelebraciju 164 kardinala. Pogreb je obilježilo jednoglasno skandiranje okupljenog mnoštva i transparenti s natpisom „Santo subito“, što u prijevodu znači „Svet odmah“. Gotovo dva milijuna ljudi u Rimu i Vatikanu te tri milijarde ljudi pred televizijskim ekranima pratilo je najveći pogreb održan za jednog od 264 nasljednika sv. Petra.

Iako je papa Benedikt XVI. odluku o početku procesa beatifikacije donio na privatnoj audijenciji 28. travnja 2005., odluka je objavljena 13. svibnja te iste godine, na blagdan Majke Božje Fatimske. Smatra se da je upravo ona spasila život pape Ivana Pavla II. u atentatu koji je na njega izvršen 13. svibnja 1981.

Proces beatifikacije smije započeti barem pet godina nakon smrti budućeg blaženika, ali Papa ima ovlasti pokrenuti taj proces i mimo propisanog pravila. U slučaju

**Blago tebi, ljubljene Ivane Pavle II.,
jer si povjerovao!
Nastavi – molimo te – s neba jačati
vjeru Božjeg naroda.**

Papa Benedikt XVI. na Nedjelju božanskog milosrđa 1. svibnja proglasio je blaženim slugu Božjega Ivana Pavla II. Tijekom svečanog misnog slavlja na Trgu sv. Petra, na kojem se okupilo više od milijun ljudi, Papa je izgovorio obrazac beatifikacije čime je veliki poljski Papa i službeno uvršten među blaženike Crkve. U obrascu je Papa istaknuo kako se slugu Božjega Ivana Pavla II. od sada pa nadalje može častiti kao blaženika na mjestima i prema pravilima određenim pravom, a blagdan novog blaženika slaviti će se svake godine 22. listopada. Zatim je na pročelju vatikanske bazilike otkrivena slika novog blaženika napravljena 1995. godine, a njegove moći donesene na oltar. Moćnik u kojem se nalazi ampula s krvlju blaženika pred oltar su donijele s. Tobiana, dugogodišnja pomoćnica pokojnog pape te s. Marie Simon Pierre, francuska redovnica koja je po zagovoru blaženika ozdravila od Parkinsonove bolesti. Moćnik je izložen na čašćenje vjernicima. Tijekom prinošenja moćnika zbor je pjevao pjesmu nadahnutu riječima koje je papa Wojtyła izgovorio kada je 1978. preuzeo papinsku službu: „Širom otvorite vrata Kristu“. U vatikanskoj bazilici je izložen lijes s tijelom novog blaženika. Obred beatifikacije je završio zahvalom Papi što je proglasio blaženim Ivana Pavla II. koju je izrekao generalni papinski vikar za grad Rim kardinal Agostino Vallini.

Tema

pape Ivana Pavla II. Vatikan je ubrzanu odluku objasnio riječima: *Ivan Pavao II. je za života, smrti i nakon nje bio na glasu svetosti.* Slično je bilo i s proglašenjem blažene Majke Terezije, čiji je postupak papa Ivan Pavao II. započeo 2001., četiri godine nakon njezine smrti, dok je blaženom proglašena dvije godine kasnije.

Čudesno ozdravljenje

Beatifikacija je zahtijevala da se u potpunosti analizira Papin život, a to je bila zadaća izabrane komisije povjesničara. Pregledani su svi dokumenti i privatna pisma pape Ivana Pavla II. iz vremena laičkog života te iz razdoblja nakon ređenja. Tražila su se moguća heretička gledišta i izjave kako bi se provjerila Papina pravovjernost. S obzirom na to da je zaključenje ovog procesa zahtijevalo barem jedno potvrđeno čudo, najčešće znanstveno i medicinski neobjašnjivo ozdravljenje od teške bolesti, počele su s raznih strana pristizati informacije o čudesnim ozdravljenjima od teške bolesti na zagovor Ivana Pavla II. Nije dno od njih nije bilo potvrđeno sve do 30. ožujka 2007. Tada se novinarima obratila francuska sestra Marie Simon-Pierre svjedočeći o svom čudesnom ozdravljenju od uznapredovale Parkinsonove bolesti, po zagovoru pape Ivana Pavla II. u noći 3. lipnja 2005., točno dva mjeseca nakon njegove smrti. Slučaj se mjesecima analizirao te je konačno proglašen čudom.

Papa Benedikt XVI. objavio je 14. siječnja 2011. službeni datum beatifikacije Karola Wojtyła – 1. svibnja 2011.

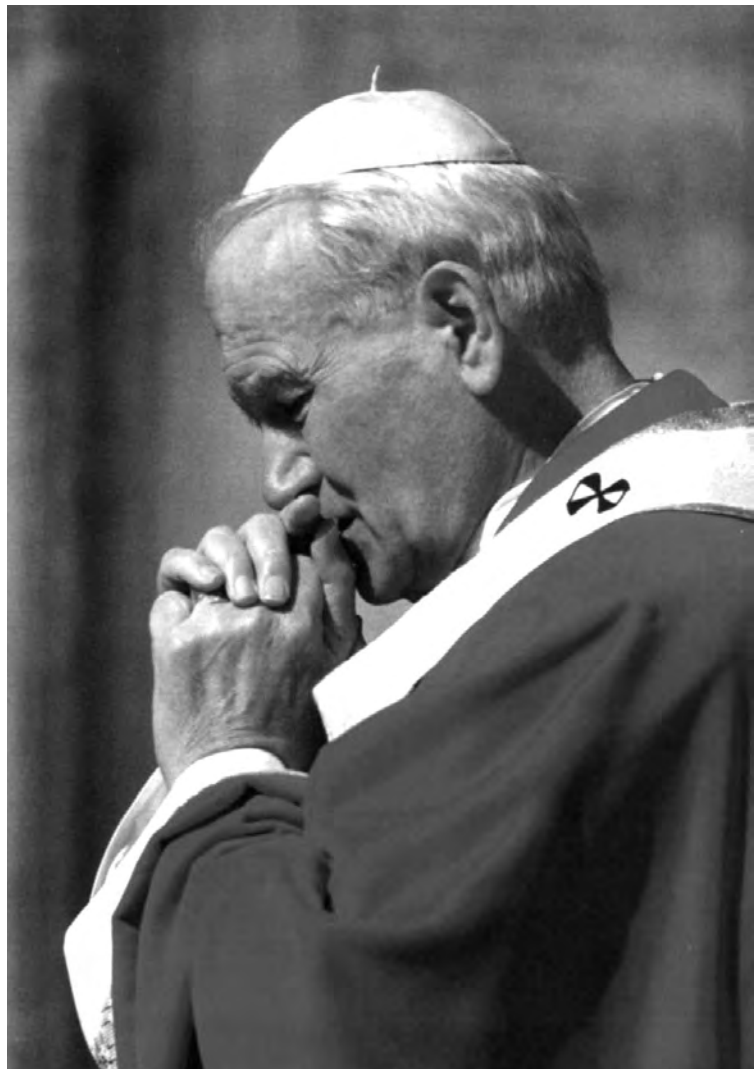
Misa beatifikacije Ivana Pavla II.

Iščekivani dan je došao, došao je brzo, jer se tako svjedočilo Gospodinu: Ivan Pavao II. je blaženi!, uskliknuo je papa Benedikt XVI. u homiliji mise beatifikacije na Trgu sv. Petra 1. svibnja. *Prije šest godina smo se nalazili na ovome Trgu da sudjelujemo na pogrebu pape Ivana Pavla II. Duboka je bila bol zbog gubitka, ali je još snažniji bio*

osjećaj velike milosti koja je obavijala Rim i čitav svijet: milosti koja je bila nalik plodu čitavog života mogega ljubljenog prethodnika i osobito njegova svjedočenje u trpljenju. Već smo toga dana osjećali kako se širi miris njegove svetosti i Božji je narod na mnogo način očitovao svoje štovanje prema njemu. Zato sam htio da se, uz dužno poštovanje crkvenih normi, njegova kauza za proglašenje blaženim donekle ubrza.

Danas pred našim očima svijetli ljubljani i štovani lik Ivana Pavla II. Danas se njegovo ime pridružuje nizu sve-

Zborna molitva na misi u čast bl. Ivana Pavla II.

Bože, bogat milosrđem, koji si pozvao blaženog Ivana Pavla II, papu, voditi cijelu tvoju Crkvu, udijeli nam, osnaženi njegovim naukom, s povjerenjem otvoriti naša srca spasonosnoj milosti Krista, koji je jedini otkupitelj čovjeka, koji s tobom živi i kraljuje, u jedinstvu Duha Svetoga, po sve vijeke vjekova.

taca i blaženika koje je proglasio tijekom njegova gotovo 27 godina dugog pontifikata, rekao je Papa snažno podsjećajući na sveopći poziv na svetost, kako to ističe koncilski konstitucija Lumen gentium o Crkvi. Papa se zatim zadržao na marijanskom obilježju pontifikata pape Wojtyła prema kojem je Isusova Majka bila „slika i uzor svetosti za svakog kršćanina i za čitavu Crkvu“.

Ne bojte se! Otvorite, štoviše otvorite širom vrata Kristu!, ponovio je Benedikt XVI. riječi koje je njegov prethodnik izgovorio kada je izabran za papu. Svojim svjedočenjem vjere, ljubavi apostolske hrabrosti taj je istaknuti lik poljskog naroda pomogao kršćanima iz čitavoga svijeta da se ne boje izjašnjavati kao kršćani, pripadati Crkvi, govoriti o evanđelju. Riječju, pomogao nam je da se ne bojimo istine, jer je istina jamstvo slobode, rekao je Papa. Čovjek je put Crkve, to je prema Benediktu XVI., „poruka“ Karola Wojtyła. Tom porukom Ivan Pavao II. je poveo Božji narod preko praga trećeg tisućljeća. Velikim jubilejom dvijetisućite Ivan Pavao II. dao je kršćanstvu novi smjerokaz prema budućnosti, Božje budućnosti, koja nadilazi povijest, ali ipak utječe na povijest.

*Tijekom 23 godine imao sam priliku biti mu blizu i diviti se njegovoj osobi, prisjetio se Papa. Njegova duboka duhovnost, bogatstvo njegovih misli bili su mi potpora u mojoj službi. Primjer njegove molitve me uvijek pogađao i djelovao pobudno na mene: on je uranjao u susret s Bogom, ne dopuštivši da ga u tome ometaju brojne njegove dužnosti, rekao je Papa prisjetivši se osobito njegova svjedočanstva u trpljenju: *Gospodin mu je malo po malo sve oduzimao, ali on je ostao poput 'stijene', kao što je to Krist htio. Njegova duboka poniznost, ukorijenjena u prisnom zajedništvu s Kristom, omogućila mu je da nastavi voditi Crkvu i da daje svijetu rječitu poruku upravo u trenutku kada su njegove tjelesne snage jenjavale.**

Papa je zaključio svoju homiliju, prekidanu više puta burnim pljeskom mnoštva okupljenog na Trgu sv. Petra, ovim riječima, izgovorenim s neskrivenim ganućem: *Toliko si nas puta, rekao je Benedikt XVI., obraćajući se svojem „ljubljenom prethodniku“, blagoslovio s ovoga trga i s palača. Danas te molimo: Sveti Oče, blagoslovi nas. Amen.*

Na svečanosti proglašenja blaženim, papa Benedikt XVI. nosio je liturgijsku odjeću svoga prethodnika. I misnica i mitra koje je imao Sveti Otac na sebi njegov je prethodnik na katedri svetoga Petra nosio vrlo često na liturgijskim slavljinama, tako da se i u toj gesti još jednom može prepoznati velika ljubav Benedikta XVI. prema Ivanu Pavlu II. s kojim je više desetljeća vrlo usko surađivao, i kao teolog i kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere. Osim toga, Benedikt XVI. misu je slavio s kaležom novoga blaženika. Suslavitelji mise, uz prisutne kardinale, bila su i obojica privatnih tajnika pape Wojtyła: Stanisław Dziwisz, današnji krakovski nadbiskup i kardinal, te Mieczysław Mokrzycki, nadbiskup Lavova. Zbog velikoga broja vjernika pričest je na misi dijelilo 800 svećenika, a pobožni su vjernici nakon mise izražavali veliko veselje zbog proglašenja Ivana Pavla II. – kojega se od prvih dana nakon smrti naziva i „Velikim“ – blaženim.

Po završetku mise Papa je predmolio molitvu Kraljice neba prije koje se okupljenim vjernicima obratio na više jezika.

Prave rijeke hodočasnika slile su se ne samo na Trg sv. Petra, nego i u sve prilazne ulice. Prema izvještavanju austrijskoga Kathpresssa, koji se poziva na službene podatke grada Rima, na slavlju je sigurno sudjelovao milijun vjernika. Oni su svaki detalj sa svečanosti mogli vidjeti na 14 velikih zaslona razmještenih po cijelome gradu. Samo na prostoru nekadašnjega trkališta „Circus Maximus“ okupilo se više od 10.000 vjernika. Broj pristiglih hodočasnika iz cijeloga svijeta ugodno je iznenadio i same organizatore. Kako je istaknuo zamjenik glasnogovornika Svete Stolice o. Ciro Benedettini 1. svibnja, broj pristiglih je „iznenađujuće velik“. Novinari ističu da je rimska hodočasnicička služba očekivala oko 300.000 vjernika, a sam grad Rim oko milijun.

Lijes blaženog Pape smješten u kapeli Sv. Sebastijana

Osoblje Tvornice svetoga Petra, nakon zatvaranja bazilike Svetoga Petra, započelo je 2. svibnja pripremu za smještaj lijesa blaženoga Ivana Pavla II. ispod oltara u kapeli Svetoga Sebastijana. Iz sakristije je u 19 sati i 15 minuta krenula procesija s ministrantima, ispovjednicima i

upravom bazilike, nekoliko nadbiskupa i biskupa te devet kardinala na čelu s kardinalom Angelom Comstrijem – stoji u priopćenju o. Federica Lombardija, ravnatelja Tiskovnoga ureda Svete Stolice, a prenosi Radio Vatikan.

Nakon kratkog zaustavljanja i pjevanja litanija svetih papa, procesija je stigla pred oltar svetoga Sebastijana, gdje je već bio smješten lijes s posmrtnim ostacima. Na završetku litanija, nakon trokratnog zaziva „blaženi Ivane Pavle“ izmoljena je blaženikova molitva i obavljeno kađenje. Potom su djelatnici Tvornice svetoga Petra namjestili bijelu mramornu ploču s natpisom „Blaženi Ivan Pavao II.“ i zatvorili prostor ispod oltara.

Vjernici od utorka 3. svibnja mogu u kapeli Svetoga Sebastijana u bazilici mirno moliti pred grobom blaženoga Ivana Pavla II.

DEKRET

glede liturgijskog štovanja koje će se iskazivati blaženom Ivanu Pavlu II., papi

Izuzetno značenje, priznato od cijele Katoličke crkve rasute po cijelom svijetu, koje ima beatifikacija sluge Božjega Ivana Pavla II., blažene uspomene, održat će se 1. svibnja 2011. pri bazilici sv. Petra, a predvoditi će je Sveti Otac Benedikt XVI. Vidjevši tu izuzetnost, na osnovu brojnih zahtjeva glede liturgijskog štovanja na čast novog Blaženika, po mjestima i načinima određenim pravom, ova Kongregacija za božanski kult i disciplinu sakramenata priopćuje što je glede toga određeno.

Određuje se da u Direktoriju Rimske biskupije i poljskih biskupija slavlje blaženog Ivana Pavla II., pape, bude upisano 22. listopada i da se slavi svake godine kao spomendan.

Glede liturgijskih tekstova dozvoljava se vlastita zborna molitva i drugo čitanje Ureda za čitanja, s odgovarajućim pripjevnim psalmom (vidi privitak). Drugi tekstovi se uzimaju iz zajedničkog slavlja pastira, za papu.

Glede drugih vlastitih liturgijskih kalendara, zahtjev za neobvezan upis spomendana blaženog Ivana Pavla II. mogu podnijeti ovoj Kongregaciji biskupske konferencije za njihova područja, mjesni biskup za vlastitu biskupiju, vrhovni poglavar redovničke zajednice.

Izbor blaženog Ivana Pavla II. kao naslovnika crkve predviđa dozvolu Apostolske, osim kada je njegovo slavljenje već upisano u posebni kalendar: u tom slučaju ne treba dozvola i Blaženiku, u crkvi kojoj je naslovnik, je rezerviran stupanj blagdana.

Stota obljetnica crkve sv. Marka

Piše: *Andrija Anišić*

U Starom Žedniku kod Subotice završena je 27. travnja trodnevna proslava jubileja 100. obljetnice crkve sv. Marka. Obilježavanje te značajne obljetnice započelo je još prošle godine na proštenje, tako su sva događanja u proteklih godinu dana bila u znaku toga značajnog jubileja a odvijala su se pod geslom: „Obratite se i vjerujte evanđelju“.

Svečano euharistijsko slavlje jubileja predvodio je u ponedjeljak, 25. travnja, na blagdan sv. Marka – zaštitnika crkve i župe, biskup mons. dr. Ivan Pénzes u zajedništvu s dvadesetak svećenika. Slavlje je započelo „kraljičkom pismom“ koju je u čast jubilarne crkve napisala pučka pjesnikinja Đula Milodanović, rodom iz Starog Žednika. Pjesmu su otpjevale žedničke „kraljice“ odjevene u tradicionalnu narodnu nošnju Hrvata Bunjevacu. Božju riječ i prinos darova uz prigodne molitve također su čitali mladi i djeca odjeveni u bunjevačke i mađarske narodne nošnje. U prigodnoj propovijedi biskup Pénzes je istaknuo značaj jubilarne slavlja koja učvršćuju vjeru zajednice i ohrabruju vjernike za budućnost kako bi novo razdoblje povijesti svoje župne zajednice mogli živjeti još zanosnije i obogatiti novim plodovima žive vjere.

Župnik Željko Šipek na kraju mise zahvalio je Bogu na svim milostima kojima je kroz proteklih stotinu godina obasipao župu sv. Marka u Starom Žed-

niku. On je istaknuo da je u toj župi kroz stotinu godina bilo 11050 krštenja, 2287 vjenčanja a pokopano je 7525 župljana. Zahvalio je i svima koji su sudjelovali u proslavi Jubileja a napose onima koji su sudjelovali u njegovoj organizaciji kao i brojnim dobročiniteljima.

Među uglednim gostima bili su o. Dalibor, pravoslavni paroh novožednički i čantavirski, s. M. Martina Koprivnjak, vrhovna glavarica Sestara Naše Gospe iz Zagreba s nekoliko sestara koje su nekoć djelovale u toj župi, zatim dr. Ante Sekulić, akademik te Petar Kuntić, zastupnik u Skupštini R. Srbije, Predrag Kujundžić, predsjednik Mjesne zajednice Stari Žednik, Mirko Ostrogonac, pročelnik za kulturu Mjesne zajednice i Damir Sudarević, predsjednik žedničkog ogranka Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem Nikole Ostrogonca. Zbor je nakon *Tebe Boga hvalimo* otpjevao i svečanu pjesmu – himnu žedničkoj crkvi i župi koju je za jubilej napisala Đula Milodanović a uglazbila Noemi Tot.

Drugoga dana proslave Jubileja, 26. travnja, bila je sveta misa za sve pokojne župnike, kapelane, časne sestre, dobročinitelje i vjernike žedničke župe. Svetu misu je predvodio mons. dr. Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta „Ivan Antunović“ u zajedništvu sa

župnikom Željkom Šipekom i mons. Andrijom Anišićem, arhiepiskopom katedralnoga arhiepiskopata. U prigodnoj propovijedi mons. Kopilović je istaknuo kako na zaslugama predaka živi sadašnjost i gradi se budućnost. Stoga je sa zahvalnošću istaknuo zasluge svih onih koji su u proteklih stotinu godina ugradili sebe, svoje talente i karizme u život te župne zajednice kao i u održavanje crkve i župnoga doma.

Drugoga dana predstavljena je knjiga dr. Ante Sekulića „Selo na ras-križju putova – stoljetnica žedničke župe“. Treći dan proslave Jubileja žedničke crkve, 27. travnja, bio je posvećen djeci i mladima. Misu za djecu i mlade predvodio je župnik Željko Šipek u zajedništvu s mons. Andrijom Kopilovićem, mons. Markom Forgićem i mons. Andrijom Anišićem, dok je kod mise posluživao trajni đakon Csaba Kovacs. Prigodnu propovijed održao je mons. Anišić. On je mladima za uzor stavio papu Ivana Pavala II. – prijatelja mladih koji je proglašen blaženim. Polazeći od njegovih riječi: *Dragi mladi – vi ste budućnost svijeta i nada Crkve* – propovjednik je pozvao mlade da poslušaju svog Prijatelja koji ih uči i poziva da slijede Krista i da budu *otvoreni i raspoloženi za one ideale koje je on propovijedao, svjedočio i za koje je umro a to su istina, nada, milosrđe i praštanje a nadasve ljubav*. Papa Ivan Pavao II. je rekao da bi ljubav trebala biti legitima-

Predstavljanje knjige „Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe“

Knjiga **dr. Ante Sekulića** „Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe“ predstavljena je 26. travnja. Na početku programa okupljene je pozdravio župnik **Željko Šipek**.

On je istaknuo: *Ostvaren je san koji smo dugo sanjali, imamo monografiju o našoj župi i crkvi u kojoj je zabilježeno sve ono što se događalo u proteklih stotinu godina. Ova knjiga bit će trajni spomen i ovoga jubileja i zato smo osobito ponosni.* On je zatim zahvalio autoru dr. Anti Sekuliću, **mons. dr. Andriji Kopiloviću**, predsjedavajućem Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ koji je knjigu objavio i darovao sredstva za njezino objavljivanje kao i svima koji su sudjelovali u njezinoj pripremi. U svom obraćanju okupljenima dr. Kopilović je naglasio da je knjiga plod dugogodišnje plodne suradnje i prijateljavanja s dr. Sekulićem, koji se iako je u poznim godinama rado prihvatio toga zahtjevnoga djela i dovršio ga na vrijeme. Knjigu je predstavio **mr. Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta. On je među ostalim rekao: *Proslava stote obljetnice jedne crkve doista je veliki događaj. Za tako značajnu obljetnicu, pojedine župne zajednice pripremaju se dugo i nastoje proslavu učiniti što sadržajnijom. Međutim, nije svakoj župnoj zajednici uspjelo za stoljetnicu svoje crkve prirediti knjigu o povijesti crkve, odnosno župe, kao što to uspjelo žedničkoj. Još je rjeđi slučaj da o povijesti crkve i župe piše provjereni znanstvenik, akademik, zaljubljenik u svoj zavičaj, u salaše, u*

svoj narod, u svoju rodnu župu... Upravo takvu knjigu dobili su Žedničani za svoj veliki jubilej. Ova knjiga pisana je puno godina. Akademik Ante Sekulić prikupljao je građu o Žedniku, čuvao ju, dopunjavao, pisao ju srcem i kao da je sve u njemu dozrijevalo čekajući ovu godinu, ovaj dan da bi pred Žedničane – bivše i sadašnje, na svečani slavljenički stol stavio slatki plod – knjigu pod naslovom „Selo na raskrižju putova – stoljetnica žedničke župe“.

Ante Sekulić ovom knjigom želio je počastiti crkvu u kojoj je *izmolio puno molitava i primio brojne milosti*, župu u kojoj je proživio djetinjstvo i mladost kao *najljepše i najpotresnije dane svoga života*. Osim toga, ovom knjigom želio je počastiti i sam Žednik – *selo na raskrižju putova*. O tomu svjedoči već sama posveta knjige: *Svima, živima i pokojnima, koji vole i miluju žedničke ravnice, uzvisice i dolove pod zaštitom sv. Marka*. Knjiga ima 149 stranica i 120 fotografija o crkvi, iz života župne zajednice kao i iz salaškarskog života Žedničana.

Na misi su mladi u narodnim nošnjama pročitali nekoliko odlomaka iz knjige a na misi i na promociji pjevao je zbor *Collegium musicum catholicum* pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Na kraju predstavljanja knjige okupljenima se obratio i sam autor evocirajući mnoge uspomene iz djetinjstva i mladosti koje je proživio u žedničkoj župi a napose na salašu svoga „dide“. Zahvalio je Bogu na brojnim milostima koje je tu primio ali i na svemu što je Bog učinio u žedničkoj crkvi i župi. On je ohrabrio Žedničane da i dalje ostanu vjerni Bogu i sebi ali i da čuvaju zemlju na koju ih je Bog doveo jer ni jedna ih zemlja neće tako primiti kao njihova ravnica. *I vjerujte mi, nigdje ravnica nije tako lijepa kao u našoj Bačkoj. Ja imam devedeset godina, ali nikada nisam zaboravio Žednik i sve ono što sam ovdje primio i proživio.*

cija svakog mladića i djevojke a napose onih kršćanskih. Reci mi kakva je tvoja ljubav i reći ću ti tko si, zaključio je propovjednik Papinim riječima i istaknuo: Ako budete slijedili Krista i ako ljubav, onakva ljubav o kojoj je sv. Pavao ispjevao svoj hvalospjev, bude način vašega života, vaša će župa imati još ljepšu i svjetliju budućnost.

Mons. Anišić je pohvalio organizatore što su na ovo slavlje pozvali i mlade iz grada i okolnih župa, jer je lijepo i milo kad braća žive i slave zajedno, a misi su pjevali vokalno instrumentalni sastavi žedničke župe „Markovi lavovi“ (mladi) i „Sv. Marko“ (djeca). Oni su poslije mise priredili i glazbenu meditaciju kojom je ravnala **Nataša Perčić** uz pratnju na gitari i sintisajzeru **Zoltána Vincéra**. Poslije svete mise mladi vjernici žedničke župe priredili su druženje za svoje goste u prostorijama župe.

Iz povijesti crkve i župe

Žednik je 1910. godine s okolnim naseljima Đurđinom, Zobnaticom i Verušićem imao oko osam tisuća vjernika te je bilo neophodno sagraditi crkvu za njihove vjerničke potrebe. Na sjednici Poglavarstva grada Subotice još 1900. godine bili su svjesni te činjenice te su donijeli odluku da se imaju sagraditi crkve u okolnim selima – u Tavankutu, Žedniku i Đurđinu. Gradsko vijeće je 24. veljače 1906. godine povjerilo gradnju crkve u Žedniku Sigismundu Moravcu. Gradnja crkve je završena 27. listopada 1909. godine ali je, iz nepoznatih razloga, posvećena tek 3. travnja 1911. godine na Cvjetnicu.

Dužina crkve je 48,1 m, širina 11,63 m. Visina prvotnog tornja 47,11. On je, međutim, u oluji 1925. godine srušen te mu je do danas visina ostala samo 30 m. Crkva je sagrađena u gotskom stilu, ali u njoj ima i tragova romaničkog stila jer su lukovi na prozorima kružni. Ima četiri zvona od kojih je najveće 530 kg. Matice se vode od 1913. godine. Prvim župnikom imenovan je Benjamin Hegedüs a najpoznatiji i najzaslužniji župnici u proteklih sto godina bili su Petar Evetović i Franjo Vujković.

Uskrсни koncert u franjevačkom samostanu u Baču

Kad gledam ja nebesa Tvoja, naziv je skladbe po kojoj bi se mogao nazvati ovogodišnji Uskrсни koncert održan u ponedjeljak, 25. travnja, u crkvi franjevačkog samostana Uznesenja Blažene Djevice Marije u Baču.

Već je postalo tradicijom, da se u ovom kraju veliki vjerski blagdani obilježavaju i koncertima duhovne glazbe, na kojima se okupljaju pripadnici različitih konfesija i ljudi koji tragaju za duhovnošću, ljepotom i svrhom života. U organizaciji Gradskog zbora „Neven“ iz Bača i gostujućih zborova i instrumentalnih solista, publika je imala prigodu čuti 30-ak sakralnih skladba u izvedbama 10 ansambala i solista. U dobrom odabiru skladbi **mr. Juraja Sudija**, koji je osmislio program, dirigirao i bio duša ove glazbeno-duhovne večeri, bilo je mjesta za sve glazbene ukuse i

pripadnike svih vjeroispovijesti. Uzevši u obzir opću glazbenu kulturu u našoj društvenoj zajednici i mogućnosti samih izvođača, u programu su se našle i skladbe Čajkovskog, J. S. Bacha, A. Vivaldija, Mozarta, F. Schuberta, Mokranjca, ali i tradicionalna, narodna i negro spiritual glazba.

Združeni vokalno-instrumentalni omladinski sastav Plamienky Bač i Selenča, pod vodstvom **Marije Nosal**, Gradski zbor Neven Bač, zbor Evangeličke a. v. crkve Ozvena iz Selenče, Komorni zbor Zvony Selenča te solisti: **Emilija Kovačev** na klaviru, **Nenad Pušara**, gitara, **David Bertran**, harmonika, **Juraj Sudji ml.**, violina, te vokalna solistica **Leonora Sudji**, maksimalno su se trudili dočarati muku i stradanje kao i veličinu, spas i pobjedu Isusa Krista.

Na koncertu je glazba bila puno više nego što joj ime kazuje. U svakoj osobi u publici odzvanjala je na osobit način u duhu najvećeg

kršćanskog blagdana Uskrsa.

Zvonimir Pelajić

Uskrсни koncert katedralnog zbora „Albe Vidaković“

U tjednu iza Uskrsa, točnije 28. travnja, katedralni zbor „Albe Vidaković“ održao je 21. puta uskrсни koncert u subotičkoj katedrali. Godina koncerta baš i nije jubilarna koliko je izbor skladatelja čijih se obljetnica smrti i rođenja zbor spomenuo u odabiru svojih skladba.

Stotinu i pedeset godina je od rođenja subotičkog skladatelja Ernóa Lányija, čiji je himan mucu Isusovoj publika imala priliku čuti. Proslavljamo i 230 godina od rođenja Đure Arnolda, dugogodišnjeg regens chorija naše katedrale, čiju je Pravednikovu pjesmu izveo zbor. Od smrti Milana Asića koji je surađivao sa zborom prošlo je 25 godina, a iz njegova opusa zbor je za ovu priliku odabrao Vazmeni hvalospjev. Od smrti Mate Leščana, hrvatskog skladatelja čije psalme i himne često čujemo na misama prošlo je 20 godina, a zbor je pjevao Uskrсни himan.

Koncert je počeo moćnim zvucima orgulja koje je vješto svirao **Alen Kopunović Legetin**. Svoje umijeće i virtuoznost pokazao je i u čuvenim Bachovim djelima: Tocati i fugi u d-mollu. Što to vuče ovog umjetnika da nam virtuožno predstavi glazbu? Možda su to subotički korijeni ili misao da je potekao baš iz ovoga zbora. Sve skladbe u kojima je pjevao zbor, Alen je pratio na orguljama i dao im posebni čar. Još jedan umjetnik potekao je iz ovog zbora, i na koncertu nam otpjevao Uskrсни himan Mate Leščana, a to je **Franjo Vojnić Hajduk** koji završava glazbenu akademiju u Italiji, odsjek solo pjevanje i violina, i potvrđuje se kao pravi solo pjevač. Na koncertu su se mogle čuti još dvije solo izvedbe koje je pratio dugogodišnji suradnik zbora, Subotički tamburaški orkestar koji ove

godine proslavlja 35 godina rada, a neprekidna suradnja orkestra i zbora traje punih 25 godina. Ova plodna suradnja dovela je tamburu na posebno mjesto kada je u pitanju crkvena glazba. Božić i polnočka u katedrali ne mogu se zamisliti bez tambure pa su tambure i ovoga koncerta odjeknule katedralom. Tradicionalnom pjesmom Blagoslovio te Bog, za koju je aranžman napisala **Nela Skenderović**, **Antonija Piuković** svojom solo izvedbom dotaknula je na posebni način slušatelje, jer pjesma koju je izvela još nije slušana na ovakvim koncertima. **Marija Jaramazović** bila je također solistica ove večeri, i na način na koji samo ona

to umije predstavila je pjesme **Nikole Jaramazovića** „Kajem se Isuse“ i „Čuvaj me Bože“, koje je pjevala i na Hosanafestu. „Isus usta slavni“ zaorilo se kada je zbor sišao s kora na oltar, uz tamburaše i aranžmane koje je **Stipan Jaramazović** za ovaj koncert posebno „dotjerao“, zaorile su se i pjesme Citare octohorde, dobro svima poznate „Uskrсну Isus doista“, „Pjevaj hvale Magdaleno“ i „Nek mine majko“. Kako ove stare, pučke

uskrsne pjesme dobro zvuče uz pratnju tamburica, znaju oni koji su radost Uskrsa uspjeli doživjeti uživajući u glazbi koju je pružilo puno vrijednih suradnika, običnih ljudi, koji Uskrsnose u duši. To se vidjelo po publici koja je pjevala sa zborom. Spojiti sve ove ljude na tako neobičan i lijep način, ponovno je uspjela sestra **Mirjam Pandžić**. I ona je u znaku jubileja ove godine, jer obilježava 45 godina redovničkoga života i 45 godina orguljaške službe.

Ovim koncertom s. **Mirjam** izriče Bogu HVALA za sve obljetnice. Neka joj Bog da snagu za još puno lijepih koncerata na kojima će publika ponovno uspjati „razgaliti dušu“. Handeiov „Aleluja“ uz pratnju tamburaša, onako nenajavljen u bisu, bio je najveće iznenađenje za sve slušatelje. Odlazeći iz katedrale, i izvođači i publika, pune duše i zadovoljni, nadaju se i čekaju novi Uskr. /**Marina Piuković**/

Uskrs u crkvi svetog Lovre u Sonti

I ove godine najveći kršćanski blagdan, Uskrs, svečano je proslavljen u crkvi sv. Lovre u Sonti. Na Veliki petak u prijepodnevnim satima, u organizaciji vlč. Dominika i njegove sestre, vjeroučiteljice Kristine Ralbovsky, školska djeca priredila su performans na temu muke Isusa Krista.

Na sam dan Uskrsa, u vrijeme neposredno prije Male mise, vlč. Dominik blagoslovio je tradicionalna uskrsna jela, prenesena u pletenim košarama prekrivenim ručno tkanim, starinskim „tarcima“. U slavu Krista, u crkvi je priređen i tradicionalni uskrsni koncert, započet pola sata prije Velike mise. Izvedbom dvaju crkvenih pučkih napjeva i pjesme „Majka Marija“, koju je na svoje stihove skladala **Božana Viđaković**, velikom broju vjernika, kako iz Sonte, tako i Sončana koji su došli iz više europskih zemalja, a najveći broj iz matične domovine Hrvatske, predstavili su se tamburaški sastav i pjevački zbor Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata „Šo-

kadija“. Recitiranjem prigodnih stihova u koncertu su sudjelovala i djeca župe Sonta, polaznici satova vjeronauka u OŠ „Ivan Goran Kovačić“. Male recitatore pripremila je vjeroučiteljica Kristina Ralbovsky, a svečanu svetu misu predvodio je vlč. Dominik Ralbovsky. / **Ivan Andrašić**/

Uskrsni koncert u crkvi sv. Jurja u Vajskoj

Ovogodišnje proštenje sv. Jurja, zaštitnika Vajske, župljani ovoga mjesta su, zbog uskrsnih blagdana, proslavili tek u ponedjeljak 2. svibnja. Upravo toga dana HKPU Zora i MO DSHV-a Vajska priredili su prvi puta od osnutka ove udruge Uskrsni koncert u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj.

Nazočne je na početku koncerta pozdravio tajnik HNV-a i tajnik udruge Zora **Željko Pakledinac**. Uz domaćine u programu su sudjelovali ženska pjevačka skupina HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega i pjesnik iz Bođana **Josip Dumendžić Meštar**.

Mješoviti pjevački zbor mlade udruge Zora pod vodstvom voditeljice i orguljašice **Nermine Košutić**, zdušno je izveo nekoliko tradicionalnih uskrsnih pjesama. Ženska pjevačka skupina HKPD-a Silvije Strahimir Kranjčević iz Berega, vrlo sigurno i dobro uvježbana, interpretirala je skladbe unisono, koje bi se mogle podijeliti u tri cjeline. Bile su to marijanske pjesme, uskrsne te duhovne šansone, a sve su pjevane a cappella. Kao posljednja pjesma u njihovu programu našla se skladba Krist na žalu, za koju je tekst napisao upravo proglašeni blaženim papa Ivan Pavao II.

Pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** kazivao je više svojih pjesama posvećenih najvećem kršćanskom blagdanu Uskrsu, a u inače lijepom ambijentu crkve živi ukras predstavljalo je dvoje djece odjevene u lijepo šokačko ruho. Za pohvalu je što su koncertu nazočili i predstavnici hrvatskih kulturnih udruga općine Bač te ugledni gosti, direktor NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan** sa suprugom, koji je novoj udruzi darivao komplet knjiga, tjednika i publikacija, potom domaći župnik vlč. **Josip Kujundžić** i bački i plavanjski župnik vlč. **Josip Štefković**. Među gostima je bila i voditeljica KUD-a „Tkanica“ iz Vinkovaca

Jasminka Nikolić s kojom je već dogovorena suradnja dviju udruga. KUD „Tkanica“ priredit će 25. lipnja cjelovečernji koncert u Vajskoj. Time se HKPU „Zora“ jasno profilira i postaje značajnim čimbenikom među hrvatskim kulturnim udrugama u Podunavlju.

Zvonimir Pelajić

Održana tribina u Đurđinu

U župnoj dvorani crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu održana je 8. svibnja župna tribina na temu „Obitelj u djelima biskupa Ivana Antunovića“. Predavač na tribini je bio preč. **Andrija Anišić**.

Preč. Andrija na veoma lijep i razumljiv način prikazao je obitelj kako ju je vidio biskup Ivan Antunović u svojim djelima, posebno u molitveniku koji je biskup napisao. Molitvenik je tako dobro napisan da onaj tko ga pročita stječe dojam da je biskup toliko dobro poznao obiteljski život svoga vremena kao da je živio zajedno s tim obiteljima.

Svatko od nazočnih je mogao čuti puno toga korisnog za sebe, jer je u djelu o kome je predavač govorio, biskup Ivan Antunović napisao molitve za muževe, za žene, djecu, roditelje, udovice, udovce. Neke od molitava su direktna obraćanja i razgovori s Isusom, zato je ovaj molitvenik veoma zanimljiv i specifičan. Sadržaj molitvenika nije vremenski vezan samo za doba u kome je biskup živio, već on može koristiti i suvremenom čovjeku. S tribine smo otišli zadovoljni onim što smo čuli, zainteresirani da pročitamo molitvenik biskupa Ivana Antunovića.

Marica Stantić

Cvjetnica u Vajskoj

S maslinovim grančicama, cicamacama i raznim buketima cvijeća, s pjesmom na usnama, vjernici župe sv. Jurja na čelu s križem i našim vlč. Josipom Kujundžićem, krenuli su na Kalvariju, simbolizirajući Isusov ulazak u Jeruzalem.

Dugo se ovako lijepi broj vjernika nije okupio kao u ovu nedjelju, pa je crkva vidno bila popunjena, a pjevački zbor koji je uvijek bavala kantorica **Marija Ihas**, skladno je otpjevao cijelu misu. Već dugi niz godina pjeva se i Muka Isusa Krista po Mateju. Lijepu, kratku i sažetu propovijed je održao domaći župnik Vajske i Bođana vlč. Josip, koji se osvrnuo na muku Isusovu. *Pogledajmo tko je bio i pratio Isusa na njegovom križnom i teškom putu do Golgote. Od Marije, njegove majke, Veronike, koja mu je pružila rubac, Šimuna Cirenca kojega su prisilili da pomogne nositi križ, bogoljubnih žena, koje su plakale nad njim, njegovog učenika Ivana, pa i onih koji su se podrugivali, pljuvali, psovali i naslađivali se njegovim mukama. Među nabrojanim likovima, svatko može naći svoju ulogu i svoj lik, rekao je župnik. Da bismo mogli nositi svoj križ strpljivo i lagano, tu je sveta ispovijed. Ispovjedimo se svome Bogu, jer je neopisivo dobar, i on će nam oprostiti svoje pogreške te ćemo moći do kraja nositi svoj križ, teret, strpljivo i lagano, zaključio je župnik. /P. P./*

Proslava proglašenja blaženim pape Ivana Pavla II.

Svetom misom na Bunariću, 1. svibnja, službeno su započela hodočašća na Marijansko svetište Bunarić kraj Subotice.

Kao i svake godine, na nedjelju Božanskog Milosrđa započelo je redovito hodočašće na Bunarić, međutim, jedna okolnost učinila je ovogodišnji početak izvanrednim. Toga dana je prije podne bilo proglašenje blaženim pape Ivana Pavla II. u Vatikanu. Kapela Euharistije na Bunariću podignuta je na spomen Ivana Pavla II., a sada je blagoslovljena u njegovu čast. Svetu misu je predvodio i propovijedao **mons.**

Isprika

U prošlom broju *Zvonika*, na str. 13, potkrala se pogreška te je biskup **Ladislav Német** u tekstu potpisan kao srijemski, a ne zrenjaninski biskup. Uredništvo *Zvonika* ispričava se biskupu Németu i čitateljima.

Sjednica katoličkih nad/biskupa iz Srbije u Petrovaradinu

Sjednica dijecezanskih nad/biskupa iz nad/biskupija u Srbiji održana je 10. svibnja u privremenoj rezidenciji srijemskoga biskupa, pod predsjedanjem beogradskog nadbiskupa i metropolita **mons. Stanislava Hočevara**.

Uz biskupa domaćina **Đuru Gašparovića** i nadbiskupa Hočevara na sjednici su sudjelovali i biskupi subotički **Ivan Pénzes**, apostolski egzarch za vjernike katolike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori **Đura Džudžar**, zrenjaninski **Ladislav Nemet** te na prvom dijelu sjednice povjerenici za pastoral mladih **Ivica Damjanović** i **Stojan Kalapiš**. Na dnevnom redu sjednice bile su teme svjetski susret mladih sa Svetim Ocem u Madridu, rad Caritasa Srbije, povrat imovine, katehizacija, i druge teme. U pozdravnoj riječi biskup Gašparović izrazio je zahvalnost što se sjednica održava u Petrovaradinu i spomenuo da su ovakve sjednice biskupa nad/biskupija u Srbiji potrebne i korisne, tim više što se radi o mnogim pitanjima biskupijskim, međubiskupijskim i društvenim koja su vlastita samo na ovom terenu, dok se druga pitanja rješavaju na razini Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda.

Povjerenik za pastoral mladih Damjanović predstavio je rezultate organizacije hodočašća ove godine na Svjetski susret mladih u Madridu, kao i pripreme za ovogodišnji susret mladih iz nad/biskupija u Srbiji u Biskupijskom svetištu Majke Božje Tekijske u Petrovaradinu. Bilo je nadalje riječi o djelovanju Caritasa Srbije na ovim prostorima, o daljnjem radu i zauzetosti oko povrata crkvene imovine, posebno kulturnih dobara, te o radu povjerenstva za katehizaciju i vjeronauk u školama. /**Tomislav Mađarević**/

Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolita beogradski, dok je na mađarskom jeziku homiliju izrekao vlč. **dr. Oszkár Csizmár**. Radio Marija je izravno prenosila ovaj događaj. /**Csaba Kovács**/

Krizma u Starom Žedniku

U župnoj crkvi sv. Marka u Starom Žedniku, 8. svibnja osamnaest krizmanika, primilo je u godini jubileja naše crkve, darove Duha Svetoga. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je subotički biskup msgr. dr Ivan Pézses, a u koncelebraciji su još sudjelovali dekan preč. Julije Bašić, tajnik subotičke biskupije mr. Mirko Štefković i župnik domaćin preč. Željko Šipek.

U svojoj propovijedi, biskup se obratio krizmanicima istaknuvši da po darovima Duha Svetoga koje danas primaju, postaju ravnopravni članovi svoje zajednice – Crkve, te ih je pozvao da budu udovi Kristove Crkve, i da se stave u službu zajednice. Posebni naglasak je stavio na radosno služenje zajednici po uzoru na Isusa koji je rekao da nije došao biti služen, nego služiti. A da je to moguće i u današnje vrijeme ostvariti, istaknuo je lik našeg suvremenika, novog blaženika, svima nama dragog Ivana Pavla II., koji je sav svoj život stavio u službu drugima. Naglasio je da je život Ivana Pavla II. bio ispunjen patnjom i to već u djetinjstvu i mladosti, a patnje i trpljenja nije bio lišen ni kao Petrov nasljednik. Trpljenje je sastavni dio života i za čovjeka kršćanina ima smisla, isto kao i radost, a bez trpljenja se u životu ne dolazi do velikih stvari, rekao je biskup. Misno slavlje uljepšao je zbor Sv. Marka pod vodstvom kantora Nikole Ostrogonca. /Ljubica Vukov/

Proslava spomendana sv. Marka u Lemešu

Na spomendan sv. Marka evanđelista, 25. travnja, aktualni bandaši i bandašice u pratnji ostalih članova HBKUD-a „Lemeš“, odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju, donijeli su mlado žito na blagoslov u crkvu Rođenja BDM u Lemešu.

Ovom svečanosti Lemešani tradicionalno započinju pripreve za Dužijancu. Svečanu svetu misu uz prisustvo mnoštva vjernika, predvodio je mjesni župnik Antal Egedi. /Lucia Tošaki/

45. međunarodni dani

Međunarodne federacije centara pripreme za brak

Od 28. travnja do 1. svibnja održani su u Hotelu Mani u Malinskoj na otoku Krku, 45. međunarodni dani Međunarodne federacije centara pripreme za brak (FICPM). Domaćin i organizator ovog značajnog skupa bili su Krčka biskupija i Udruga bračni i obiteljski nauk – BONA iz Zagreba na čijem je čelu obitelj Zlatka i Zrinke Gregov.

Na skupu je bilo prisutno više od dvije stotine sudionika iz četrnaest zemalja sa tri kontinenta. Sudionici kongresa su bili bračni parovi i svećenici koji vode pripreme za brak u svojim biskupijama. Među sudionicima su bili i mladi i djeca za koje je pripremljen posebno prilagođen program.

Tema kongresa je bila *Razumni odnos prema materijalnim dobrima u braku i obitelji*. Prvog dana predavanje je održao talijanski sociolog **Luigi Ghia** na temu: *Bračni par, obitelj i materijalna dobra*. Tema je obrađena sa sociološkog gledišta. Drugog dana je švicarski psiholog **Laurent Buset** održao predavanje na istu temu ali sa psihološkim naglaskom. Karmelićanin o. **Dario Tokić** imao je predavanje na istu temu ali s teološkog aspekta. Poslije svih predavanja bila je plodna diskusija i radionice po jezičnim skupinama.

U subotu, 30. travnja, u poslijepodnevnom satima organiziran je posjet franjevačkom samostanu na Košljunu te znamenitim mjestima Vrbniku i gradu Krku. U krčkoj katedrali svečanu misu predvodio je mjesni biskup **mons. Valter Župan**, koji je pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji na čelu Vijeća obitelji.

Na konferenciji u Malinskoj prvi puta sudjelovao je predstavnik iz Crne Gore vlč. **Dejan Turza**, a iz naše biskupije sudjelovao je bračni par **Grge** i **Blaženke Bašić Palković** sa svojom kćerkom **Melitom** i pročelnik Vijeća za obitelj Subotičke biskupije vlč. **Franjo Ivanković**.

Na susretu je dogovoreno da se uspostavi kvalitetnija suradnja na polju pastorala obitelji naše biskupije i biskupija u Republici Hrvatskoj. Nekoliko bračnih parova koji su vodili radionice obećali su nam pomoći svojim sudjelovanjem na danu obitelji naše biskupije koji će se održati na Bunariću 20. kolovoza ove godine.

Franjo I.

Pet godina Škole animatora Subotičke biskupije

Škola animatora Subotičke biskupije za mlade ove godine obilježava mali jubilej od pet godina. Takav susret održan je u župi Sonta u sklopu pete Škole animatora od 26. do 28. travnja kao „Oratorij don Bosca za djecu“.

Na susretu je sudjelovalo oko 140 djece i mladih iz raznih mjesta Vojvodine i Hrvatske, raznih nacionalnosti (hrvatske, mađarske, slovačke, rusinske i ukrajinske) i konfesija (katoličke, grkokatoličke, pravoslavne). Tu su bili i vjeroučitelji sa svojom djecom, kao i redovnice Vasilijanke iz Kule i sv. Križa iz Đakova. Program je sadržavao molitveni, tematski i rekreativni dio. Tema je bila: *Život i djelo don Bosca*, što su djeca scenski prikazala kod euharistijskog slavlja. Sav rad je bio obilježen radosnim druženjem, kreativnim radionicama, društvenim igrama i plesovima. Posebni su doživljaji bile igre bez granica, no djecu su oduševljavale mogućnosti raznih igara u dvorištu župe, od klackalica, ljuljački i trambolina, do biljara, stolnog tenisa i stolnog nogometa, odbojke i košarke.

Vrhunac susreta bilo je euharistijsko slavlje, kao zahvala za pet godina Škole animatora, koje je predvodio beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar u koncelebraciji s arhiprezbiterom Jakobom Pfeiferom i župnikom Dominikom Ralbovskim. Nadbiskup je kao salezijanac izrazio radost što

se duh don Bosca unosi i u odgoj današnje mladeži. Podržavajući ovakav rad za djecu i mlade, odao je priznanje organizatorima i voditeljima ovih susreta, vlč. Dominiku Ralbovskom, kojega je 2004. imenovao koordinatore pastorala mladih na području biskupske konferencije SCG, kao i njegovoj sestri, vjeroučiteljici Kristini, pripadnici staleža Ordo virginum. Na Misi je bio i predstavnik Pravoslavne crkve, kao i predstavnici kulturnih i društveno-političkih organizacija i vlasti, čime je došlo do izražaja kako dobar odgoj mlade generacije predstavlja zajednički interes svih prisutnih.

Kristina Ralbovsky

Uskrs fest 2011. – Prvi puta nenatjecateljskog karaktera

„Prava vrijednost Uskrs festa je svjedočenje Isusa Krista“, naglasio je predsjednik Odbora HBK za mlade pomoćni zagrebački biskup Mijo Gorski na 30. jubilarnom Uskrs festu koji je 1. svibnja održan u Zagrebu u Koncertnoj dvorani „Vatroslava Lisinskog“.

Uskrs fest 2011. – uz visoko pokroviteljstvo Hrvatske biskupske konferencije – organizirali su Odbor HBK za mlade i Hrvatski katolički radio. Večer je krasio prvi puta nakon dugo godina nenatjecateljski karakter. Uz veliku 30. obljetnicu najstarijeg festivala kršćanske glazbe kod nas, time se htjelo još snažnije posvijestiti toga dana značaj beatifikacije Ivana Pavla II. i skori dolazak u Hrvatsku njegova nasljednika na Petrovoj stolici pape Benedikta XVI.

Upravo zato nakon što je otpjevano 20 izvrsnih i pijevnih pjesama – bitno je reći, vidno i osjetno, u nenatjecateljskom ruhu – biskup Gorski je okupljenima u „Lisinskom“ poručio: *Iz glazbe, iz riječi, iz geste izlazi vjera u Isusa Krista. I zato dragi mladi budite ponosni na svoju katoličku vjeru, Crkvu i svoj hrvatski narod.* U tome duhu citirao je i nezaboravne ri-

ječji bl. Ivana Pavla II: *Zato će i biti bdijenje i klanjanje pred Presvetim, jer Sveti Otac želi moliti s mladima da bi pokazao jednu silno važnu istinu*, rekao je predsjednik Odbora HBK za mlade. Prvi puta u svojoj dugoj tradiciji vizualni identitet Uskrs festa je ostvaren u suradnji s jednim umjetnikom – akademskim slikarom Tomislavom Buntakom.

Nastupili su izvođači iz Hrvatske: Apostoli mira, VIS Izidor, Corpus Domini, Sperantes i Darijo Marunčić, Bog je ljubav i Frama Požega, Incanto, Općinski orkestar i pučki pjevači Vrbnik, Davor Terzić, Petra Lešković, Maja Tadić, Anita

Vincek, Mir, Danijel Svalina, Dajana Blažević, Damir Topić i klapa Levanda, Danijel Leko Dani, Emanuel, Otkrivenje; Bosne i Hercegovine: Frama Široki Brijeg; i nakon više desetaka godina iz Slovenije: Nuška Drašček.

Medijski pokrovitelji Uskrs festa 2011. bili su su: IKA, Radio Marija-Hrvatska, KTA, Glas Koncila, Katolički tjednik, Radio postaja Mir Međugorje, Radio Marija-Srbija, Radio Marija Bistrica, Duhovna scena, Radio Vukovar, Radio Lošinj – Jadranka, Radio Bljesak, Radio Mrežnica, Veritas – Glasnik sv. Antuna Padovanskog, Kana, Zvona, Zvonik, Postulatura bl.

Ivana Merza, Vukovarske novine, Veritas Magnificat i CMC.

Televizijski je izravno večer prenosio HRT+, a radijski HKR i pridružena radija i radijske postaje.

Bdijenje uoči proglašenja blaženim Ivana Pavla II.

U subotičkoj župi sv. Roka, 30. travnja, uoči proglašenja blaženim Ivana Pavla II., održano je bdijenje koje je bilo protkano video i audio zapisima iz života i djelovanja Ivana Pavla II.

Mladi su čitali odabrane tekstove iz Papinih enciklika. Sve je bilo protkano prigodnim pjesmama koje su predvodili

mladi iz VIS-a „Proroci“ a okupljeni su molili Krunicu božanskog milosrđa i razmatrali otajstva svjetla Gospine krunice koja je odobrio novi blaženik.

Poslije bdijenja u crkvi u prostorijama župe oni koji su željeli pogledali su igrani film „Karol“ koji je na dirljiv način prikazao život i djelovanje Karola Wojtyła od rođenja do izbora za papu. /A. A./

Raste zanimanje za hagioterapiju

U subotičkom Katoličkom krugu, 5. svibnja održana je druga tribina na temu „Hagioterapijom do duhovnog zdravlja“. U svom predavanju Katarina Ralbovsky, dugogodišnja djelatnica Centra za duhovnu pomoć iz Zagreba, naglasila je i ovog puta značaj duhovnog područja za cjelokupni čovjekov život a osobito značaj vjere za duhovno zdravlje. Ona je, kako je naglasila, više govorila iz života nego li teorijski jer je i sama u svom radu imala oko tri tisuće slučajeva.

Zainteresirani su o hagioterapiji mogli slušati i na tzv. Hagioterapijskim susretima koji se ponedjeljkom održavaju u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici. Dosada je održano sedam takvih susreta. Na tim susretima okupljeni su slušali kratka video izlaganja prof. Tomislava Ivančića, njegovo razmatranje o vjeri u audio obliku, zatim su slušali Božju riječ i nadahnuti tom riječju upućivali Bogu svoje molitve i zahvale. Na kraju je uvijek bila prigoda za pitanja ili osobna svjedočenja.

U ponedjeljak, 9. svibnja na Hagioterapijskom susretu gošća je bila Katarina Ralbovsky koja je predvodila meditaciju i protumačila kako nastaju duhovne rane u čovjeku pokazujući put ozdravljenja u poštivanju duhovnog područja čovjekove osobe što za vjernike prije svega znači vjeru u Boga i život po njegovim zapovijedima. Susret je završio brojnim molitvenim zazivima i zahvalama. Sutradan je Katarina Ralbovsky primala na osobne razgovore što je i bit hagioterapije, jer se kroz te razgovore nastoji doći do uzroka problema i bolesti te u svjetlu hagioterapije ponuditi konkretna rješenja odnosno „duhovne lijekove“.

A. A.

Proslava Gospe Fatimske

Tradicionalno u podne proslavljena je 13. svibnja sveta misa u Bačkom Monoštoru, o blagdanu Gospe Fatimske, koja se u ovom selu štuje već dugi niz godina.

Svetu misu je predvodio i propovijedao vlč. Dominik Ralbovsky, župnik iz Sonte, a koncelebrirali su vlč. Goran Vilov i preč. Jakob Pfeifer. Crkva svetog Petra i Pavla bila je puna vjernika koji su se i nakon svete mise zadržali u molitvi pred Gospinim kipom. Propovjednik je istaknuo kako trebamo biti svjesni da se i danas događaju čuda, samo se trebamo utjecati Mariji za zagovor i vjerovati da će nas pomagati kod svoga Sina. /Csaba Kovács/

Kroz travanj do blagdana Uskrsa

Mjesec travanj obilježava među ostalim upis buđuci prvaka u školu. Predškolska ustanova u Irigu „Dječja radost“ proslavila je 1. travnja dan svoje ustanove. Na poziv ravnateljice **Lidije Tomić** i župnik **Blaž Zmaić** pozvan je na priredbu dječice ove ustanove zajedno s njihovim roditeljima i rodbinom u Dom kulture.

Posebno radosna nedjelja bila je IV. korizmena nedjelja 3. travnja jer je slavljena sveta misa za obitelji: **Knežević, Trefalt, Brevak, Majhenšek** i za zdravlje. Navečer je župnik nazočio u Zemunu svetoj misi oprostaja od ovozemaljskoga života, **p. Marka Kurolda**.

U subotu 9. travnja, nakon slavlja svete mise uz zahvalu za 50 godina zajedničkoga života **Janike i Katarine Birinji**, župnik je nazočio otvorenju 39. smotre amatersko dramskih društava Srijema, gdje su prve večeri nastupili domaćini Irizani s predstavom „Bajka o sinu“.

Na V. korizmenu nedjelju slavljene su svete mise u Irigu, Vrdniku i Šatrincima. Nakon svete mise u Vrdniku, bio je blagoslov novog spomenika sa službom riječi od nedjelje, a uz godišnjicu smrti **Ane Knežević**.

U ovom tjednu bila je i ispovijed u dekanatu. U Irigu je ispovijed bila 12. travnja. Nakon pokorničkoga bogoslužja s temom: *Uči nas, Gospodine, činiti tvoju volju*, uslijedila je osobna ispovijed koja je završila svetom misom za pok. **Mijata i Milenka Ivanovića**. Sutradan je župnik ispovijedao i predvodio misu u Nikincima za pok. **László Ferencija**.

Nakon križnoga puta puta, 15. travnja slavljena je sveta misa za zdravlje obitelji i pokojnu **Angelinu Filipović**, u želji da uvijek trebamo ljude koji nam pokazuju ljubav i pomoć u bolesti.

Nedjeljom Muke Gospodnje ili Cvjetnicom, ulazimo u slavlja Velikog tjedna u Irigu i Vrdniku, gdje su prikazane nakane za pokojne članove obitelji: **Karačić, Stipetić i Klobučar**. Nakon slušanja Muke Gospodnje, koju su čitala djeca, župnik poručuje: *patnja Isusa je brutalna i strasna kao mnoge povijesti našega svijeta. Put poniženja jest put prave proslave čovjeka i Boga u čovjeku. Zato se iz ove smrti treba roditi doista slobodan i sretan čovjek i čovječanstvo*.

Nakon mise posvete ulja na Veliki četvrtak, u Srijemskoj Mitrovici sa svećenicima Srijemske biskupije (i grkokatolicima) i njezinim biskupom **mons. Đurom Gašparovićem**, slavili smo u svojim župama misu Večere Gospodnje.

Veliki petak protječe u pobožnosti obiteljskog križnog puta na filijali Dobrodol, te obredima na filijali Vrdnik, gdje je poslije bio i pokop **Zoltana Farkasa** (56) da bi još jednom bili obredi u samoj župi Irig. Obredi Velike subote s procesijom sa svijećama u večernjim satima, uvijek su svečani na filijali Šatrinci, a u župi Irig obilježavaju se obredi uskrsnuća. Na sam dan Uskrsa svečano je bilo u Irigu uz dva krštenja, djece obitelji **Molnar (Leana i Mina)**, a zatim opet u Vrdniku uz krštenje **Aleksandra Škoberne**. /f. f./

Koncert marijanskih pjesama na Tekijama

Srijemska biskupija i njezino svetište Gospe snježne na Tekijama, u Petrovaradinu, priredili su 7. svibnja koncert marijanskih pjesama pod nazivom „Zdravo Majko tekijska, zdravo Slavo srijemska!“, želeći obilježiti 130. obljetnicu posvete crkve svetišta, povezati biskupiju sa susjedima i pokazati raznolikost pjesama, na koncert je pozvano šest zborova.

Uz prigodne pozive i plakate, crkvu svetišta posebno je krasio, i putnike namjernike pozivao, veliki pano s obavijestima o samom koncertu. Prije same svečanosti, svetu misu sa svojim svećenicima slavio je srijemski biskup **Đuro Gašparović**, uz prisustvo svih sudionika. Liturgijsko pjevanje predvodio je zbor župe Presvetog Trojstva iz Sr. Karlovaca. Već sam njihov nastup najavio je posebnost ovoga događaja. Kao prvi sudionik, nastupio je domaći vokalno instrumentalni sastav Tekije sa svojih 6 članova, otpjevavši tri, mnogima poznate, pjesme posvećene Gospi tekijskoj. Ženska pjevačka grupa HKUD „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora, u svojoj šokačkoj nošnji predstavila se starim pjesmama posvećenim Fatimskoj Gospi koju na poseban način štiju kao svoju zaštitnicu.

Veliki pljesak izazvao je udruženi nastup dječjeg zbora župa Srca Isusova iz Šida i Sv. Katarine iz Sota. Nastupio je potom i mješoviti zbor pravoslavne crkve Sv. Petra i Pavla iz Petrovaradina „Sv. Roman Slatkopojac“. Svečano odjeveni, pjevajući na rusko-slavenskom jeziku, izazvali su dostojnu pažnju.

Zbor mladih župe Preslavnoga imena Marijina iz Osijeka povezan je s tekijskim svetištem i po svojoj istoimenoj filijalnoj crkvi Gospe Snježne, pa je i to bio razlog njihova dolaska. Mnogima je ovo bila prilika za razgledanje znamenitosti Petrovaradina i Novog Sada.

Prigodnim zahvalama i darovima poslije koncerta, pridružio se i biskup Đuro. Poželjelo se, a i on sam je to podržao, da koncert postane tradicionalan, da ima svoje sponzore i da svake godine sudjeluju drugi izvođači. Neki su već predloženi. /**Petar Pitaf**/

Koncert zbora „Štefan Štefu“ iz Ečke

Zbor „Štefan Štefu“ održao je 16. travnja svečani koncert u katoličkoj crkvi u Ečki. Koncert je organizirao pisac monografije o Ečki, **Ervin Gazdag**, u suradnji s upravom Katoličke crkve u Ečki, a izravni prijenos osigurala je Televizija Novi Sad.

Davne, 1885. godine, tada student teologije u Aradu, Valeriu Magdu, osnovao je u Ečki „Zborsko čitalačko društvo“, tj. Crkveno zbarsko pjevačko društvo. Punih 50 godina Valeriu je skrbio o njegovu radu i opstanku. U početku zbor sa samo 17 pjevača, uz veliki rad i neminovnu emancipaciju žena, prerasta u zbor s preko 40 članova. Dolaskom mladoga učitelja Štefana Štefua iz Arada 1909.

Blagdan svetog Florijana u Mužlji

U Mužlji i u Belom Blatu, 8. svibnja vatrogasci su svečano proslavili svoga nebeskoga zaštitnika, sv. Florijana.

Vatrogasci su ušli u crkvu u svečanoj povorci: svi su oni za vrijeme svete mise stajali kao počasna straža. U propovijedi je župnik **Stanko Tratnjek** istaknuo kako je važan poziv vatrogasca koji gasi zemaljsku vatru. *Poziv kršćanina je još uzvišeniji: gasiti vatru požude i grijeha te spašavati mir, pravdu i ljubav. Na taj način ćemo ugasiti paklenu vatru mržnje i osvete. Zato je sveti Florijan zaštitnik protiv zemaljskoga ognja ali i protiv vječne vatre u paklu*, rekao je propovjednik. Na ovoj misi kršteno je dvoje djece što je posebno uljepšalo misno slavlje, napose roditeljima i kumovima.

Slična svečanost vatrogasaca je bila i u Belom Blatu, gdje su im dragi gosti bili vatrogasci iz Aradaca. /**Janez Jelen**/

Koncert ansambla Operetika u Zemunu

U crkvi Blažene Djevice Marije u Zemunu, ansambl Operetika priredio je 7. svibnja nezaboravnu večer koncertom pod sloganom „Stari majstori i oratoriji“.

Naime, ovi mladi, iznimno talentirani ljudi drugi put su se našli pred publikom spomenute župe i pokazali da talent uz puno rada i volje ne može ostati nezapažen. Umjetnička rukovoditeljica je **prof. Ljubica Živković**. Djela na orguljama je izvodila **Tea Dervišbegović**, a na klaviru (čembalu) **Ivan Jovanović**. Solisti su bili **Milica Krstić, Milica Nikolić, Marija Prvulj, Vera Vujasinović, Emilija Petronjević, Maja Tomašević, Jelena Škorić, Ana Stanković, Milica Jeličić, Danica Andrić, Biljana Soldo, Ana Pavlov, Mirjana Stojanović, Miša Popov, Dragoljub Bajić, Nenad Čića i Aleksandar Pantelić**.

Što se samoga programa tiče, smjenjivala su se djela Mozarta, Verdija, Handella, Vivaldia, Mendelssohna, Haydna, Bizeta, i Pergolesia. Na samom kraju programa, vlč. Duspara od srca je zahvalio svim sudionicima koncerta i čestitao im. Kao mali znak pažnje i zahvalnosti, svi mladi umjetnici su dobili ruže da ih podsjećaju na ovu večer i na to da i svoj talent baš kao cvijeće njeguju s ljubavlju.

Danijela Lukinović

godine, koji je bio dobar poznavatelj glazbe, zbor nastavlja s aktivnostima. Važna povijesna godina bila je 1911. S godinom kašnjenja, proslavljena je 25. obljetnica postojanja i rada zbora. U znak priznanja i sjećanja na ovog darovitog mladog čovjeka koji je poginuo na bojnopolju 1914. godine, zbor i KUD nose njegovo ime. Poslije rata, rad sa zborom se nastavlja, uz asistenciju mnogih dirigenata. Uglavnom su to bili učitelji ili neki od talentiranijih pjevača. Jubilej, 50 godina postojanja i rada, pripremle su sve sekcije društva. Zbor je tada bio pod dirigentskom palicom učitelja, pjesnika, pisca i umjetnika Mihaia Avrameskua. Proslava jubileja, 75 godina postojanja i rada „Štefana Štefua“, održana je u kolovozu 1960. godine. Tada su bila dva dirigenta i to Petru Bugariu-Culi i učitelj Barbu Trifu.

Nastupa razdoblje kada se radilo manje i to samo za posebne prilike. Jubilarna proslava 100. obljetnice postojanja bila je veoma skromna. No, povod još intenzivnijeg rada bilo je organiziranje XXIX. Festivala rumunjske glazbe i folkloru „Ečka 89.“, održano u našem mjestu. Zborom je tada ravnao Andrei Daždju, mladi Ečanin koji je tada radio u Operskom orkestru Narodnog kazališta u Novom Sadu. Nakon Festivala nastao je period kada nitko stručan nije radio sa zborom, do 1999. godine, kada kao četrnaestogodišnjak Roman Bugar, tada učenik Osnovne muzičke škole, preuzima obvezu raditi sa zborom ponavljajući crkvene pjesme. Prvi put kao ravnatelj zbora, Roman Bugar nastupa na Festivalu u Banatskom Novom Selu 2004. godine i osvaja I. mjesto. Od tada pa do današnjeg dana na svim Festivalima osvojena su prva mjesta. U Ečki je 2009. godine održan 49. veliki festival folkloru Rumunja Vojvodine. KUD se predstavio s folklornom sekcijom, vokalnim i instrumentalnim solistima, kao i muzičkim ansamblom. U 2010. godini zbor je proslavio jubilej, 125 godina od postojanja te je za tu priliku snimio CD u Studiju M Radio Novog Sada, s koledarskim pjesmama, a Televizija Vojvodine, redakcija na rumunjskom jeziku, snimila je dokumentarni film povodom ovog događaja. Promocija ovog CD-a bila je u Temišvaru kada je zbor pjevao u Banatskoj Mitropoliji u Temišvaru kao i u temišvarskoj katedrali. Travnja ove godine, zbor je ponovno u Studiu M Radio Novog Sada snimio uskršnu liturgiju zajedno sa svećenikom Gabrielom Bandu.

Zbor je i dalje najaktivnija sekcija KUD-a, radi i nastupa na mnogobrojnim priredbama i manifestacijama s istim ravnateljem Romanom Bugarom, koji je u međuvremenu postao i dirigent velikog Narodnog orkestra Nacionalnog vijeća rumunjske nacionalne manjine, član Novosadske opere i Simfonijskoga orkestra.

Kuriozitet je da zbor i danas, kao i prilikom osnivanja, ima 17 članova: **Ion Magda, Olimpiu Bugar, Ionel Ciorogar, Marinel Bugar, Antonel Bugar, Daniel Ursulescu, Fănuț Magda, Ionel Buțu, Marin Bugar, Iulian Magda, Leonardo Brânda, Manuel Magda, Roman Cădărean, Costel Magda, Titus Ciorogar, Iulian Bugar, Daniel Magda** i dirigent **Roman Bugar**.

Janez Jelen

Uskrs u Vatikanu

Na svetkovinu Uskrsa, 24. travnja, papa Benedikt XVI. slavio je misu na vatikanskom Trgu sv. Petra, a potom iz središnje lože na bazilici uputio poruku i udijelio blagoslov Urbi et orbi – Gradu

i svijetu te čestitao Uskrs na 65 jezika, među kojima i na hrvatskome.

U uskrsnoj poruci Papa je istaknuo kako je ovdje na našem svijetu, uskrsni „Aleluja“ još uvijek u opreci s vapajima i kricima koji se izdižu zbog mnogih bolnih situacija: bijede, gladi, bolesti, ratova, nasilja. Ipak, upravo zbog toga je Krist umro i uskrsnuo! Umro je također zbog naših današnjih grijeha, i uskrsnuo je također zbog otkupljenja naše današnje povijesti, rekao je Papa, poručivši kako ova njegova poruka želi doprijeti do svih i, kao proročki navještaj, želi prije svega doprijeti do naroda i zajednica koje proživljavaju čas trpljenja, da im Uskrsli Krist otvori vrata slobode, pravednosti i mira. /IKA/

U Vatikanu objavljen program apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj

Tiskovni ured Svete Stolice objavio je 18. travnja službeni program apostolskog pohoda pape Benedikta XVI. Hrvatskoj 4. i 5. lipnja.

Papin će zrakoplov iz međunarodne zračne luke Leonardo da Vinci u Rimu poletjeti za Zagreb u 9.30 sati. Dolazak u zagrebačku zračnu luku Pleso predviđen je za 11 sati. Tijekom svečanosti dobrodošlice u zračnoj luci Papa će održati svoj prvi govor. U 12.15 sati na programu je posjet predsjedniku Republike Hrvatske u Uredu predsjednika u Zagrebu. Nakon toga u Apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu Benedikt XVI. primit će predsjednicu hrvatske Vlade. U 14 sati je ručak s članovima pratnje, također u nuncijaturi. Susret Pape s predstavnicima civilnog društva, svijeta politike, znanosti, kulture i poduzetništva, Diplomatskog zbora te vjerskim predstavnicima održat će se u Hrvatskome narodnom kaza-

lištu u Zagrebu u 18.15 sati. Sat vremena kasnije, u 19.30 sati na zagrebačkom Trgu bana Jelačića započet će bdijenje s mladima.

Drugog dana pohoda, u nedjelju 5. lipnja na zagrebačkom Hipodromu Papa će u 10 sati predvoditi misu u povodu Nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji i na kraju mise predvoditi molitvu Kraljice neba. U 14 sati je ručak s hrvatskim biskupima, biskupima gostima i članovima Papine pratnje u novom sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Papa će zatim u 17 sati slaviti Večernju s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima te se pomoliti na grobu blaženog Alojzija Stepinca u katedrali u Zagrebu. U 18.15 sati posjetit će Nadbiskupski dvor u Zagrebu. U 19.15 sati je svečanost oprostaja u zračnoj luci Pleso u Zagrebu. Polazak Papina zrakoplova iz zagrebačke zračne luke predviđen je za 19.45 sati, a dolazak u Rim u 21.15 sati. /IKA/

Papa Benedikt XVI. proslavio 84. rođendan

Svoj 84. rođendan papa Benedikt XVI. započeo je 16. travnja uobičajenim dnevnim dužnostima. Zbog blizine Velikog tjedna Papa nije htio posebno slavlje, kao ni na šestu obljetnicu njegova pontifikata, 19. travnja.

Rođendanske čestitke Papi pristižu iz cijelog svijeta. Predstojnik Tiskovnog ureda Svete Stolice o. Federico Lombardi čestitao je Papi na Radio Vatikanu, izrazivši uime svih zaposlenika Svete Stolice, ali i svih onih koji ga slušaju i čitaju njegove poruke, divljenje i zahvalnost za neumorno zauzimanje za sveopću Crkvu. On je stavio svoj život „u služenje Gospodinu i njegovoj Crkvi, u potpunosti i neumornoj predanosti“, istaknuo je Lombardi, zaželjevši Papi da mu Bog još dugo podari zdravlja i energije, kako bi njegova riječ i briga – izraz svjedočanstva vjere – i dalje jačala i osvjetljavala duše i srca. /IKA/

Papa imenovao apostolskog nuncija u Skopju

Papa Benedikt XVI. je nadbiskupa Janusza Boloneka, nuncija u Bugarskoj, imenovao nuncijem nadležnim i za Makedoniju.

Nadbiskup Bolonek bio je od 2008. apostolski nuncij u Bugarskoj. Do sada je Nuncijaturu Svete Stolice u Skopju vodio apostolski nuncij u Sloveniji. Papa se iz praktičnih raz-

loga, odlučio na novo uređenje predstavništava Svete Stolice na tom području, tvrde iz crkvenih krugova u Rimu, a prenosi Kathpress. Od oko 2 milijuna Makedonaca 70% su kršćani, većinom pravoslavni, a oko 25% je muslimana. U Makedoniji, prema podacima Svete Stolice, živi oko 30 tisuća katolika. /IKA/

Benedikt XVI. odgovarao na pitanja vjernika

Papa Benedikt XVI. na Veliki petak na talijanskoj javnoj televiziji „Rai Uno“ odgovarao je na pitanja vjernika o međunarodnim sukobima, međureligijskim odnosima i ljudskoj patnji.

Papa je u početku pristao odgovoriti na tri pitanja, ali je zbog velikog interesa javnosti, odgovorio na njih sedam i to je prvi puta da je neki Papa tako nešto učinio. Jedno od najdirljivijih pitanja za Papu stiglo je od sedmogodišnje djevojčice iz Japana koja je izgubila mnoge prijatelje u potresu i tsunamiju koji su Japan pogodili prije više od mjesec dana. Malena Elena Papu je upitala: „Zašto ja moram osjećati strah? Zašto djeca moraju biti tužna?“ Odgovarajući na pitanje, Papa je pokušao uvjeriti djevojčicu kako će kada naraste jasnije shvatiti da ta „patnja nije isprazna, nije uzaludna, nego da je u pozadini te patnje plan ljubavi“.

Papa je napomenuo kako i sam sebi često postavlja pitanje zašto neki ljudi toliko pate dok drugi žive lagodno. „Nemamo odgovore na ta pitanja, ali znamo da je i Isus patio ne dužan kao što vi patite, i da je pravi Bog koji se otkrio u Isusu Kristu uz vas“, rekao je Sveti Otac.

Jedna je majka iz Italije snimila pitanje uz svojeg sina koji je već dvije godine u komi. Ona je Papu upitala je li duša njezina sina još uvijek prisutna u njegovu tijelu na što je Papa potvrdno odgovorio, ilustrirajući to primjerom gitare puknutih žica. „Tijelo instrumenta krhko je i ranjivo, a duša ne može svirati, ali ostaje prisutna. Siguran sam da ova skrivena duša duboko osjeća Vašu ljubav premda je u nemogućnosti razumjeti vaše riječi. On osjeća prisutnost ljubavi“, rekao je Papa, ističući kako ti roditelji pružaju svijetu pravi primjer vjere i poštovanja prema životu.

Papa je za kraj upitan hoće li povjeriti svijet zagovoru Blažene Djevice Marije. Prisjećajući se kako su pape Pio X., Pavao VI. i Ivan Pavao II. to već učinili, Sveti Otac istaknuo je kako smatra da je sada bitno taj čin provesti u djelo, te pozvao vjernike da povjere svoje živote pod zagovor Kristove majke.

Upitan da objasni vjerovanje kako je Isus, nakon svoje smrti, a prije uskrsnuća, sašao nad pakao, papa Benedikt rekao je kako se to treba shvatiti kao „putovanje duše“ u povijest čovječanstva, a ne kao geografsko ili putovanje prostora. Jedno se pitanje odnosilo i na život koji je uskrsli Isus iskusio. Sveti Otac objasnio je kako je „proslavljeno tijelo uskrsloga Isusa“ nemoguće definirati, jedino što je sigurno jest da je ono bilo iznad svih poznatih zakona biologije i fizike. „On je pravi čovjek, nije duh, i živi pravim životom, ali novim životom koji više nije podložan smrti“, rekao je Papa. /IKA/

U Vatikanu objavljena uputa „Universae ecclesiae“

Obdariti Crkvu nizom normi za slavljenje mise na latinskom jeziku, prema obredu koji je bio na snazi do godine 1962., osnovni je cilj upute „Universae ecclesiae“, koju je Papinsko povjerenstvo Ecclesia Dei priredilo i 13. svibnja objavilo za ispravnu primjenu motu proprio „Summorum pontificum“ pape Benedikta XVI. objavljenog godine 2007.

U Crkvi postoje skupine vjernika, čak su u porastu, koji, budući da su se odgojili u pretkoncilskom liturgijskom duhu, i danas žele očuvati staru tradiciju, to jest mogućnost da misu i sakramente slave po starom obredu, na snazi do godine 1962. Crkva nikada nije dokinula te obrede, dapače smatra ih „svojim velikim bogatstvom koje valja čuvati s dužnim poštovanjem“. Stupanjem na snagu novoga Misala, koji je Pavao VI. odobrio 1970., nestalo je iscrpne normative za uporabu starog obreda, stoga je papa Benedikt XVI. da ispuni tu pravnu prazninu godine 2007. napisao motu proprio „Summorum pontificum“, objašnjava uputa. /KTA/

Skupina francuskih svećenika na vrhu glazbene top liste

Glazbena skupina trojice francuskih svećenika „Les Pretre“ („Svećenici“) i sa svojim drugim albumom „Gloria“ stigla je na sam vrh top lista. Već je u prvom tjednu, izvješćuju francuski mediji, prodano oko 30 tisuća primjeraka albuma, čime je došao na prvo mjesto top liste najpopularnijih. Kao i na njihovom prvom albumu „Spiritus Dei“, novi CD također uključuje klasične melodije i duhovna djela, kao i interpretacije poznatih pjesama. S prvim albumom iz 2010. godine, koji je prodan u 800 tisuća primjeraka, skupina „Les Pretre“ tjednima je bila u samom vrhu top liste hitova. Dobit od prodaje albuma, koja je veća od 650 tisuća eura, bit će upotrijebljena za izgradnju škole na Madagaskaru i za obnovu svetišta Notre-Dame-du-Laus. /IKA/

Misli Ivana Pavla II. za svaki dan

Suizdanje Kršćanske sadašnjosti i Hrvatske franjevačke provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca

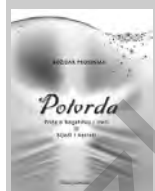

„Vidim svoje dijete u snu“

Knjiga poznate njemačke književnice Karin Struck

8 meditacija za maturante

Knjiga Tvrтка Beusa u izdanju Glasa Koncila

Potvrda

Knjiga o važnosti sakramenta potvrde Božidara Prosenjaka u izdanju Glasa Koncila

5. svibnja

Blaženi Grgur Boleslaw Frackowiak

(* 18. srpnja 1911. + 5. svibnja 1943.)

- Osmo dijete u roditelja ● najrevniji ministrant ● župnikove propovijedi je pamtio do u sitnice ●
- škola mu teško išla ● verbit – brat laik u samostanu ● knjigovezac ● vratar u samostanu ● ljubazan
- skroman ● sakristan ● pobožan ● radio u tiskari ● kateheta ● starao se za bolesne ●
- služio interniranim svećenicima ● dao život za nekoliko obitelji ●
- odrubljena mu glava ● zaštitnik knjigovezaca, vratara, sakristana ●

Brat Grgur se rodio 18. lipnja 1911. kao osmo od devetero djece **Adrzeja i Zofie Frackowiak** u poljskom mjestu Lowecice kod Jarocina. Na krštenju je dobio ime **Boleslaw**, pa su ga zvali **Bolek**. Kao đak svojim malim prijateljima je ponekad „služio misu“, „propovijedao“ i „dijelio svetu Pričest“. Bio je najrevniji ministrant. Prije nedjeljnog ručka nitko od djece nije znao ocu ispričati sadržaj nedjeljne propovijedi kao Bolek. Boleslaw je 1927. godine stupio u verbitsko sjemenište u Bruczkowu. Kako mu škola nije išla, na prijedlog poglavara odlučio je postati brat laik. Na Malu Gospu 1930. je obukao redovničko odijelo izabравši redovničko ime **Grgur**. U samostanu je tako dobro izučio zanat knjigovesca, da je mlađima postao vrstan učitelj toga zanata. Radio je u sakristiji, crkvi, kuhinji i na samostanskoj porti, gdje je posebno ljubazno postupao s prosjacima i siromasima. O njegovu duhovnom životu svjedoče bilježnice s njegovim privatnim molitvama i pobožnostima. Na Malu Gospu, 8. rujna 1938. godine je položio vječne zavjete. Bio je sretan što više nije verbit samo srcem, već to može dokazati i dokumentom.

Ratne strahote je proživljavao mirno i s velikim pouzdanjem u Boga. Znao je ohrabriti sve oko sebe. Kad je zatvoren, zbog prenapučenosti kuće mogao je otići sa svojom subračom, ali radije je ostao u zatvoru služiti interniranim svećenicima. Kad je izišao iz koncentracijskog logora, u veljači 1941. godine, Grgur se nastanio kod svoga brata u blizini Poznana. U obližnjoj župi je dva puta tjedno imao vjeronauk za prvopričesnike, posjećivao je starije župljane, razgovarao s njima i

govorio im o Blaženoj Gospi i o svećima. Kad je 7. listopada 1941. godine uhićen mjesni župnik, brat Grgur je preuzeo brigu za župljane. Krstio je nekoliko djece, a bio je i kateheta. Kao knjigovezac, radio je u tiskari i širio je tajne novine hrabreći svoje zemljake da izdrže. Kad je to postalo previše opasno, prestao je širiti list. Mogao je pobjeći, ali to nije učinio. Odlučio je žrtvovati svoj život za druge koji su imali obitelji. Prije uhićenja je primio svete

sakramente. Dospjevši u tamnicu, nagovorio je optužene da njega okrive za raspačavanje zabranjenog tiska. To je zapovjednik prihvatio. Nekoliko optuženika je pustio na slobodu, a Grgura je čekalo saslušavanje i mučenje. O pretrpljenim mukama svjedoči jedan paket koji je Grgur poslao svome bratu. U paketu je bio smrskani sat,

raskomadana krunica, okrvavljeni kaput i košulja. Grgur je dospio u tamnicu u Dresdenu. Tamo je predmolio krunicu, litanije i svoje privatne molitve. Kad su stražari kod njega pronašli veliku medaljicu ušivenu u kapu, i doznali da je redovnik, okrutno su ga mučili, a onda ostavili polumrtvog na podu. Nije se branio. Sve je strpljivo i bez protivljenja podnio. Konačno mu je 5. svibnja 1943. godine odrubljena glava. Par sati prije smrti napisao je pismo članovima svoje obitelji.

„Posljednji put vam, moji najmiliji, pišem pismo. Kad ga primite, ja već neću biti na ovome svijetu, budući da će mi danas, 5. svibnja 1943. godine biti odrubljena glava. Molite za moj vječni pokoj... Molite za moju dušu, i za pokoj naših pokojnika. Ocu i svim našim rođacima ću prenijeti vaše pozdrave. Ne znam kako ćete reći majci da sam pogubljen ili da sam ovako umro. Učinite što mislite da je najbolje. Moja je savjest mirna i nemam si što predbaciti. Sve vas pozdravljam i očekujem vas kod našega nebeskoga Oca. Pozdravljam svu moju redovničku braću u Bruczkowu i sve poznanike i prijatelje. Bog vas blagoslovio. Budite dobri katolici. Oprostite mi, molim vas sve što s moje strane nije bilo u redu... Ostanite s Bogom. Doviđenja u nebu“.

Starija redovnička braća ga pamte kao uzornog redovnika, dragog subrata, i pravog misionara koji je žrtvovao život za nekoliko obitelji.

Verbitu, Grgura Frackowiaka je blaženi **papa Ivan Pavao II.** 13. lipnja 1999. godine proglasio blaženim. S njime su beatificirana i njegova tri redovnička subrata: **Stanislav Kubista, Alojzije Liguda i Ljudevit Mzyk.**

Govori nam Sluga Božji, o. Gerard Tome Stantić

Tko se Boga ne boji ne šteti samo sebi, nego šteti i bližnjemu...

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Adamu i Evi mile su bile riječi, koje im je Bog rekao u raju zemaljskom: „kraljujte...“¹. „Kako pak nisu Boga poslušali nego počinili grijeh neposlušnosti, bolno im je bilo čuti da su izgnani iz raja zemaljskog te da moraju raditi, boriti se, i tako jesti plod svoga rada cijeloga svoga života“².

Grieh neposlušnosti praroditelja Adama i Eve poremetio je unutarnja raspoloženja Adamova potomstva, čovjekove duše, tako da je po Adamovu grijehu oholost ovoga svijeta postala slavom a nesebičnost – poniznost sramota. Svjetovna mudrost je poprimila oblike nedosljednosti, pa i nerazumnosti, „budalaštine“, u ponašanju čovjeka prema čovjeku...³.

Takvo stanje „neposlušnosti“ koje je od praroditelja Adama i Eve prešlo na ljude, i poprimilo ime sebičnosti, treba „liječiti“, pobjedom poniznosti nad ohološću, snagom milosti primljene na krštenju i poniznošću jer je Poniznost svijeća koju treba neprestano paliti. Poniznost je za slugu Božjega sinonim slobode. Tvrdi odlučno da: svijeću poniznosti moraju paliti i najveće duše i preporučuje im da nikad ne hodaju bez svijeće poniznosti⁴.

Tko hoda bez svijeće poniznosti: Boga se ne boji i ne šteti samo sebi, nego šteti i bližnjemu⁵. Jamačno zato što je pun sebe, pun sebeljublja i oholosti.

Kada je pak ponizan, slobodan, ne samo da ne šteti bližnjemu nego daje dobar primjer i tako postaje najbolji kvasic koji promijeni, obraća i najvećeg grešnika⁶. Čovjek je vuk ili janje. Vuk po Adamu a janje po Isusu⁷. Stoga mora slijediti Isusa kako bi bio janje a ne Adam po kojem je vuk u odnosu na druge ljude!

Svijeća poniznosti se pali u duši krštenika ako Razum želi duhovno jelo, a to je Božja riječ i njezina istina... Dakle vjera. Cijela priroda je doduše otvorena knjiga, ali bez Božje riječi je kao prazna tikva. Najveći mudraci su pali u zablude jer ih nije vodila Božja riječ...Božja pak riječ posijana u dušu zrije i uvjerava čovjeka da ništa nema i stoga se otvara pouzdanju u Boga a pouzdanje, u konačnici, uništava zlo u kršćaninu, jer on stiče pouzdanje, zrije u dobrim djelima... Kraj je životu ako želudac ne prima hranu a jednako tako kraj je duši ako ne

prima jelo duše a to je Božja riječ. Samo Ti sij u naše duše pa će biti lijepo proljeće... Sve je to lijek protiv današnje kulture koja je sve zavadila⁸.

Misli koje sam ovdje iznio sluga je Božji izrekao godine 1932. sa propovjedaonice somborske karmelske crkve. Iako je od toga vremena prošlo osamdesetak godina, te su misli još uvijek aktualne jer danas, prema riječima sv. oca Benedikta XVI.: *Moderna misao razvija subjektivnu dimenziju u čovjeku i tako reducira čovjekovu savjest, po kojoj kao da svaki čovjek posjeduje svoju istinu, svoj moral i da je zbog toga potrebno da se Bog i čovjek ponovno susretne u istini i u ljubavi*⁹. Čovjek će se „susresti“ s Bogom, s istinom, jer *Plod dobrog sjemena Božje riječi, ističe sluga Božji, uvjerava čovjeka da ništa nema. Kad se uvjeri da ništa nema, događa se u čovjeku kršćaninu uništenje zla, sađenje sjemena odreknuća od požuda, koje uništava sve što je ništetno, zrno zlo i grešno. Treba nesavršeno očistiti, i sve dobro učiniti. Stoga, tvrdi sluga Božji: Tako ću slušati Vaš glas i neću čuti što laje pas, to jest sotona, svijet i tijelo*¹⁰.

Sluga Božji uvjerava svoje slušatelje da je *sve otrovano što nije od Isusa posijano i da stoga u svakoj nevolji treba vapiti: „Isuse, samo jednu riječ pa će sve biti slatko što Tvoja Providnost pošalje. Ti sij u naše biće pa će biti lijepo proljeće*¹¹. Važna je, dakle, Božja riječ, Sveto pismo, dakle vjera, za oslobađanje od sebičnosti: *odreknuća od požuda.*

Tema ovog prikaza stoji u naslovu: *Tko se Boga ne boji šteti ne samo sebi, nego šteti i bližnjemu.* Gerard tvrdi da je uzrok toj šteti sebeljublje, oholost, čije je drugo ime individualizam, sebičnost, koji danas remete međuljudske odnose. Stoga je njegovo razmišljanje, iako izrečeno davne godine 1932., još uvijek aktualno i spasonosno kako bismo se oslobađali od sebičnosti i stvarali uvjete plodnog suživota među ljudima!

¹ Propovijed, 008192.

² Ondje, 008162.

³ Ondje, 008134.

⁴ Ondje, 008191.

⁵ Ondje, 008192.

⁶ Ondje, 008204.

⁷ Ondje, 008142.

⁸ Ondje, 008086.

⁹ Govor snagama sigurnosti u Rimu 2011.

¹⁰ Ondje, 008085.

¹¹ Ondje, 008086.

MOLITVA ZA BEATIFIKACIJU SLUGE BOŽJEGA, NAŠEGA OCA GERARDA TOME STANTIĆA

Pomolimo se!

Gospodine Bože, Ti si svome Sluzi, o. Gerardu, udijelio postojanost u vršenju Tvoje volje i silnu želju za sjedinjenjem s Tobom, da bi što čistijom ljubavlju slijedio Krista i žrtvovao se za duše. Dopusti nam da Tvoga vjernoga Slugu uzmognemo častiti na oltarima svete Crkve i po njegovu zagovoru obdari svoju Crkvu zvanjima našega Reda. Po Kristu Gospodinu našem! Amen.

MOLITVA ZA USLIŠANJE

Pomolimo se!

Bože, milosrdan si djeci svojoj i Tvoje je milosrđe u sakramentu pomirenja osobito darežljivo dijelio o. Gerard Tomo Stantić. Dopusti nam, da Tvoga vjernog slugu, uzmognemo častiti na oltarima svete Crkve. Svoje molitve, radosno življen pokornički život i svoju svećeničku djelatnost, o. Gerard Tomo je utrošio da ljude privuče Malom Isusu i u zajedništvo života s Tobom; stoga daj da se njegovim zagovorom približim vrelu Milosti kako bi moja molitva za milost ... bila uslišana njegovim zagovorom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tko primi kakvu milost na zagovor o. Gerarda Tome Stantića može to priopćiti na jednu od adresa:

Vicepostulatura karmelićana,
Česmičkoga 1, HR - 10000 Zagreb
Tel. 00385 1 4500-500; fax: 4580-953
e-mail: vicepostulatura@karmel.hr

ili:
Karmelski samostan,
Trg cara Uroša 3, 25000 Sombor
Tel. 00381 25 437-362;
fax: 00381 25 22-360
e-mail: karmel@nadlanu.com

Božja Riječ – temelj vjere u liturgiji

Piše: dr. Andrija Kopilović

U prošlom broju sam obećao govoriti o ulozi Božje riječi, napose u pojedinim liturgijskim događanjima. U dokumentu „Riječ Gospodnja“, koji je objavio Benedikt XVI. kao rezultat rasprave na posljednjoj Sinodi biskupa, na kojoj se upravo razmišljalo o ulozi Božje riječi, Papa je dao jedan nezaobilazni korak ka produblivanju uloge i razumijevanju Božje riječi u liturgiji. Trajna je predaja u Crkvi da se kod svakog liturgijskog sastanka navješćuje Božja riječ. Kako se liturgija udaljavala od svoje izvornosti, tako se događalo da se i Božja riječ kao navještaj skraćivala. Uloga glazbe u liturgiji u nekim razdobljima crkvene povijesti je toliko naglašena, da je Riječ toliko zanemarena da je samo u tišini čitana, dok se glazbenim, pa i biblijskim tekstovima dala prednost, ali bez tumačenja. U Pracrkvi, liturgija se u cijelosti temeljila na Božjoj riječi. Tek tu i tamo je dodan po koji liturgijski znak, pa je tako liturgija bila govor Božji i ljudski, ali uvijek posrednički u odnosu Bog – čovjek i čovjek – Bog. Reforma Drugog vatikanskog sabora je temeljito obnovila duh uloge Božje riječi u liturgiji. Neki su to prepoznavali kao približavanje protestantskoj praksi, gdje je samo Božja riječ (Sola scriptura), međutim, ipak to nije točno, što se vidi i iz ovog dokumenta. Jasno da je Reformacija ukazala na propuste Srednjega vijeka, ali nije Vatikanski sabor slijedio protestantsku tradiciju. Čemu ovako dugi uvod? Jednostavno zato da se nad onim što slijedi bolje zamislimo.

Liturgija je u biti čin zajednice u odnosu prema Bogu. Božje djelo kroz liturgiju samo je utoliko moguće, ukoliko su zajednica i pojedinac spremni primiti Božji govor, Božji znak, Božju milost. Liturgija, kako god bila puna znakova i simbola, još sama po sebi, bez te dimenzije Božjega zahvata, ne može učiniti ništa. Ona je učinkovita samo ukoliko je stvarni susret u vjeri i milosti. Susret je dakle moguć u ozračju svetoga. Bog je oduvijek na tu svetost pozivao, poučavao i činio. U krajnjoj liniji, Bog je „akter“ našega činenja u njegovo ime. Bez prisutnosti Boga, ne može biti čašćenja, ali niti rasta u onoj mjeri u kojoj nas on želi

povesti putem spasenja. Prvi čin je u liturgiji, dakle, sabranost. Sabrati se da možemo čuti. Što? Ponajprije, njegovu riječ. Riječju Bog poučava, potiče, posvećuje. Ako nismo spremni poslušati tu riječ kao poruku, kao predaju, kao poticaj, ne možemo krenuti naprijed. Sjetimo se one scene iz Biblije, kada Mojsije vodi narod „u susret Bogu“. Eto, to je početak liturgije: poći u susret. Tom susretu prethodi poziv i slijedi odaziv. Odaziv na što? Na ono što nam Bog poručuje u svojoj Riječi. U Novom zavjetu je to još daleko više vidljivo, jer u liturgiji Novoga zavjeta, jedini predstojnik – prezbiter jest Isus Krist. Svećenik Novoga saveza. On je Riječ koja je Tijelom postala, ne samo u povijesti, nego to postaje i sada. Kako? Našom vjerom. Dakle, prihvaćanjem Božje riječi koju, u konačnici, navješćuje sam Krist, biva susret u vjeri i to ponajprije s Isusom. Tako on, po liturgiji, predvodi posvećeni, ali svoj narod, Nebeskom Ocu i njega slavi trajnom svojom svećeničkom službom. To je u biti liturgija Novoga saveza. Ona nosi znakove vjere, slavljenja i zato postaje predokus nebeske liturgije, gdje ostaje samo slavljenje, jer će nestati i vjera i ufanje, a ostatak će ljubav. Reforma Drugog vatikanskog sabora stoga predviđa da se svakom liturgijskom skupu navijesti – makar i kratko – Božja riječ. U tom navještaju je sadržan i temelj što to zapravo slavimo. Zato je nakon svakog navještaja potrebno „osvješćivanje“, tj. dati prostora da se o Božjoj riječi razmisli. Šutnja je najbolji način prihvaćanja, no to nije uvijek moguće. Zato je tumačenje potrebno. Koji puta je (rastresenom čovjeku) neophodno tumačenje. Tek nakon takvoga razumijevanja slijedi slavljenje. Sama Božja riječ je također slavljenje. Stoga, jer je susret u vjeri, sama Riječ tješi, pomaže, posreduje i daje rast u vjeri. Ne može se sa liturgije otići bez da je „sjeme palo na pravu zemlju“. Tek ako je palo na pravu zemlju, donosi plod. Liturgija je, u biti, vidljivi znak tih plodova vjernika.

U sljedećem broju protumačit ćemo kako kod pojedinog sakramenta i koju ulogu ima Božja riječ.

22. 05. 2011.

5. uskrsna nedjelja

Dj 6,1-7

Ps 33,1-2. 4-5. 18-19

1 Pt 2,4-9

Iv 14,1-12

„Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; da veća će od njih činiti jer ja odlazim Ocu“.

29. 05. 2011.

6. uskrsna nedjelja

Dj 8,5-8. 14-17

Ps 66,1-3. 4-5. 6-7. 16.20

1 Pt 3,15-18

Iv 14,15-12

„Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje“.

5. 06. 2011.

7. uskrsna nedjelja

Dj 1,15-17. 20a. 20c-26

Ps 103,1-2. 11-12. 19-20

1 Iv 4,11-16

Iv 17,11b-19

„Oče sveti, sačuvaj ih u svom imenu koje si mi dao: da budu jedno kao i mi“.

12. 06. 2011.

DUHOVI

Dj 2,1-11

Ps 104,1.24. 29-30. 31.34

1 Kor 12,3b-7. 12-13

Iv 20,19-23

„Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.“ To rekavši, dahne u njih i kaže im: „Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.“

19. 06. 2011.

PRESVETO TROJSTVO

Iz 34,4b-6. 8-9

Dn 3,52. 53. 54. 55

2 Kor 13,11-13

Iv 3,16-18

Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.

Što nam je dida ostavio u naslijeđe?

Piše: Marina Piuković

Kako proslaviti rođendan dide čijeg se 100. rođendana sjećamo ove godine, ali je već punih 64 godine naš zagovaratelj i pratitelj s neba, zna brojna obitelj Davida Pandžića. Rođen je na salašu u blizini Sente, od majke Ane r. Mačković i oca Mate Pandžića, 18. svibnja 1911. godine. Odrastao je na salašu u Žedniku, s roditeljima i još dvije sestre, Esterom i Marijom. Dida nam je ostavio u amanet brojnu obitelj, koja se

godinama okupljala oko njegova groba, skupa s njegovom vjernom mu suprugom Marijom koja je izrodila desetero djece, od kojih je osmero ostalo živo. I ona je postala naša nebeska zagovarateljica od 1989. godine i pridružila se svom izabraniku, s kojim je bračnu ljubav i vjernost živjela 13 godina. U svojih osmero djece upisalo je svoje živote ovo dvoje ljudi, te oni i danas žive kroz svojih 18 unučadi, 31 praunuče, i 4 čukununučeta. Didina 100. obljetnica rođenja okupila je brojnu obitelj da se ponovno upita što je to dida upisao u naše živote. Tko mu najviše slični likom, pokušavamo odgonetnuti gledajući u malom broju fotografija koje su sačuvane. Ali veće i misterioznije pitanje budi u nama želja da saznamo tko je uspio naslijediti karakter koji je dida imao i svojim životom donio na ovaj svijet, i predao ga davanjem života za toliku djecu. Upornost, volja za životom, rad, ljubav prema lovu, djeci, obitelji i svojoj supruzi, rad na njivi, konji... sve je to dida volio. U 13 godina bračnoga života, ljubav oca najbolje su osjetili oni najstariji: Mijo (1935.-2009.), Anica (1936.), Janja (1938.), Marko (1939.), Julijana – s. Mirjam (1942.), Josip (1943.-1944.), blizanke Marija (1945.) i Emerka (1945.-1945.), Marta (1946.) i David (1947.). Ako samo malo počnemo računati, shvaćamo da je u

13 godina rođeno desetero djece. Koliko je tu bilo životne snage, elana za rad da se priskrbi za toliku obitelj, strpljenje prema djeci, volje za životom... Nesebičnu pomoć u svemu su davali didini roditelji Ana i Mate. Na salašu na kojem nije bilo struje, ni vode, rasla je ova obitelj ne misleći na ono što im nedostaje, a misleći jedni na druge i shvaćajući da veseli dječji žamor i igra nadoknađuju sve. S ob-

zirom na to da u ono doba nije bilo ni televizora ni radija, ljudi su bili prepušteni jedni drugima kada su se trebali zabaviti. Kako na salašu može biti kazališta, predstava, igre, plesa i pisma, djeca su učila od svojih roditelja, mlađi od starijih, pa im nikada nije nedostajalo veselja. Po riječima im najstarije kćeri Anice, dida je rado na salašu zaspivao pikulu. Kakav je

to bio instrument ne tumači nam ni jedna fotografija, samo riječi, da je to bio drveni instrument sa klapnima, koji su znali svirati ljudi sa salaša, koji su to i jako voljeli, jer tada nije bilo glazbene škole za ove obične ljude. Najstariji brat, sad već pokojni Mijo, bio je samouk harmonikaš i frulaš, pa je uvijek rado zaspivao, a ostali su zaigrali. Uz veselu čeljad sve je moguće.

Nemili događaj koji se dogodio 21. studenog 1947. godine, ostao je u sjećanju onima najstarijima, kada ih je brat Marko pozvao iz škole. Didin otac Mate i David pošli su na njivu, kako bi donijeli *kuruznje*. Pošto je dida David bio strastveni lovac, nikada nije kretao bez puške na njivu, ne bi li ulovio kojeg zeca ili divlju patku. Tako je bilo i ovaj put. Puška je bila pripremljena za zalutalog zeca koji trči po snijegom pokrivenoj njivi. U kuruznjom natovarenim kolima, nalazila se i puška, spremna za ulov, i kako je brza lovačka ruka povukla pušku iz kuruznje, jedna kuruznja se uspjela zaglaviti na mjestu obarača, i metak je završio pravo u srcu. Kako se osjećao otac Mate koji je bio sa sinom Davidom, možemo samo pretpostavljati. Umjesto dobrog ulova, donio je na salaš mrtvog sina. Supruga Marija ostala je sama, sa sedmero žive djece, i jednim pod srcem. Poslije 8 dana rođeno je njihovo posljednje dijete, sin David. Marija nije dvojila koje će ime dati svom najmlađem sinu, kao uspomenu na svog muža. Ime David i dalje se čulo na salašu. Udovica s osmero djece nastavila je živjeti na salašu, uz nesebičnu pomoć svekra i svekrve, a djeca koja su odrastala dalje bez oca, pomagala su mami u svim poslovima o kojima do tada nisu puno znali.

Puno puta gledajući svoju djecu otkrivamo karakter, tjelesnu sličnost, hod, građu figure, pokrete, mimiku lica, boju očiju, osmijeh, ruke, ponekad i nervozu, „kratak fitilj“, glasni govor, boju glasa, sluh, muzikalnost, vedrinu, brzinu, upornost, vjeru, i shvaćamo kako je dragi Bog svima ugradio i dao u naslijeđe fizičku – vidljivu, ali i psihičku, onu nevidljivu genetsku notu kojoj se više ili manje divimo. Sve to je velika zao-

stavština koju nam daju naši roditelji, dide i majke, pradide i pramajke, parovi ljudi koji su čudesnom ljubavlju spojeni upisali živote i ostavili ovome svijetu marljive ljude, da svojim životom i radom nastavljaju davati u naslijeđe ljubav, vjeru i nadu na svoje potomke. Zato osjećamo ponos, što smo Božjom rukom izabrani, dobili život baš od ljudi koji su naši preci. Ponosni na didu Davida kojega nismo poznavali, a koji je

ostavio brojnu obitelj za sobom, otkrivamo vrednote života koje su njega vodile na ovom svijetu. Okupljeni oko groba svog dide Davida, sedmero djece, 18 unučadi i 31 praunuče i 4 čukununučeta, zahvalilo je Bogu na daru takvog dide koji je ostavio svoju brojnu obitelj kao najveće naslijeđe za svoje potomke.

Katolička crkva u zemlji apokaliptičkih stradanja

Piše: *dr. Ivan Dulić*

Kada sam sa skupinom liječnika odlučio posjetiti Vijetnam, nisam o toj dalekoj i egzotičnoj zemlji znao ništa osim da je bila poprište jednog od najsmrtonosnijih ratnih sukoba u povijesti čovječanstva s preko četiri milijuna žrtava i da je tamo pravim čudom nastala i opstala katolička zajednica koja danas broji oko osam milijuna.

Dodirivanjem piste zračne luke Ho Chi Minh Cityja na letu iz Kuala Lumpura započinje moj susret s ovom neobičnom i zanimljivom zemljom. Pored već isplaniranog turističkog programa želio sam po-

sebnostu pozornost obratiti na prisutnost Katoličke crkve u toj zemlji apokaliptičkih stradanja. Dok se vozim autobusom od zračne luke do hotela u centru grada pokušavam kamerom zabilježiti krajnje neobične prizore gradske vreve u kojoj sudjeluju bezbrojni motociklisti, u svakom redu po desetak i tako u beskonačnim kolonama. Bespomoćni pješaci teško mogu ugrabiti priliku da prijeđu cestu čak i na semaforima jer tamo crveno i zeleno svjetlo nemaju nikakve važnosti. Prolazeći kroz centar grada odjednom se s lijeve strane ukazuje veličanstvena katedrala Naše Gospe i pred njom mnoštvo ljudi od kojih neki stoje pored svojih motocikala, a neki i sjede na njima. Budući da je nedjelja oko 17 sati, zaključujem da je popodnevna misa i da su to vjernici koji nisu mogli stati u crkvu. U naredna tri dana mog boravka u Ho Chi Minh Cityju svakako moram doći do katedrale. No, sutra ujutro počinje cjelodnevni izlet u deltu Mekonga. Prolazimo pokraj veličanstvenih zgrada iz francuskog kolonijalnog razdoblja kao što su zgrada opere, glavna pošta i palača gradonačelnika, pokraj ogromnog shopping centra Diamond Plaza i Bitexco financijskog tornja visokog 262,5 m. Ove građevine svjedoče da se ova zemlja, premda pod jednopartijskim komunističkim režimom, značajno otvara svjetском kapitalu i polako napušta rigidni komunistički totalitarizam.

Izlet u deltu Mekonga

Izlet u deltu Mekonga započinjemo vožnjom do živopisnog mjesta My Tho koje je i sjedište jedne od 26 vijetnamskih biskupija. Savjetuju nam da obvezno kupimo kupaste šešire da se zaštitimo od tropskog sunca pri čemu ostajem nemalo iznenađen kad na jednoj gomili šešira čitam svoje prezime: DULICH. Na šalteru obližnjeg ureda opet moje prezime. Zbunjen, obraćam se vijetnamskom vodiču koji mi objašnjava da ta riječ na njihovom jeziku znači „turist“ na što mi moji suputnici potvrđuju kako sam baš „došao na svoje“ i izabrao pravo odredište za putovanje. Ukrcavamo se na brod i isplivavamo na „pučinu“ ove ogromne rijeke prema kojoj je Dunav doista potok. Mutna blatnjavo zelena voda je stanište bogatog ribljeg fonda, ali i krokodila. Usput nailazimo na ploveće ribnjake, tj. splavove na kojima su izgrađene drvene kućice, a pored njih u vodi mrežom ograđeni prostori u kojima pliva riba za uzgoj. Ljudi koji žive u tim plovećim kućicama povremeno izlaze na

palubu i bacaju hranu ribama, a do nas dopire nesnosni smrad nekog nepoznatog organskog materijala kojim hrane ribu. Iskravamo se na drugoj obali i prelazimo u male čamce „sampa“ kojima plovimo uskim rukavcima omeđenim bujnim kokosovim palmama i bambusom. Izlazimo duboko u tropskoj prašumi na mjestu gdje postoji mala radionica rukotvorina od kokosovih palmi i hodamo stazama pored kojih nailazimo na vočke s kojih vise različiti, nama nepoznati plodovi. U svom tom zelenilu, osim kokosovih palmi ne prepoznamo ni jednu poznatu biljku niti plod. Ljubazni domaćini nam nude ohlađene kokosove orahe da utažimo žeđ. U tom području najveći problem je nedostatak pitke vode i održavanje osobne higijene. Među endemične bolesti tog područja spadaju hepatitis, kolera, leptospiroza i bakterijska dijareja zbog čega je vrlo rizično piti vodu koja nije originalno punjena.

Katedrala Notre Dame

Nakon cjelodnevnog izleta i povratka u Ho Chi Minh City odlučujem se na avanturu samostalne šetnje po gradu premda smo upozoreni da stranci mogu biti objekt napada uličnih razbojnika. Najbližim putem stižem do veličanstvene zgrade Opere i potom ulicom Dong Khoi ravno do katedrale. Već je oko 7 sati popodne i polako pada mrak. Crkva je zatvorena, ali na platou ispred crkve, pred Gospinim kipom pojavljuje se skupina vjernika i počinje moliti kronicu ne obazirući se na rijeku motocikala i automobila koji prolaze iza njih. U njihovoj molitvi prepoznajem samo riječ Maria koja u tim nekršćanskim azijskim bespućima zvuči sasvim drukčije nego u Europi. Njihova lica odražavaju nevjerojatnu predanost molitvi do potpunog isključenja iz okolne vreve i činilo se da se ne bi pomaknuli ispred Gospinog kipa čak i kad bi tenkovi prelazili preko njih, što se u bliskoj prošlosti tamo i događalo.

Katedrala Notre Dame predstavlja dragulj sakralne arhitekture u cijeloj Jugoistočnoj Aziji i stoji kao svjedok iznimno krvave povijesti koja se odvijala oko nje. Izgrađena je u neoromaničkom stilu a sav građevinski materijal dopremljen je brodovima iz Francuske. Kamen temeljac položio je biskup Isidore Colombert 7. listopada 1877. Završena je i svečano blagoslovljena na Uskrs 11. travnja 1880. u nazočnosti guvernera Košinkine. Godine 1959. biskup Joseph Pham Van Thien naručio je u Rimu granitnu statuu Gospe koja je postavljena u mali vrt ispred katedrale. Kip je blagoslovio izaslanik iz Vatikana armenski kardinal Aghatchanian. Godine 2005. pronio se glas da kip suzi iz desnog oka što je dovelo do masovnih okupljanja vjernika, ali su crkvene vlasti demantirale ovu pojavu. Godine 1962. crkvi je dodi-

jeljen naslov bazilike. Danas se ispred crkve osim vjernika rado okupljaju turisti i mladenci koji nakon vjenčanja dolaze ovamo fotografirati se.

Katolička crkva u Vijetnamu

Vijetnamska crkva, kao i povijest cijelog vijetnamskog naroda obilježena je, za europske pojmove apokaliptičkim razmjerima stradanja koja su usporediva samo s progonima prvih kršćana u starom Rimu i te okolnosti postavile su temelj izvanredno dubokoj i živoj duhovnosti u tom narodu koja je čak teško razumljiva europskom čovjeku. Prvi misionari stigli su u Vijetnam iz Portugala početkom 16. stoljeća, ali njihovo djelovanje nije polučilo većih rezultata. Tek dolaskom francuskih isusovaca 100 godina kasnije počinju brojna obraćenja. Najznačajnije ime za nastanak vijetnamske crkve je svakako o. Alexander de Rhodes (1591-1660), „prvi apostol Vijetnama“ koji je u Vijetnamu proveo 12 godina, pokrstio oko 6000 Vijetnamaca, napisao prvi vijetnamski katekizam i trojezični rječnik: *Dictionarium Annamiticum Lusitanum et Latinum*, objavljen u Rimu 1651. Pored toga što je de Rhodes napisao prvi rječnik vijetnamskog jezika, udario je i temelj uvođenju modificirane latince kao službenog pisma u današnjem Vijetnamu. Od samog nastanka vijetnamske crkve počinje i njezin mučenički put koji traje do danas. Premda se ni približno točan broj nikada neće znati, procjenjuje se da je u Vijetnamu do danas stradalo „in odium fidei“ između 130.000 i 300.000 vjernika. Skupinu od 117 mučenika papa Ivan Pavao II. kanonizirao je pod naslovom „Vijetnamski mučenici“ 19. lipnja 1988. godine u Rimu. Spomendan im se slavi 24. studenog. Od 1645. do 1886. godine različiti vijetnamski carevi izdali su 53 edikta kojim se zabranjuje kršćanstvo pod prijetnjom najokrutnije smrti odsijecanjem dijelova tijela i glave. Kažnjavalo se smrću čak i one koji bi se usudili skrivati misionare ili svećenike. Obični vjernici mogli su spasiti glavu samo ako bi javno pred sućem pogazili križ. Zatim bi odvajali muževe od žena, djecu od roditelja, slali ih u udaljene dijelove zemlje među pogane, a imovinu im konfiscirali. Nekima bi na lice utisnuli natpis „Ta dao“ što znači „lažna vjera“ izlažući ih tako javnom prijeziru i linču. Jedan od bezbrojnih mučenika, francuski misionar sv. Theophane Vennard, prije no što će mu biti odrubljena glava 1861. godine, piše pisma članovima svoje obitelji u Francusku. Tim pismima toliko se nadahnula sv. Terezija iz Lisieux da je odlučila poći u karmelićanski samostan u Hanoi, međutim, tuberkuloza ju je spriječila u tom naumu.

Danas Katolička crkva u Vijetnamu predstavlja vrlo vitalnu i stalno rastuću zajednicu s brojnim duhovnim zvanjima. Po brojnosti je slična crkvi u Indoneziji, a samo Filipini imaju više katolika od svih drugih zemalja na Dalekom Istoku. Biskupi se susreću s problemom da ne mogu prihvatiti u sjemeništa i bogoslovije sve kandidate koji to žele jer im komunističke vlasti ograničavaju broj mjesta pa mnogi moraju čekati godinama na red. Crkva je u Vijetnamu i danas izložena represiji, progone se katolički aktivisti, oteže se s davanjem suglasnosti na imenovanja biskupa i s uspostavom diplomatskih odnosa sa Svetom Stolicom, ateistička indoktrinacija se provodi kroz školski sustav itd.

Na poljima riže

Naše putovanje nastavljamo letom za Da Nang, grad u srednjem Vijetnamu poznat po najvećoj zračnoj bazi američke vojske u Vijetnamskom ratu. Odatle nastavljamo put autobusom pored rižinih polja koja me podsjećaju na naše Bačke oranice. Seljaci s tradicionalnim kupastim šeširima gaze u vodi i nešto čupaju ili sade pripremajući se za skorašnju žetvu riže. Nigdje traktora ili kombajna. Sve se radi ručno. Samo ponegdje lijeni bivoli s dugim rogovima koje koriste za vuču. Na nji-

vama povremeno viđamo rastrkane grobnice, bez reda, neke usred njiva i pitamo vodiča otkud grobnice u njivama? Dobivamo zanimljivo objašnjenje: vijetnamski seljak cijeli život provede u rižinom polju, riža je izvor njegova života i njegova duhovna odrednica. Zato žele počivati baš u rižinom polju. Nameće mi se misao da možda njihovi katolici imaju neku svoju verziju Dužijance; to bi se dobro uklopilo u njihovu tradicionalnu kulturu.

Dolazimo u grad Hue, srednjovjekovnu prijestolnicu, obilazimo neke živopisne pagode, carsku palaču Citadelu i grob cara Tuc Duca. Oko 60 km udaljeno od Huea nalazi se nacionalno marijansko svetište La Vang gdje masovno hodočaste vijetnamski katolici, ali program puta nam ne omogućava da ga posjetimo.

Zrakoplovom Vietnam Airlinesa letimo iz Da Nanga za glavni grad Hanoi. Tu nas očekuje raskoš metropole koja kao da još živi svoje zlatno kolonijalno doba koje nisu mogle poremetiti ni američke bombe koje su uništile čak četvrtinu prelijepih palača i rezidencija. Srce grada je distrikt Hoan Kiem u kome se nalazi „Jezero vraćenog mača“ (Hoan Kiem) koje je ovo neobično ime dobilo na osnovu jedne legende iz 15. stoljeća, a u neposrednoj blizini protječe i Crvena rijeka na kojoj grad leži. Dok šćemo pored bajkovitih vrtova uz jezero Hoan Kiem promatramo ljepotu francuske kolonijalne arhitekture i dolazimo do katedrale sv. Josipa izgrađene 1886. u neogotskom stilu. Ispred katedrale je mali trg s vrtom u kome stoji kip Gospe Kraljice Mira. U katedrali se nalaze kripte u kojima su pokopani vijetnamski kardinali i biskupi. Zbog oskudice vremena ne zadržavamo se dugo nego žurimo u autobus koji nas odvozi u obližnji Mauzolej Ho Chi Minha, ujedinitelja vijetnamske države i komunističkog vođe. Mauzolej je građen po uzoru na Lenjinov u Moskvi ili Kim Il Sungov u Pyongyangu i izgrađen je u svrhu njegovanja poganskog komunističkog kulta. Ogromni plato u centru kojeg stoji monumentalna zgrada socrealističkog stila u koju ulazimo u koloni, šutke, bez fotoaparata i pored špalira počasne garde. Unutra u neakvoj staklenoj vitrini leži mumificirano tijelo Ho Chi Minha s jasno prepoznatljivom fizionomijom. Ispred mauzoleja srećemo velike skupine djece prvih razreda osnovne škole koji organizirano, u dobro nam poznatim odorama „pionira“ dolaze ovdje kako bi ih se započelo ideološki formirati u duhu komunističke ideologije i njihove verzije domoljublja.

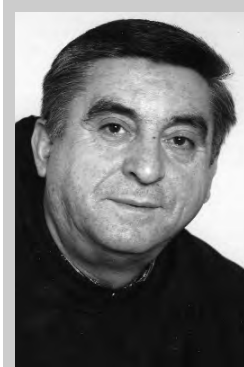
Večer pred naš rastanak s Hanoiem i s Vijetnamom provodimo u baru hotela Metropol, zavaljeni u raskošne fotelje, ispijajući Cocoladu i slušajući ugodni glas pjevačice bjelkinje, očito Francuskinje, koja nas uz tihu klavirsku pratnju odvodi u ambijent Pariza devetnaestog stoljeća i jedne daleke europske zemlje koja je u ova azijska bespuća donijela i nepovratno usadila, među ostalim, i katoličku vjeru. Napuštamo ovu čarobnu zemlju s osjećajem neodoljive potrebe da se u nju opet jednom vratimo.

Vijetnam je zemlja s oko 85 milijuna stanovnika. Većinska religija je budizam s preko 80% stanovništva. Katoličkoj vjeri na sjeveru pripada oko 5% stanovništva, a na jugu oko 11%; sveukupno, broj katolika je oko 8 milijuna i u stalnom je porastu.

Bog je htio da budem redovnik i svećenik, a o. Gerard je to i izmolio

Razgovarala: *Katarina Čeliković*

O. Mato Miloš, karmelićanin Hrvatske karmelićanske Provincije „Sv. Josipa“ sa sjedištem u Zagrebu.

Rođen je 28. travnja 1947. u Sonti, gdje završava osnovnu školu. U Zagrebu nakon Klasične gimnazije diplomira na Teološkom fakultetu. Godine 1973. zaređen je za svećenika po rukama nadbiskupa dr. Franje Kuharića u zagrebačkoj prvostolnici. Pet godina je bio kapelan u župi Uznesenja BD Marije u zagrebačkim Remetama. Od 1979 do 1982 studirao je duhovno bogoslovlje na Teresianumu i na Kongregaciji za Svete u Rimu te stigao licencijat. U somborskom Karmelu živio je 28 godina, gdje je vršio službu orguljaša u karmelićanskoj crkvi, duhovnika raznih redovničkih zajednica Subotičke i Beogradske nad (biskupije), vicepostulator je sluge Božjega o. Gerarda, prior samostana, profesor na Teološko-Katehetskom Institutu u Subotici i Novom Sadu. Godine 2008. premješten je u Zagreb gdje vrši službu vicepostulatora, duhovnika redovničkih zajednica i održava duhovne vježbe i duhovne obnove.

ZV.: Povod za razgovor s Vama je skorašnja proslava Dana o. Gerarda u čijoj pripravi vrlo aktivno sudjelujete. No, voljeli bismo Vas i malo bliskije predstaviti čitateljima Zvonika u kojem ste jedan od najvjernijih suradnika. Redovnik ste – karmelićanin. Kada ste i kako odlučili ući u karmelski red?

□ Od kada znam za sebe, uvijek sam želio biti redovnik. Moja ljubav i želja za redovništvom rasli su s mojom dječaćkom dobi. Svakako, to je milost Božja i Božji zov. Bog djeluje u izboru zvanja preko raznih osoba i događaja u životu čovjeka. Svake godine sam hodočastio na Karmelsku Gospu u karmelićansku crkvu u Sombor. Bile su to velike svečanosti, s mnoštvom svijeta koji se gurao oko ispovjedaonica i sudjelovao u misama osobito u onoj svečanoj pontifikalnoj misi u kojoj je sudjelovalo mnoštvo svećenika i ministranata. Sjećam se da je tada bilo 40 ministranata obučenih u bijele haljinice sa smeđim velikim škapularom. Ja sam mislio da su mali fratrići i to me oduševilo da i ja budem karmelićanin. Osim toga, oduševio me veliki vitraj na prozoru glavnog oltara karmelićanske crkve koji prikazuje sv. Šimuna Štoka kako prima škapular od Gospe. To me još više privuklo da budem karmelićanin. U svemu tome i o. Gerard ima svoje prste. Kada sam imao osam godina, hodočastio sam s pobožnim Sonćankama Karmelskoj Gospi u Sombor. One su mi govorele da

tu živi sveti redovnik o. Grgo i da tu čekam u hodniku gdje se ispovijeda pa ću ga vidjeti. I doista, o. Gerard je izišao iz ispovjedaonice i uputio se u sakristiju za misu, a Sonćanske su ga zaustavile i kazale – Evo, tu je jedan dečko koji želi biti karmelićanin. O. Gerard se kratko zaustavio, stavio mi ruku na glavu i pogladio blagoslovivši me i otišao. Bog je htio da budem redovnik i svećenik, a o. Gerard je to i izmolio. Hvala mu!

* Zajednicu koja moli i živi svoju karizmu Bog obdaruje novim zvanjima. Mlade privlači Isus u karizmu Karmela.

ZV.: Vaša Provincija je autohtona ovdje u Bačkoj, nastala u Somboru. Osjeća li karmelski red krizu zvanja?

□ Hvala Bogu mi za sada ne osjećamo krizu zvanja. Mi smo molitveni Red. Mi živimo karizmu Karmela koja se temelji na duhovnosti sv. Ilije proroka, BD Marije Isusove Majke, i naših svetih obnovitelja – Terezije Avilske i Ivana od Križa. Tu je karizmu svim srcem i dušom ostvario naš o. Gerard i nama ostavio kao baštinu za budućnost. Kada smo prije 52 godine iz Sombora prešli u Hrvatsku, Bog nas je blagoslovio tako da smo postali Hrvatska karmelska provincija sv. oca Josipa sa 6 samostana i 56 redovnika. Mogli bismo reći da smo u tih 52 godine, svake godine imali po jedno zvanje. I sada nas Bog blagoslivlja, i zagovara o. Gerard. Mi se držimo molitvenog reda: dva sata na dan razmatranje, sv. misa i korno moljenje časoslova. Iz molitve se rađaju nova zvanja. Osim toga, naš je magister klerika uveo dodatno moljenje krunice i klanjanje pred Presvetim da se po zagovoru o. Gerarda postignu nova zvanja. Od kada činimo tako, mi imamo za sada 6 novaka i 12 postulanata, dva sjemeništara i tri bogoslova. Zajednicu koja moli i živi svoju karizmu Bog obdaruje novim zvanjima. Mlade privlači Isus u karizmu Karmela. To je velika Božja milost na čemu smo jako zahvalni i obvezatni živjeti karizmu.

* Nedostaje nam strpljive i uporne molitve Bogu da po zagovoru o. Gerarda zadobijemo potrebite milosti. Sada su mladi Subotičke biskupije pokrenuli inicijativu organiziranja koncerta s pjesmama o ocu Gerardu, izdavanjem CD-a, majica sa sloganom o. Gerarda, tribinama i predavanjima...

ZV.: Najpoznatiji karmelićanin, koji je 55 godina djelovao u Somboru, rođen na đurđinskim salašima, je svakako o. Gerard Tomo Stantić čiji se postupak za proglašenje blaženim bliži svome kraju. Čini se da je pomalo utihnulo njegovo štovanje u narodu, ali se Vicepostulatura trudi oživjeti ga mnogim sadržajima. Kao vicepostulator možete nam približiti aktivnosti kojima o. Gerarda i njegov život stavljate kao uzor vjernicima.

□ Da, čini se kao da je splasnulo onaj početni žar kada smo 1985. započeli kauzu o. Gerarda. Tada se više molilo Bogu po zagovoru o. Gerarda i postizale su se milosti. Danas to nekako stagnira. Mislim da se ne molimo dovoljno. Nemamo vjere ni nade. Htjeli bismo sve postići na brzinu. Nedostaje nam strpljive i uporne molitve Bogu da po zagovoru o. Gerarda zadobijemo potrebite milosti. Mi nastojimo novim sadržajima približiti upoznavanje lika o. Gerarda i njegove poruke, kroz Glasilo *Otac Gerard*, kroz obilježavanje godišnjice smrti i druge sadržaje. Sada su mladi Subotičke biskupije pokrenuli inicijativu organiziranja koncerta s pjesmama o ocu Gerardu, izdavanjem CD-a, majica sa sloganom o. Gerarda, tribinama i predavanjima koje smo već imali tijekom korizme. To nas raduje jer nam je želja da među mladima zaživi njegov lik i poruka kao i kod djece „Gerardića“. To je naporan put, ali se isplati uložiti sve snage za njegovo uzdignuće na oltar. Želimo ponovno potaknuti sve naše vjernike na upoznavanje lika i duhovne poruke o. Gerarda.

* Moramo imati jaku vjeru kada molimo milosti i čudo od Boga po zagovoru o. Gerarda. Ovdje je naš zagovornik na nebu, o. Gerard koji besplatno radi i moli Boga za nas. Sveca treba izmoliti.

ZV.: Koje su novosti vezane uz samu kauzu, ima li vijesti o milostima zadobivenima po zagovoru o. Gerarda?

□ Kauza je predana na Kongregaciju za Svete u Rim. Novi Relator radi svoj posao u dogovoru s vicepostulaturom.

To u Rimu ide, ali je važno kako ide na terenu. Može se u Rimu sve završiti službeno, ali ako na terenu među vjernicima nema postignutih milosti i čuda po njegovu zagovoru, ne može o. Gerard ići na oltar. Zato molim sve vjernike da se vrte žarkoj molitvi Bogu da po zagovoru o. Gerarda dobijemo pravo čudo koje će ga proslaviti blaženim. Uporna i ustrajna molitva postiže milosti i čudo. Moramo imati jaku vjeru kada molimo milosti i čudo od Boga po zagovoru o. Gerarda. Nije dovoljno samo jednom moliti i na brzinu. Bog koji puta odgađa uslišanje da vidi našu ustrajnu vjeru, nadu i ljubav. Isus je rekao: Ištite i dobit ćete, tražite i naći ćete. Treba uporno moliti i tražiti. „Dosađivati“ Bogu i o. Gerardu. Koliko bolesti, koliko životnih poteškoća, a idemo bioenergetičarima, vraćarima, trošimo

silni novac. A ovdje je naš zagovornik na nebu, o. Gerard koji besplatno radi i moli Boga za nas. U zadnje vrijeme ne dobivamo pismenih vijesti o zadobivenim milostima ili čudu. Ima tu i tamo neka vijest, ali to je znak da ne molimo ili nemamo vjere. Sveca treba izmoliti.

ZV.: Pokrenuli ste sa svojom braćom glasilo Vicepostulature za upoznavanje sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina, pod nazivom Otac Gerard. Do sada su izašla četiri broja. Kakva je koncepcija lista, tko sudjeluje u listu i kakav je prijem kod vjernika?

□ Mislim da je koncepcija Glasila na dobrim temeljima. Imamo dobre suradnike. Govori nam teolog, bibličar, mariolog, molitvena škola o. Gerarda, ekuumenist, DC. o. Gerarda, naši mladi kar-

Intervju

melićani, iz obiteljskog života, umjetnici, glazbenici, mladi i djeca. Zahvatili smo sve profile duhovnoga života. Glasilo se tiska u 2500 primjeraka na hrvatskom i 2000 na mađarskom jeziku koje sve prođe. Zanimljivo je spomenuti da se u zagrebačkoj prvostolnici proda i do 300 primjeraka. Profesori bogoslovnog fakulteta u Zagrebu osobito hvale Glasilo sa svim sadržajima. To nam je poticaj da i dalje dobro radimo na promociji pisane riječi o ocu Gerardu.

* Nismo ni svjesni kakvog velikana imamo mi tako mali hrvatski narod. I ne samo velikana već i mistika izraslog na đurđinskim salašima!

ZV.: Može li se danas doprijeti do modernoga čovjeka sadržajem kojega je propovijedao i živio o. Gerard? Što je poruka njegova života?

□ Može. Gerardova duhovna poruka je uvijek aktualna jer je ona temeljena na Božjim zapovijedima, evanđelju Isusa Krista, svetim sakramentima i molitvi. Za vrijeme svoga zemaljskog života o. Gerard se borio za svakog čovjeka, njegov duhovni život i spasenje. On se borio za konkretnog čovjeka od začeca u majčinoj utrobi do njegove prirodne smrti. Poznata je njegova izreka: „Ljubav nema granice, ljubav nema stanice“! Temeljna točka ljudskog života i opredjeljenja jest Ljubav. Bog je ljubav. Tko ima Boga ima i ljubavi. Tko ima ljubavi ima i Boga. To i danas vrijedi jer ljubav je vječna. Ljubav je temelj ljudskog, obiteljskog i društvenog života. Nismo ni svjesni kakvog velikana imamo mi tako mali hrvatski narod. I ne samo velikana već i mistika izraslog iz klasične škole mistika 16. stoljeća: Terezije Avilske, Ivana od Križa, i svete 20 stoljeća, Male Terezije. Zamislite, mistik izrastao na đurđinskim salašima!

* Kada se mi na zemlji združimo na molitvu Bogu, ustrajno, strpljivo i s vjerom molimo, tu molitvu podržava o. Gerard koji na nebu već gleda lice Božje, onda takva molitva mora biti uslišana.

ZV.:Što Vi preporučate današnjem čovjeku koji traži pomoć? Kako da se utječe, primjerice o. Gerardu i treba li pratiti ostvarenje svojih molitava?

□ Preporučam molitvu. I to upornu, strpljivu, neprekidnu molitvu Bogu Sve-mogućemu, da nam po zagovoru o. Gerarda dade potrebne milosti. Kada se mi na zemlji združimo na molitvu Bogu,

ustrajno, strpljivo i s vjerom molimo, tu molitvu podržava o. Gerard koji na nebu već gleda lice Božje, onda takva molitva mora biti uslišana. Kada molimo milost ili čudo po zagovoru o. Gerarda, onda valja moliti Boga samo po zagovoru o. Gerarda, da se zna je li ta molitva postignuta po njegovu zagovoru. Ne miješati druge svece, jer ne znamo po čijem je zagovoru postignuta milost ili čudo. To je jako važno kod molitve za milost ili čudo po zagovoru o. Gerarda.

ZV.: Dobije li netko milost po zagovoru sluge Božjega, o. Gerarda, što treba učiniti?

□ Kada se postigne milost ili čudo od Boga po zagovoru o. Gerarda, treba postupiti ovako: Napisati pismo na kojemu stoji mjesto i datum. Točno opisati bolest ili bilo koji drugi problem za kojega se moli. Napisati koliko se dana molilo, te datum kada ste postigli milost ili čudo. Na koncu pisma staviti čitki potpis i adresu s telefonom kako bismo mogli komunicirati s moliteljem. Sve to poslati na adresu: Vicepostulatura o. Gerarda, Česmičkoga 1, 10000 Zagreb, Hrvatska. Tel: 003851 /4500-500; Fax: 4580-953; e-mail: vicepostulatura@karmel.hr ili: Karmelski samostan, Trg cara Uroša 3, 25000 Sombor; Tel. 00381/25/ 437-362; Fax: 00391/25/22-360; e-mail: karmel@nadlanu.com

* Nakon mise slijedi program „Ljubav nema granice, ljubav nema stanice“ uz koncert, CD, majice...

ZV.: Svake godine 24. lipnja, na dan nebeskog rođendana o. Gerarda, u somborskoj karmelićanskoj crkvi proslavlja se Dan o. Gerarda – popularno Gerardovo. Kakav je ovogodišnji program i što će ove godine biti drukčije?

□ U ovom, svibanjskom broju *Zvonika* otisnuli smo posebni letak s programom za Gerardovo 2011. Ove godine to će biti malo bogatije, s obzirom da mladi naše biskupije nakon liturgijskog slavlja u karmelićanskoj crkvi u Somboru organiziraju koncert s pjesmama ocu Gerardu. Mladi također pripremaju CD s pjesmama ocu Gerardu te majice sa sloganom „Ljubav nema granice, ljubav nema stanice“ koje će se moći nabaviti kao suvenir. U svemu tome sudjelovat će mladi i djeca Subotičke biskupije.

ZV.: Letak s programom je poziv vjernicima da dođu u što većem broju na Dan o. Gerarda u Somboru. Kako je organizirano hodočašće u Sombor i kome se trebaju zainteresirani vjernici javiti?

□ Mole se svi župnici naše biskupije da organiziraju autobuse kako bi što više vjernika, mladih i djece došlo na hodočašće o spomendanu 55. godišnjice smrti oca Gerarda i sudjelovali u slavlju. Vjernici neka sa sobom ponesu nešto za jesti i piti, jer će biti nakon liturgije kraća stanica za okrjepu, a potom slijedi koncert. Sudionicima koncerta i svećenicima karmelićani priručuju zakusku. Župnici će na vrijeme dobiti popratno pismo s plakatima kojima će o svemu obavijestiti svoje vjernike što se tiče hodočašća u karmelićansku crkvu u Somboru.

ZV.: Hvala na razgovoru. Vjerujemo da će ove godine o. Gerard biti bliži vjernicima i da će biti uslišanja po njegovu zagovoru.

□ Hvala i vama i vašim čitateljima kojima želim obilje blagoslova Božjeg po zagovoru sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića. I s radošću vas sve očekujemo u somborskom Karmelu.

Čemu ili komu dajemo prednost

Piše: mr. Andrija Anišić

Neka događanja u posljednje vrijeme potaknula su me da pišem o jednom sad već vrlo izrazitom problemu suvremenih kršćana kod nas. Naime, iznenadio sam se nedavno kad je prigodom održavanja sjednice Međunarodne biskupske konferencije u našoj katedrali bila sveta misa koju je predvodio apostolski nuncij u zajedništvu s više biskupa i svećenika. I sâm sam, a vjerujem i drugi župnici našega grada, poticao vjernike da pođemo na tu misu, da budemo u zajedništvu s predstavnikom Svetoga oca u našoj zemlji i s našim biskupima. Međutim, iz naše župe vidio sam dvije tri osobe, a u katedrali nisu bile ni klupe popunjene vjernicima. Sjećam se kako je nekoć za Suboticu bio veliki događaj kad je nuncij dolazio u katedralu. Vjernici su hrlili na tu misu. A sada?! Slično razočarenje doživio sam i prigodom najave hodočašća na susrete s papom Benediktom XVI. koji će pohoditi Hrvatsku 4. i 5. lipnja. Odaziv na taj poziv ne samo u župi Sv. Roka nego i u čitavoj našoj biskupiji bio je doista vrlo slab.

U tijeku je finiš pripreme za krizmu. Pokušavam krizmanicima i njihovim roditeljima objasniti kako je primanje sakramenta Sv. Krizme ili Potvrde doista veliki događaj u životu svakog krizmanika kojemu bismo trebali pridavati veliku pozornost. Međutim, malo je onih koji to razumiju i prihvate. Za ilustraciju, u školi na području povjerene mi župe ima samo 16 vjeroučenika u školi a od njih će tek šestero ići na krizmu, jer ostali nisu poslali Prve pričesti nastavili ići na vjeronauk u župu i na nedjeljnu svetu misu. Taj podatak je još porazniji kad znam da u našu župu na vjeronauk dolaze djeca iz četiri škole, pa je onda taj podatak još porazniji. Jedan je krizmanik odustao na početku školske godine jer nije mogao uskladiti svoje školske i izvanškolske aktivnosti s vjeronaukom. Odnosno, prednost je dao sportskim aktivnostima i aktivnostima u Muzičkoj školi a ne krizmi. Neki dan sam upozorio one koji nisu ispunili uvjete da bi mogli ići na krizmu kako trebaju propuste nadoknaditi sudjelovanjem u svibanjskoj pobožnosti. Reakcija je bila burna jer oni sad pred kraj školske godine imaju previše obveza... I naravno, sve te obveze se moraju ispuniti i sve su dakako važnije od ovih koje sam im ja naložio.

Godinama, također, doživljam da se broj djece nakon Prve pričesti prepo-

lovi. Jednostavno, malo pomalo, odustaju od nedjeljne svete mise i župnog vjeronauka što je uvjet da bi mogli ići na krizmu.

A kad bismo tek počeli nabrajati razloge zbog kojih djeca, mladi i odrasli nedjeljom izostaju s nedjeljne svete mise, bilo bi to pretužno i vrlo poražavajuće za Crkvu i kršćanstvo kao takvo.

Živimo u vremenu konzumizma. Konzumizam je izraz kojim se opisuje stav prema kojemu sreća nekog pojedinca ovisi o konzumaciji dobara i usluga, odnosno posjedovanju materijalnih dobara. Taj i takav konzumizam zahvatio je i srca vjernika, ali se nažalost prenio i na duhovno područje. To znači: ukoliko mi vjera – molitva, odlazak na svetu misu i sl. ne donosi neku opipljivu materijalnu ili tjelesnu korist, onda to niti podržavam niti prakticiram. Sve je manje ljudi koji nedjeljom idu na misu. Puno njih kaže da im je ugodnije gledati misu na TV ili je slušati na radiju, jer usput mogu sjediti u fotelji i piti kavu. I na susret s Papom neki ne idu zato jer će sve puno bolje vidjeti i čuti na TV nego li putovati cijelu noć i onda još do podne stajati na otvorenom...

Nekoć su ljudi drugačije razmišljali. Rado su hodočastili premda je tada hodočašće bilo povezano s puno većim žrtvama nego danas. Neki su kilometrima hodočastili do nekih svetišta. Mnogi naši stari se sjećaju hodočašća na „Jud“ ili u „Bili Aljmaš“ do kojih su pješićili, a seljačka kola su bila samo u pratnji ako nekom pozli ili napravi žuljeve. Hodočašća su bila česta u starome Božjem narodu Izraelu. Ali i u novome Božemu narodu, u Crkvi Kristovoj, hodočašća također zauzimaju istaknuto mjesto. Sad već blaženi, Ivan Pavao II. u svojoj buli najave Velikoga jubileja 2000. godine, posebno ističe upravo hodočašća, podsjećajući svakoga čovjeka da je njegov život ovdje na zemlji putovanje. Na hodočašćima se vjernik vježba u djelotvornoj askezi, u sebi pobuđuje iskreno kajanje zbog svojih slabosti, dublje spoznaje svoju grješnost, mnoge stranputice i zavođenja. Tada se kod mnogih, koji iskreno hodočaste, događa nutarnja promjena i obnova srca. Hodočasnik bdjenjem, molitvom, postom korača putem kršćanskoga savršenstva (usp. „Otajstvo utjelovljenja“ br. 7).

O padu crkvenosti u Srednjoj i Istočnoj Europi govorio je i apostolski nuncij u Njemačkoj Jean-Claude Peri-

sset. On je ustvrdio da je konzumizam opasniji od komunizma. U današnjem svijetu, svijetu materijalizma, koji se sve više udaljuje od Boga i njegovih zapovjedi, obitelj nestaje, grijeh više nje grijeh, nego filozofija života, moderan i starih vrijednosti lišen put, put bez prošlosti. Na djelu je konzumizam koji je iz čovjekova srca istrgnuo čak i svetu tradiciju naših otaca, držeći je zastarjelom, i neprikladnom za današnja vremena...

Uživalački mentalitet, koji je dobrano ušao u nas, stvorio je od suvremenog čovjeka i kršćanina mekušca koji nastoji udovoljiti svakoj svojoj želji, a svako odricanje postaje promašen govor. Zato zao duh ima vrlo velik utjecaj na današnje ljude. A Isus vrlo jasno govori kada je riječ o težim utjecajima sotonskih sila na čovjeka: Ovaj se rod ničim drugim ne može izagnati, osim molitvom i postom (Mk 9,29). Oni koji su ovo ozbiljno shvatili i počeli u životu provoditi, osjetili su istinitost i učinkovitost ovih Isusovih savjeta.

U kršćanskoj duhovnosti poznati su zavjeti i obećanja. Kad hoćemo od Gospodina primiti neku milost, onda mu obećavamo ili se čak zavjetujemo da ćemo nešto duhovno ustrajno činiti pa i uz cijenu velike žrtve. Naime, kada tražimo neku milost u Gospodina, on nas tada provjerava. Želi vidjeti kolika je naša vjera. A vjera se provjerava kroz djela. Sveti Jakov će u svojoj poslanici reći: Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? ... Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi... (usp. Jak 2,14, 17,26). Bog nas stalno testira i gleda što smo spremni učiniti. Svaki, pa i najmanji, čin naše ljubavi i našega velikodušna predanja Gospodin silno cijeni i preobilno nagrađuje.

Svojim djelima, svojim životom moramo pokazati za što ili za koga smo se opredijelili. Dajmo prednost Isusu, dajmo prednost duhovnom pa ćemo biti svjedoci veličanstvenih Božjih djela.

Snimljen najnoviji CD sjemenišnog zbora

Sjemenišni zbor Schola cantorum Paulinum ovih je dana bio naročito aktivan. S profesionalnim snimateljskim studijom „Audio Solutions“ snimljene su vokalne i orguljske skladbe, čiji su izvođači učenici Paulinuma. Kako nam je ovo jedno veliko i značajno iskustvo, željeli bismo ga podijeliti s vama. Kada uskoro budete uživali u gregorijanskim i višeglasnim skladbama, te ugodnom zvuku malih baroknih orgulja sjemenišne kapele, sjetite se da iza svega toga stoje sati i sati napornih vježbi i proba. Nije bilo nimalo lagano, ali nosila nas je ljubav prema glazbi i svijest da ćemo maksimalno iskoristiti naše talente. Za naše svakodnevne vokalne „treninge“ bio je zadužen prefekt **Dragan Muharem**, a na samim nastupima zborom je ravnao rektor **mons. Josip Mioč**, profesor glazbe. CD je sniman u sjemenišnoj kapeli, a snimanje je trajalo tri dana. Moramo priznati da nije bilo ni-

malo jednostavno stati pred mikrofon. Koncentracija je morala biti maksimalna, mjesta za pogreške nije smjelo biti. No to nas je još više potaknulo dati sve od sebe i sad zadovoljstvom možemo reći da nam se trud isplatio. Kako se bliži 50. obljetnica postojanja Paulinuma, željeli smo ovim projektom dati doprinos ovom značajnom jubileju. Nadamo se da ćemo i na vas prenijeti onu ljepotu harmonije, koju smo nastojali snimiti na CD.

Kamo dalje? Dođi u Paulinum ☺

Osmi razred je pri kraju. Postavlja se ono važno pitanje na koje uskoro treba odgovoriti: kamo dalje? Koju školu izabrati? Što i kako upisati? Što je najbolje za mene? Ako dosad nisi čuo, onda dobro poslušaj: postoji jedna škola, zove se Klasična biskupijska gimnazija Paulinum. Poznato ti je? Želiš još više saznati što se tamo uči, kako se živi, kako upisati...? Jednostavno uguglaj www.paulinum.edu.rs i na službenoj stranici škole naći ćeš sve potrebno podatke koji te interesiraju. Ako nas pitaš kamo dalje, mi ti poručujemo: dođi u Paulinum ☺

Sudjelovanje na Sajmu obrazovanja

U fiskalturnoj dvorani srednje škole „Ivan Sarić“ u Subotici održan je dvodnevni Sajam obrazovanja 19. i 20. travnja. Cilj Sajma je povećati opću razinu informiranosti učenika i roditelja o obrazovnim ponudama koje postoje u srednjim, višim školama i fakultetima u Subotici i da se učenici konkretnije upoznaju sa svijetom rada i zanimanja u cilju lakšeg i kvalitetnijeg izbora budućeg profesionalnog poziva. Među mnogobrojnim srednjim školama Subotice, kako i prijašnjih tako i ove godine, predstavila se i Klasična biskupijska gimnazija Paulinum. Kako se živi, što se uči, što je potrebno za upis i mnogobrojne druge informacije u vezi škole mogle su se saznati iz prve ruke od učenika koji su „čuvali“ štand Paulinuma. Podijeljene su brošure, razmijenjena iskustva, ostvarena su nova poznanstva koja će pomoći mnogima da se zainteresiraju za klasičnu gimnaziju.

Dan duhovnih zvanja

Na nedjelju Dobroga Pastira slavi se Dan duhovnih zvanja i to je nakon proštenja drugi najvažniji dan u Paulinumu. Možemo slobodno reći – to je naš dan, dan onih koji u sebi osjećaju klicu duhovnoga zvanja i žele je još više razviti. Toga dana se posebno pripremamo jer svake godine nastojimo našim kolegama, roditeljima, prijateljima, dobročiniteljima i svima ostalima prirediti jedan mali program sa svetom

misom. Tako smo i ove godine, 15. svibnja, priredili glazbenu meditaciju na kojoj su sudjelovali pjevači, svirači i recitatori sjemeništa Paulinum. Uvodnu riječ uputio je rektor mons. Josip Mioč, koji je u zajedništvu sa sjemenišnim odgojiteljima predvodio svetu misu. O svom životnom putu i pozivu posvjedočili su **Dalibor Boldiš** i **Davin Kohanec**, učenici IV. razreda. Želja nam je bila potaknuti prisutne na molitvu za duhovna zvanja te zamoliti za daljnju podršku našoj zajednici koja živi od dobrote vjernika i dobročinitelja.

Moje zvanje – majka ili časna sestra?

Drage katehete! U ovom broju, u povodu Međunarodnog dana obitelji koji obilježavamo u svibnju i naravno u povodu Godine obitelji, donosimo dječje crteže na temu „Moji roditelji na vjenčanju“ i sastavke vjeroučenica prvog razreda srednje škole na temu „Moje zvanje – roditeljsko ili duhovno“. Čekamo priloge sa vaših satova vjeronauka na temu obitelji!

Prije svega moje zvanje će biti roditeljsko. Ali biti roditelj ne znači da ću sad postati majka i staviti točku na to. Svom djetetu uvijek ću izlaziti u susret, neizmerno ću ga voljeti, družiti se s njim, pomagati kad mu dođu prvi problemi, savjetovati ga što je dobro, a što loše... I naravno, moje dijete će u mom životu, kao što sam i ja svojim roditeljima, biti na prvom mjestu. Što se tiče supruga, njega ću također voljeti svim srcem, poštovat ću ga, a kao „pratilac kroz život“ će mi biti prvi i posljednji. (A. V. J.)

Dunja Šimić, 2. c razred
O.Š. „Ivan Milutinović“

Ivana Vukov, 2. c razred
O.Š. „Ivan Milutinović“

Bog svakoga poziva – imenom. Postoje dva zvanja: roditeljsko i duhovno. S obzirom na to, moje zvanje je roditeljsko. Ja želim postati dobra majka i posvetiti se svojoj obitelji. Ja ću svoje dijete neizmerno voljeti, čuvati ga, brinuti se o njemu, podržavati ga, savjetovati i uvijek će mi biti na prvom mjestu. To zvanje odredio mi je Bog jer zvanje je biti izabran, a ne birati. Svako zvanje otkriva se u srcu koje gori. (S. M.)

Moje zvanje je roditeljsko. Želim biti dobra majka, pomagati onima kojima će trebati moja pomoć. Isto tako želim biti iskrena prema svom suprugu, poštovat ću ga i voljeti, ali isto to želim i od njega. Svoje dijete ću neizmerno voljeti, lijepo ću ga odgajati, davati mu savjete i pomagati mu u svakom njegovom problemu, kao što su mene moji roditelji odgajali, savjetovali i pomagali mi. Jednom riječju, potpuno ću se posvetiti obitelji. (S. Č.)

Zvanje... To je nešto predивно čim je od Boga dano. Poznato je da je to Božji san o čovjeku, ali je taj san teško ostvariti. To je, drugim riječima, smisao, cilj života za kojim se cijelog života traga i koji se

ostvaruje. Taj poziv koji je Bog uputio čovjeku ponekad je teško prepoznati. A ponekad nam nije sasvim jasno što zapravo Bog od nas traži, kao na primjer meni. Ja se onda pitam želi li Bog da budem dobra učenica, sestra, kćerka, nešto drugo; možda jednog dana roditelj. Ali, znam da imam roditeljsko zvanje i želim jednog dana biti dobar roditelj. I ne samo to – želim ostvariti sve Božje snove o sebi. (A. F.)

Bojana Breščanski, 2. b razred
O.Š. „Ivan Milutinović“

Moje zvanje je ponekad vrlo teško definirati. Ponekad razmišljam da je najlakši način na koji bih riješila probleme kroz koje nas život provodi da odem za časnu sestru. Ali, ipak mislim da je Bog u svom snu o meni odredio roditeljsko zvanje, jer me to više privlači. Zato ipak mislim da ću biti sretna majka barem troje djece. Ali biti roditelj ne znači samo donijeti dijete na svijet. Osim tog što ću nastojati pružiti im što bolji materijalni standard, nastojat ću im biti primjer u svojoj veri u Boga. Nadam se da ću Božji san o mome zvanju ispuniti bolje nego što očekujem. (S. B.)

Marija Vidaković, 2. a razred
O.Š. „Ivan Milutinović“

Dragi Bog nas sve jednako voli i puno prašta. On nas sve poziva da dođemo na mise, da vjerujemo u Njega. Bog, pošto nas je stvorio, želi da budemo poštteni, vrijedni, pametni, da se zaposlimo, da imamo obitelj, da smo sretni u životu. Dragi Bog bi volio da se ja malo popravim, da se „latim“ i da malo više učim, da ne izgovaram po neki put ružne riječi, da završim školu. Dragi Bog će mi pomoći da ispravim ocjene i da se popravim. Ja sam sigurna da nas Bog voli, jer da nas ne voli ne bi nam toliko pomagao. Jer, uvijek kad kažem: „Dragi Bože, pomози mi!“, On mi uvijek pomogne, i uvijek je uz mene i uz svakoga. Naravno, vjerujem u Boga i volim ga! Dragi Bog bi volio da budem dobra žena, dobra majka svoga djeteta, dobra domaćica, vjerna dragom Bogu. Volio bi da mi pomogne u svemu. Ima mnogo ljudi koji bi voljeli za bar trećinu da im pomogne, a ne zaslužuju. Ipak, Bog je svima u pomoći. (J. R.)

Isprika

U prošlom broju *Zvonika*, u predstavljanju katehistice Nataše Perčić, došlo je do pogreške koja se potkrala u rečenici: Razišli su se (roditelji, op. ur.), a ja sam odrastala u naručju moje majke (bake) koja se trudila nadomjestiti nedostatak oca. Rečenica je trebala biti bez riječi u zagradi (bake) budući da je Nataša rasla uz svoju majku Terezu.

Iskreno se ispričavamo Nataši Perčić i čitateljima. /Uredništvo/

Duhovnost kršćanskih laika (4)

Piše: mr. o. Mato Miloš, O.C.D.

Kako je položaju laika vlastito da žive posred svijeta i svjetovnih poslova, to su oni od Boga pozvani da, ražareni kršćanskim duhom, vrše svoj apostolat u svijetu poput kvasca (AA, 2). Laicima je svjetovna narav vlastita i posebna (LG 31).

Vjernici laici i svjetovna narav

Odmah nam se nameće pitanje, što je to svjetovna narav u svjetlu spasenjskog Božjeg nauma i otajstva Crkve? Papa Pavao VI. u svom govoru članovima Svjetovnih instituta, 2. veljače 1972., istaknuo je kako Crkva „izvorno ima svjetovnu dimenziju koja pripada njenoj najdubljoj naravi i poslanju, korijeni koji su urojeni u Otajstvo Utjelovljene Riječi i koju njezini članovi ostvaruju na razne načine“. Crkva zbilja živi u svijetu. No, ona nije od svijeta (usp. Iv 17,16). Crkva je poslana nastaviti otkupiteljsko djelo Isusa Krista koje „samo po sebi ide za spasom ljudi, no u isti mah obuhvaća i izgradnju vremenitog reda“ (AA, 5). Prema tome, svi su članovi Crkve sudionici u njezinoj svjetovnoj dimenziji, i to u raznim oblicima. Vjernik laik ima svoj način ostvarivanja sudioništva u izgradnji vremenitog reda, koji je „vlastit i poseban“, što se označuje izrazom „svjetovna narav“.

Svjetovni položaj vjernika laika Koncil prikazuje kao mjesto gdje im je Bog uputio poziv. To „mjesto“ vjernici laici „žive u svijetu, to jest u svim i pojedinim dužnostima i poslovima svijeta i u redovitim prilikama obiteljskog i društvenog života, kojima je kao protkan njihov život“ (LG, 31). Dakle, osobe, ljudi, koji žive u svijetu normalnim životom, uče, rade, uspostavljaju prijateljske, obiteljske, društvene, profesionalne, kulturne i druge veze. Njihov položaj je zbilja, stvarnost, kojoj je određeno da u Isusu Kri-

stu nađe puninu svoga značenja. Sam Isus je htio biti dionik ljudske zajednice. Posvetio je ljudske veze, osobito obiteljske koje su izvor društvenog života. Svojevoljno se podložio zakonima svoje domovine, htio je živjeti životom radnika svoga vremena i kraja. Prema tome, „svijet“ je mjesto i sredstvo kršćanskog poziva vjernika laika da u svijetu proslavi Boga u Kristu Isusu. Stoga je važno da vjernik laik shvati svoj poseban smisao božanskog poziva onako kako uči sv. Pavao: *Neka svatko, braćo, ostane s Bogom u onome stanju u kojem ga je zatekao poziv* (1Kor 7,24). Ne bježati niti napuštati mjesto što ga imaju u svijetu. Vjernik laik treba uvažavati svoj unutar svjetovni položaj. Vjernici laici su „od Boga pozvani, da pridonesu, kao iznutra poput kvasca, posvećenju svijeta vršeći vlastitu dužnost, vođeni evanđeoskim duhom, i tako drugima otkriju Krista, u prvom redu svijetleći svjedočanstvom života, vjerom, nadom i ljubavlju“ (LG, 31).

Vjernici laici i duhovna narav

Kao što je Duh Sveti posvetio Isusovu ljudsku narav u djevičanskom Marijinu krilu (Lk 1, 35), tako taj isti Duh boravi i djeluje u Crkvi da joj prenese svetost Sina Božjega koji je postao čovjekom. Vjernici laici trebaju ozbiljno shvatiti, kao nikada prije, prijeku potrebu krenuti stazama evanđeoske obnove i prihvatiti velikodušno apostolski poziv da postanu *i sami sveti u svome življenju* (1Pt 1,15). Crkva, otajstveno Tijelo Kristovo, znak je i oruđe svetosti. Papi Ivanu Pavlu II. se prigovaralo da je proglasio previše blaženika i svetaca za vrijeme svoga pontifikata. No, Papa je to s razlogom učinio, kako bi potaknuo sve vjernike bilo kojeg staleža i poziva, da rade oko svoga vlastitog posvećenja i na taj način pružaju drugima svjedočanstvo svetosti Crkve.

Sveci su uvijek bili vrelo i ishodište obnove u najtežim okolnostima kroz cijelu povijest Crkve. I danas su nam potrebni sveci. Mi, tako mali hrvatski narod na prostorima Subotičke biskupije imamo kandidata za oltar u osobi sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina i time se trebamo ponositi. I ne samo ponositi, nego i nasljedovati svetost Isusovu u našem pozivu i mjestu gdje živimo, izmoliti svece za naše vrijeme i sami postati svetima. „Svi vjernici, bilo kojeg staleža i stupnja, pozvani su na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav“ (LG, 40). „Svi su vjernici pozvani i dužni da teže za svetošću i savršenošću u vlastitom staležu“ (LG, 42). Korijen toga poziva na svetost imamo u sakramentu krštenja koje se proteže na ostale sakramente, poglavito na Euharistiju. Crkva je sveta i grešna. Sveta, po svetosti Duha Svetoga koji ju posvećuje. Grešna, po nama članovima Crkve, ukoliko grijeshimo i tako zastiremo svetost Crkve. Sv. Pavao nas opominje da živimo *kao što se pristoji svetima* (Ef 5,3).

Život po Duhu (usp. Rim 6,22; Gal 5,22) potiče i traži od svakog kršćanina da slijedi i nasljeđuje Isusa Krista, prihvaća njegova Blaženstva, slušanjem i razmatranjem Božje Riječi, svjesno i aktivno sudjelujući u liturgijskom i sakramentalnom životu Crkve. Osobna, zajednička i obiteljska molitva treba resiti svakog kršćanina koji je žedan i gladan pravde, provoditi u život zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu, osobito prema malenima, siromasima i patnicima. Život po Duhu znači, ulaziti u vremenite stvarnosti i sudjelovati u zemaljskim poslovima: „Na sve laike pada slavno breme da rade kako bi božanska odluka spasenja sve više došla do svih ljudi svih vremena i u sve zemlje“ (LG, 33). To znači posvetiti se u svijetu.

(nastavlja se)

Dekalog za korisno čitanje Biblije

Priredio: mr. Mirko Štefković

Mario De Gasperín Gasperín, biskup Querétaroa u Meksiku

Prvo: Nikada ne trebamo misliti da smo mi prvi koji čitamo Sveto pismo. Brojni su, dapače mnoštvo je onih koji su ga tijekom stoljeća čitali, razmatrali, živjeli i prenosili. Najbolji tumači Biblije su sveci.

Drugo: Sveto pismo je knjiga crkvene zajednice. Naše čitanje, i onda kad ga čitamo sami, nikada ne može biti usamljeno. Da se okoristimo čitanjem Svetoga pisma, moramo se uključiti u veliki crkveni tijek koji usmjerava i vodi Duh Sveti.

Treće: Biblija je „Netko“. Stoga se ona i čita i slavi istovremeno. Najbolje čitanje Biblije je ona tijekom liturgije.

Četvrto: Središte Svetoga pisma je Krist; stoga se sve treba čitati pod Kristovim pogledom i ispunjeno u Kristu. Krist je ključ za razumijevanje Svetoga pisma.

Peto: Nikada ne treba zaboraviti da u Svetome pismu nalazimo činjenice i opise, djela i riječi tijesno povezane jedne s drugima; riječi naviještaju i rasvjetljavaju činjenice, a činjenice ostvaruju i potvrđuju riječi.

Šesto: Praktičan i koristan način čitanja Svetoga pisma jest započeti sa svetim evanđeljima, nastaviti s Djelima apostolskim i Poslasticama, čitajući u

međuvremenu koju knjigu iz Staroga zavjeta: Knjigu postanaka, Izlaska, o Suciama, o Samuelu i druge. Levitski zakonik, primjerice, ne treba čitati brzo. Psalmi trebaju biti molitvena knjiga biblijskih skupina. Proroci su duša Staroga zavjeta: njima treba posvetiti posebno proučavanje.

Sedmo: Bibliju se osvaja kao i grad Jerihon: opsjedajući je. Stoga je veoma korisno usporedno čitanje tekstova. Takvo čitanje zahtijeva puno vremena, ali je veoma korisno. Jedan tekst pojašnjava drugi, kao što je govorio sveti Augustin: „Stari zavjet u Novome postaje jasan, a Novi je u Starome skriven“.

Osmo: Bibliju treba čitati i razmišljati u istom Duhu u kojim je napisana. Sveti Duh je njezin glavni autor, kao i njezin glavni tumač. Uvijek se prije početka čitanja treba obratiti Svetom Duhu, a na kraju čitanja mu također treba zahvaliti.

Deveto: Sveto se pismo ne smije rabiti da se nekoga kritizira ili osuđuje.

Deseto: Svaki biblijski tekst ima svoj povijesni kontekst u kojem je nastao i književni kontekst u kojem je napisan. Biblijski je tekst, izvan svog povijesnoga i književnog konteksta, izlika za manipuliranje Božjom riječju. To je uzaludno izgovaranje Božjega imena.

www.zenit.org

Višestruki smisao Pisma

Prema staroj predaji može se razlikovati dvostruk smisao Svetog pisma: doslovni i duhovni smisao. Ovaj potonji se opet dijeli na: alegorijski, moralni i anagogički. Kad se ova četiri smisla potpuno slažu, živom čitanju Pisma u Crkvi zajamčeno je sve njegovo bogatstvo.

1. Doslovni smisao jest značenje što proizlazi iz riječi Svetog pisma a utvrđuje se egzegezom, koja se drži pravila ispravna tumačenja. *Svaki se smisao (Svetog pisma) temelji na doslovnom.*

2. Duhovni smisao: Zahvaljujući jedinstvu Božjega nauma, ne samo tekst Svetog pisma, nego i stvarnosti i događaji, o kojima se govori, mogu biti znakovi.

a) Alegorijski smisao: Do dubljeg shvaćanja događaja možemo doprijeti ako prepoznamo značenje koje imaju u Kristu; tako npr. prelazak Crvenoga mora znak je Kristove pobjede, a time i Krštenja.

b) Moralni smisao: Događaji, o kojima Sveto pismo pripovijeda, mogu nas ponukati da ispravno djelujemo. Opisani su „za upozorenje nama“ (1 Kor 10,11).

c) Anagogički smisao: Određene stvarnosti i događaje možemo sagledati u njihovu vječnom značenju, kojim nas uznose (grčki: „anagoge“) prema našoj Domovini. Tako je Crkva na zemlji znak nebeskog Jeruzalema.

Značenje ovog četverostrukog smisla dobro sažimlje srednjovjekovni dvostih:

Slavo uči događaje,
alegorija što vjerovati,
Moral što činiti,
anagogija kamo težiti.

Tumači su pozvani da po tim pravilima rade na dubljem razumijevanju i izlaganju smisla Svetoga pisma da otud, kao iz pripravnog proučavanja, saze sud Crkve. Sve naime što je u svezi s tumačenjem Pisma podliježe konačno sudu Crkve, koja vrši božansko poslanje i službu čuvanja i tumačenja riječi Božje. *Ja ne bih vjerovao Evanđelju, kad me ne bi na to poticao autoritet Katoličke Crkve* (sv. Augustin).

KKC 115-119

Umjetnost izbjegavanja sukoba

Piše: *Antonija Vaci*

Ponekad se čini da je najlakše posvađati se. Netko nas ružno pogleda, čujemo neugodan komentar, osjećamo se nevaženo – i što ima lakše nego otići do osobe koja se ogriješila o nas i „sasuti joj sve u lice“?

Svađa vjerojatno jest najlakše rješenje, ali također i najgore.

Osim ružnih osjećaja i misli koje nas obuzimaju prije, za vrijeme i poslije svađe, također je i veoma neugodno znati da smo s nekim posvađani. A i samo pomirenje je mnogo teže. Lako je nešto razbiti, pravi posao je istu tu stvar popraviti, zalijepiti i učiniti da izgleda baš kao i prije.

Pod umjetnošću izbjegavanja sukoba se nikako ne podrazumijeva da se od osobe očekuje da „šuti i trpi“, već da aktivno i jasno nekome da do znanja što mu smeta, ali tako da izostavi osobu čije joj ponašanje smeta iz direktne kritike. Na primjer, ako vam smeta što netko kasni na dogovoreni sastanak, umjesto da mu kažete: „Ti si jedan nesposoban kretan i ja imam pametnija posla nego te stalno čekati“ – možete reći: „Kada ne dođeš na vrijeme, potpuno mi se poremeti raspored, da li bi mogao pokušati doći na vrijeme od sad ili mi javiti unaprijed da ćeš kasniti?“ Ovaj način govora se naziva Jagovor, za razliku od Ti-govora koji se nalazi u prvoj rečenici.

„Ja rečenice“ su takozvane neokrivljujuće rečenice u kojima se jasno i otvoreno izražava doživljavanje situacije u kojoj se osoba nalazi. Ove rečenice imaju tri dijela: neutralan opis nečijeg ponašanja, bez vrijeđanja ili negativne sugestije: na primjer umjesto da nekom kažete „kad se dereš“, možete reći „kada govoriš glasnije“ ili umjesto radnje „kad me ismijavaš pred svima“ može se reći „kada praviš šale na moj račun“. Na

umjesto da viknete „smjesta ugasi taj radio“ bilo bi dobro koristiti „volio bih, želio bih, bilo bi dobro kad bi stišao glazbu“.

Za „Ja rečenice“ potrebno je puno vježbe i truda, jer današnje društvo ne promovira mirno rješavanje sukoba. U početku se čine veoma neprirodne i teške, pogotovo u situacijama kada su osobe pod jakim stresom ili pod utjecajem jakih negativnih emocija, ali poslije određenog vremena ih je sve lakše sastavljati i njihovi pozitivni ishodi su motivacija za budućnost.

Pored ovih malih trikova, ne treba zaboraviti da ni u kom slučaju u sukobu ne treba spominjati prošle situacije: ako netko kasni, „Ja rečenica“ nikako neće pomoći ako se spominje svaki put kada je osoba kasnila u posljednjih deset godina ili ako netko sluša glasnu glazbu, teško da će je rado utišati ako mu priđete

i kažete: slušaj, već mjesecima ne radiš ništa osim što slušaš to vrištanje, boli me glava i volio bih da to utišaš.

Treba biti pažljiv i preispitivati svoje rečenice tako da zaista ne sadrže ni malo sarkazma, optuživanja ili ruganja iako će prvi nagon vjerojatno biti da se to u rečenicu ubaci.

Važno je zapamtiti: ma koliko imate pravo nekome nešto predbaciti ili zamjeriti, ne treba izgubiti iz vida krajnji cilj, a to je da se to ponašanje promijeni. A ponašanje se vjerojatno neće promijeniti ako se osoba osjeća napadnuto, a ako se promijeni, daljnji odnos će postati veoma težak.

Zato je najbolje da svakom problemu pristupite na miran, neutralan način, kao da vam osoba čini ogromnu uslugu ako postupi po vašim željama. U ovom slučaju, vi dobivate ono što želite, a osoba s kojom govorite se ne osjeća primoranom da se podčini vašim željama. Obje strane dobivaju.

ovaj način ne stavljamo radnju u direktan negativan kontekst, već u neutralan opis i time umanjujemo mogućnost da time povrijedimo drugog ili ponizimo sebe.

Poslije neutralnog opisa radnje slijedi opis svog doživljaja ili reakcije, bez optuživanja ili pravdanja. Uvijek je dobro da reakcija ili doživljaj bude što opipljiviji: umjesto da nekom kažete da je sigurno gluhićim sluša tako glasnu muziku, trebalo bi reći da vas boli glava ili da se ne možete koncentrirati. Doživljaj treba prebaciti na sebe, bez kritiziranja druge strane na bilo koji način.

Konačno, nakon neutralnog opisa i opisa svog doživljaja, slijedi dio u kojem se govori o ishodu koji bismo željeli, bez naredbi, zahtjeva i sličnoga:

Znanstveni je časopis Katoličkoj crkvi u Vojvodini neophodan!

Piše: Tomislav Žigmanov

Katolička crkva u Vojvodini, premda ima blizu 500 tisuća vjernika organiziranih u 3 biskupije i dugostoljetnu mjesnu povijest, još uvijek nije u dovoljnoj mjeri institucionalno razvijena. Ovaj uvid, prije svega, vrijedi kada je u pitanju segment katoličkoga, i formalnoga i neformalnoga, obrazovanja te prostor znanstvene, to jest teologijske (auto)refleksije. I dok u prostoru obrazovanja postoje određeni pomaci, na planu teologijske (auto)refleksije, osim gdje kojih napora pojedina, izostaju aktivnosti koje bi hrabrile.

Treba imati na umu da se navedene slabosti mjesne Katoličke crkve djelomice, koliko-toliko, uspješno nadomještaju resursima Crkve u Hrvatskoj i Mađarskoj, državama naroda najbrojnijih katolika u Vojvodini, i to prije svega u dijelu koji se odnosi na obrazovanje i formaciju svećenika. No, s time se ne bismo smjeli miriti, budući da to nije ukupnost potreba za vjerskim znanjima u Crkvi danas! Istina, u okviru Subotičke biskupije postoji i višeškolska ustanova – Teološki katehetski institut – koja radi na obrazovanju kateheta, pružajući tako sukladan odgovor na izazove koje sa sobom nosi uvođenje vjeronauka u državni obrazovni sustav, kao i manjak pastoralnih djelatnika u pojedinim područjima.

Kada je, pak, riječ o znanstvenom segmentu u užem smislu, na djelu imamo tek mogućnost percepcije takvog štiva koje se objavljuje izvan Vojvodine – prije svega u Mađarskoj i Hrvatskoj. Međutim, i ovdje postoje problemi s dostupnošću teoloških časopisa i knjiga – niti sve publikacije ovdje stižu niti pak postoji centralna knjižnica koja bi bila dostupna svim zainteresiranim! S druge strane, vlastita je znanstvena produkcija svedena na individualne napore nekolicine pojedina, za koje se usto ni ne zna u širem općinstvu. Pa ipak, u posljednjih su desetak godina stvorene minimalne kadrovske pretpostavke da se rješavanju ove potrebe pristupi sustavno i institucionalno primjereno – desetak kle-

rika završilo je doktorske studije u Rimu, Mađarskoj ili Hrvatskoj.

Glede potrebe za znanstvenom (auto)refleksijom u vjerskom životu valja osvjestiti sljedeću pravilnost: Crkva koja sebe ne misli, koja ne izgrađuje vlastiti sustav znanosti, koja unutar sebe ne vodi znanstveni dijalog, koja oko sebe ne okuplja sve potencijale vjernika, teško može biti prava zajednica vjernika, teško može suvislo odgovarati na sve izazove, dakle, ne samo na vjerska pitanja u užem smislu, koji stoje pred suvremenim čovjekom. To napose vrijedi ukoliko se misli na užljebljenost u konkretni prostor življenja: vjera se, naime, uvijek svjedoči ovdje i sada, što podrazumijeva i djelatno, a ne samo moralizirajuće, držanje spram svih društvenih problema – od visine plaće uposlenika i naravi distribucije dobara, preko pitanja kršćanskih sastavnica političkih odluka pa do bioetičkih i ekoloških politika i mjera.

Prije nego li kažemo nešto o razlozima koji nas trebaju nukati da se pristupi pokretanju jednog znanstvenog časopisa unutar Katoličke crkve u Vojvodini, valja ukazati da on mora biti *interdisciplinaran* po svojem karakteru. Ono, pak, interdisciplinarno treba ovdje razumjeti tako da se iz kursa teologije i svih njezinih izvedenica, filozofije i njezinih disciplina, religiozije, povijesti, sociologije... u časopisu nastoji ostvariti reflektiranje na, prije i iznad svega, *vlastito vjersko*, kako bi se ono više razumijevalo kao svoje te osnažilo i osposobilo za, s jedne strane, vlastiti rast, a s druge strane za dijalog s drugima.

Kada je riječ o razlozima za pokretanje jednog takvog časopisa, vjerujem da su sljedeća četiri i više nego uvjerljiva te da mogu biti dovoljni za pozitivni ishod. Prvi računa na svijest da se ne bi smjelo dopustiti da se vlastita vjera Katoličke nam crkve, u svoj svojoj složenosti i bogatstvu, znanstveno ne reflektira, ne proučava i, na koncu, ne prezentira javnosti. To nije samo mogući grijeh struktura, nego je vjerojatno i dio propusta svih intelek-

tualaca unutar Crkve. Na to obvezuje, na koncu, i sam broj – 500 tisuća katolika – te dugotrajuća – riječ je o najmanje XVIII. stoljeća! – i posljedicama bogata povijest katoliciteta na ovim prostorima. Nije nam na čast da mnoge druge, daleko, daleko malobrojnije, denominacije ostvaruju isto – produciraju vlastiti časopis.

Drugi razlog uračunava nužnost za jedno svestranije i, dakako, kvalitetnije svjedočenje vjerske vlastitosti u izazovima koji su zahtjevniji i složeniji, napose po pitanjima teologije u užem smislu, zatim ekumenizma i onih o društvenom realitetu. Na taj način bismo, vjerujem, mogli i sebi ali i drugima suvislije doznačivati kako zrelost ovdašnjeg katoliciteta tako i odgovornost za pružanje kršćanski utemeljenih odgovora na probleme vremena u kojemu živimo ovdje i sada.

Treći razlog smjera na potrebu osvajanja prostora zajedničke znanstvene komunikacije unutar Katoličke crkve u Vojvodini, što sada postoji tek u začetku. Isto bi onda moralo pratiti i primjeren institucionalni okvir – trebalo bi, naime, naći najbolje rješenje za nakladnika, koje bi, čini se, moralo biti institucionalno samostalno i međubiskupijsko. Na taj bi se način bolje riješilo pitanje vođenja dijaloga ne samo među znanstvenom elitom nego i unutar cijele Crkve u Vojvodini, ali i, što je također nezanemarivo, spram vani – spram drugih crkava, ali i društva u cijelosti.

Na koncu, četvrti se razlog za pokretanje teološkoga časopisa katolika u Vojvodini nadaže u potrebi okupljanja, profiliranja i, ono što čini se najviše nedostaje, odgoja intelektualne i znanstvene elite (i klerske i laičke, naravno) unutar Crkve. Povijest nas u tom smislu uči da su za formiranje jednog intelektualnog žarišta, koje bi okupljalo, profiliralo i odgajalo, časopisi često bili odlično rješenje. Na temelju svega jasno je da ga se samo treba osnovati. No, kako, bit ću slobodan predložiti u sljedećem broju *Zvonika!*

III. Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni i Baču

Ovogodišnja dvodnevna manifestacija, III. Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića, odvijala se u tri mjesta općine Bač i time zasigurno poprimila širi kulturni značaj. U dvodnevnom programu održan je koncert „Impresije iz zavičaja – iz glazbenog opusa Josipa Andrića“ u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, predavanja o Matošu i Andriću, priređena je izložba slika nastalih na Likovnoj koloniji u kojoj su sudjelovali članovi Hrvatske likovne udruge CRO ART iz Subotice, a u sklopu manifestacije nastupili su i najmlađi Matoševi folklorasi.

Manifestacija je započela otvorenjem likovne kolonije na čardi Ranč, na obali rječice Berave kod Bođana. Svih šest slikara, članova Hrvatske likovne udruge CRO ART, pod vodstvom idejnog tvorca udruge i poznatog ljubitelja likovne umjetnosti i lijepoga, **Josipa Horvata**, bili su oduševljeni lijepim ambijentom. Navečer u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, nakon što su se publici obratili predsjednica Matoša **Kata Pelajić**, ministar-savjetnik u Hrvatskom veleposlanstvu u Beogradu **Filip Damjanović**, zastupnik u Skupštini R. Srbije i predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić**, konzulica – savjetnica Generalnog konzulata u Subotici **Vesna Njikoš-Pečkaj** i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **prof. Tomislav Žigmanov**, započeo je koncert Impresije iz zavičaja – iz glazbenog opusa Josipa Andrića

Poslije moje smrti netko će se dakako naći da otkrije što sam sve o Bačkoj komponirao i onda će se svi čuditi što se prije nije znalo, ni čulo, ni izvodilo. Ovo je napisao dr. Andrić još 1958. godine, a od tada do danas u Baču se nije izvodilo niti jedno njegovo djelo. Zahvaljujući nekim hrvatskim kulturnim udrugama i Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, ove pro-ročke misli zanemarenog velikana počele su se ostvarivati. Na ovom cjelovečernjem koncertu izveden je samo jedan reprezentativni dio skladbi, koje je Andrić posvetio svom zavičaju. U programu koncerta sudjelovali su solisti: **Neda Marijanović**, klavir, **Martin** i **Maja Nimčević**, violina uz klavirsku pratnju **Andree Csőke**, vokalni solisti **Bernardica Vojnić Mijatov** i **Boris Godar** te **Ivana Skenderović**, brač i **Nenad Temunović**, tamburaško čelo. Nastupio je i Tamburaški orkestar HKPD-a Matija Gubec iz Tavankuta pod ravnanjem **prof. Vojsilava Temunovića**, zbor uz tamburaški sastav HKUPD-a „Matoš“ Plavna pod ravnanjem **Zvonimira Pelajića** i Veliki tamburaški orkestar HGU iz Subotice pod upravom **prof. Mire Temunović**.

Program koncerta izvrsno je vodila **Bernadica Ivančević** iznoseći precizne podatke o skladbama i izvođačima. Slučaj je htio da je ovaj koncert upriličen upravo na sam dan kada je 29. travnja 1953. godine bila praizvedba prve bunjevačke opere Dužijanca dr. Josipa Andrića u Subotici. Publika je bila oduševljena izvedbom i kvalitetom programa, a većina

nazočnih je imala prigodu prvi puta čuti Kolo u Baču i Plavanjsko kolo. Svojevrsni vrhunac večeri bila je Bunjevačka elegija u izvedbi Velikog tamburaškog orkestra HGU u kome su tambure dobile ulogu i karakter simfonijskog instrumenta, što je i sam Andrić želio.

Drugi dan dobro osmišljenog programa manifestacije započeo je nastupom Matoševе dječje folklorne skupine u predvorju OŠ „Ivo Lola Ribar“ u Plavni, a odmah potom otvorena je izložba radova nastalih na Likovnoj koloniji. Šestero umjetnika, članova Hrvatske likovne udruge CRO ART, priredili su zanimljivu likovnu izložbu, a od sada će njihove umjetničke slike krasiti Matoševе prostorije i prostore gdje obitavaju Matoševi prijatelji. Nakon što se publici obratio pjesnik iz Bođana **Josip Dumendžić** Meštar svojom novom

pjesmom *Jezik materinji*, započela su predavanja o Andriću i Matošu.

Dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba već treći puta sudjeluje na Danima, a ovoga puta govorila je na temu Josip Andrić i Irska. Napisao je čak tri knjige o Irskoj, a doktorica je detaljno govorila o njegovoj prvoj knjizi iz 1932. godine u kojoj e Andrić pisao o hodočašću u Irsku, odnosno Zeleni otok ili Otok svetaca, kako je on volio ovu zemlju nazivati. Predavanje o Matošu, koje je održao prof. To-

mislav Žigmanov također je privuklo pozornost publike. Govoreći o nacionalnoj zajednici, koju još uvijek neki drže za razdraganu skupinu paora, veselih svirača i plesača, Žigmanov je istaknuo da se Matoševa literarna vrijednost nije mogla zaniijekati, ali se zaniijekalo njegovo podrijetlo. Matoš je nedvojbeno tvrdio da je Bunjevac, ali je pri tome podrazumijevao da su Bunjevci Hrvati i o tome nije imao potrebu raspravljati. Kada govori o dva velikana, koji su u središtu programa manifestacije, Žigmanov zaključuje: *Matoš nikada nije bio samovoljan, on je uvijek nastojao ići naprijed, a to je isto činio i Andrić. U tom smislu češće druženje s njihovim djelima može nas uzdići i učiniti boljima i naprednijima.*

Događaju su među ostalim nazočili predstavnici lokalne i općinske vlasti na čelu s predsjednikom općine **Tomislavom Bogunovićem**, zastupnik u pokrajinskoj Skupštini **Dujo Runje**, tajnik HNV-a **Željko Pakledinac**, uvaženi gost iz Vukovara rođen u Plavni **Stipan Mijok**, ravnatelj Hrvatske riječi **Ivan Karan**, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne zajednice **Mato Groznica**, predstojnik franjevačkog samostana **fra Josip Špehar** i bački i plavanjski župnik **vlač. Josip Štefković** te predstavnici hrvatskih kulturnih udruga i drugih organizacija, veliki su poticaj za jednu malu kulturnu udrugu, da ustraje u svom plemenitom poslu.

Manifestacija je završena sv. misom u župnoj crkvi sv. Jakova koju je predslavio vlač. Josip Štefković, a na kojoj je pjevao Matošev zbor.

Zvonimir Pelajić

Odbijena narodna inicijativa Mije Mujića da se Bunjevci priznaju kao posebna narodnost

Bunjevci su povijesna, etnografska i dijalektna skupina Hrvata

Nakon rasprave, na sjednici održanoj u ponedjeljak, 16. svibnja, mađarski Parlament je većinom glasova odbio narodnu inicijativu Mije Mujića da se Bunjevci priznaju kao posebna narodnost, te da se u Zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine navedu kao 14. manjina. Naime, protiv je glasovalo 258 zastupnika, 41 zastupnik bio je suzdržan, a inicijativu je podupirao svega 21 zastupnik. Time je nakon dvogodišnje zavrzlake koju je izazvao pokretač Mijo Mujić s otvorenom mržnjom prema svemu što je hrvatsko, konačno stavljena točka na i.

Poslije neuspjelog pokušaja otprije četiri godine da se prikupljanjem potpisa i narodne inicijative dođe do priznavanja Bunjevaca kao posebne manjine, nije uspjela ni ponovljena inicijativa Mije Mujića, predsjednika „Udruge preživjelih Bunjevaca“, pokrenuta u siječnju prošle godine. Iako je Hrvatska državna samouprava, krovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, koja Bunjevce smatra neotuđivim dijelom hrvatskoga bića, svojom žalbom Ustavnom sudu na odluku Državnog izbornog povjerenstva, kojom je ovjeren obrazac za prikupljanje potpisa za narodnu inicijativu da se Bunjevci priznaju kao posebna manjina, uspjela odgoditi ali ne i spriječiti prikupljanje potpisa, nakon procedure od godinu dana inicijativa je došla do kraja, pred mađarski Parlament. Pošto je ponovno prikupljen više nego potreban broj (po zakonu najmanje tisuću) potpisa, sredinom veljače predsjednik Državnog izbornog povjerenstva o tome je obavijestio predsjednika Parlamenta i priložio, po zakonu, obvezatni stav Mađarske akademije znanosti. Po zakonu, Parlament je u roku od tri mjeseca inicijativu bio obvezatan staviti na dnevni red i donijeti odluku. Mađarska vlada na sjednici održanoj 23. veljače ove godine donijela je odluku kako ne podupire priznavanje Bunjevaca kao posebne manjine jer – sukladno stavu Mađarske akademije znanosti – bunjevačku zajednicu smatra povijesnom, etnografskom i dijalektnom skupinom Hrvata u Mađarskoj. O inicijativi se 2. svibnja raspravljalo i na sjednici nadležnog parlamentarnog Odbora za ljudska prava, manjinska, civilna i vjer-

ska pitanja. Na spomenutoj sjednici nije sudjelovao pokretač Mijo Mujić, ali je odlukom Odbora riječ dobio bunjevački aktivist Csaba Kammerman, ujedno urednik internetske stranice bunjevac.hu, koji je svoj dodatni pismeni materijal i usmeno izložio. Zasjedanju je nazočio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, koji nije tražio riječ. Vladin je stav izložio Csaba Latorcai, zamjenik državnog tajnika Ministarstva javne uprave i pravosuđa. Nakon polusatne rasprave – sukladno stavu Akademije prema kojemu bunjevačka zajednica ne odgovara po svemu propisanim uvjetima jer ne „izražava svijest o zajedničkoj pripadnosti koja je usmjerena na očuvanje svega spomenutoga, te na izražavanje i zaštitu interesa povijesno nastalih zajednica“, prije svega nedostaje joj poseban vlastiti jezik kao jedan od zakonskih uvjeta – Odbor nije podržao bunjevačku inicijativu. Po Akademijinu mišljenju, kako priznavanje bunjevačke zajednice u Mađarskoj kao posebne manjine ne bi pridonijelo djelotvornijem ostvarivanju njezinih interesa u sustavu manjinskih samouprava, a dijeleći Vladin i Akademijin stav, Odbor je prihvatio preporuku da bunjevačka zajednica ne odgovara po svemu uvjetima propisanim manjinskim zakonom, stoga nema razloga ni za izmjenu 2/3 manjinskog zakona. Prema tome, posve očekivano, Odbor nije podupirao da se Bunjevci priznaju kao posebna manjina. Tjedan dana poslije, 9. svibnja, u Parlamentu je održana neočekivano duga, jednoipolusatna rasprava, kojom se oporba uglavnom koristila za napade na vladajuću koaliciju, s povremenom raspravom o potrebi izmjene manjinskog zakona radi sprječavanja „etnobilizma“. Konačno u ponedjeljak, 16. svibnja, došao je trenutak odluke. Međutim, unatoč ranijoj „ozbiljnoj“ raspravi, donesena je ipak očekivana politička odluka. Inicijativa Mije Mujića da se Bunjevci priznaju kao posebna narodnost, te da se navedu u Zakonu o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine kao 14. manjina u Mađarskoj, ponovno je odbijena s velikom većinom glasova.

/Prema: Hrvatski glasnik, br. 20., 19. 05. 2011.,
Stipan Balatinac/

Obilježena 5. obljetnica Hosanafesta

Festival hrvatskih duhovnih pjesama Hosanafest postoji i okuplja mlade glazbenike, ali i mnoštvo ljubitelja duhovne glazbe punih pet godina. Ova je obljetnica proslavljena u nedjelju, 8. svibnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici i tom je prigodom publici prikazan film o povijesti Hosanafesta kako se ne bi zaboravili počeci i njegov razvoj.

Svake je godine do sada snimljen nosač zvuka s pjesmama koje slave Boga na poseban način. Od 2009. godine ovaj je festival humanitarnog karaktera a sav prihod namijenjen je terapijskoj zajednici „Hosana“ koja se nalazi u Starom Žedniku.

Organizatori, na čelu s predsjednikom Organizacijskog odbora dr. Marinkom Stantićem, najavili su šesti po redu festival koji će se održati 18. rujna u Dvorani sportova u Subotici pod geslom „Učvršćeni u vjeri“. /K. Č./

Foto: Hrvatska riječ

Uskrs traje

Kako smo samo čekali Uskrs!

I kad je napokon stigao, proslavili smo Isusovo uskrsnuće na najsvečaniji način. A onda nam se činilo da je slavlje kratko trajalo. Je li i vama nekako brzo prošao Uskrs?

Ako želimo biti sretni, onda moramo svaki dan misliti na Uskrs. Zašto? Upravo zato što je Isus jednom zauvijek pobijedio smrt i mi možemo biti sretni jer znamo da je On živ i stalno s nama. On živi u svetoj hostiji – kruhu koji jedu oni koji su se pripremili za pričest. A među vama ima mnogo prvopričesnika koji su se jako radovali susretu s Isusom.

Uskrs je za mene...

Djeca iz vrtića „Marija Petković“ u Subotici vrlo lijepo doživljavaju najveći kršćanski blagdan i opisuju ga ovako:

IVANA MIKOVIĆ: Na Uskrs ću ići u crkvu, i tamo ću se moliti!

LUCIJA MAMUŽIĆ: Uskrs je jedan blagdan, onda je Isus umro, bio je na križu, poslije tri dana je uskrsnuo!

TEODORA SUDAREVIĆ: „Isus nam daje mir, kada se molimo! Kada se molim ja mu kažem hvala!“

DOMINIK KUJUNDŽIĆ: Bilo mi je žao kada su Isusa stavili na križ i što su ga tako mučili!

IVAN SKENDEROVIĆ: Uskrs je kad ide zeko. On nam donese igračku! Ja volim Isusa jer mi on donesuje igračke!

IVAN HUSKA: Na Uskrs je Isus uskrsnuo, on je onda otišao u nebo. Mi kada umremo idemo u nebo kod Isusa!

IVAN V. ŠIMOKOV: Radujem se što dolazi zec, zeku je poslao Isus, da nam donese poklone!

PETAR PEĆERIĆ: Uskrs je dan kada je Isus uskrsnuo! Marija je otišla u grob i vidila je da je grob prazan, zato što je Isus uskrsnuo.

KATARINA I. RADAKOVIĆ: Isus je imao bijelu haljinu, stajao je pored na kamenu, nisu ga odmah prepoznale, on im je rekao da kažu učenicima da je Isus uskrsnuo.

MILA KUJUNDŽIĆ: Onda Isus uskrsne i dolazi zeko da nam donese poklone. Volim jako da idem u crkvu, molim, slušam Muku, idem na pričest sama i velečasni mi tu da križić.

MARIJA ŠARČEVIĆ: Na Uskrs idem u crkvu, molit ću se, slušat ću velečasnog. Na Uskrs je Isus uskrsnuo to znači da je Isus živ!

ANA KUJUNDŽIĆ: Kad je Uskrs, idemo svi u crkvu, na Uskrs je Isus uskrsnuo! Kada mama ostane kod kuće molim se za nju – da je čuva! Isus nam daje mir!

Zato ovdje u *Zvoniku* pokazujemo kako ste doživjeli Uskrs i kako se radujete Prvoj pričesti, kako ste crtali Isusa...

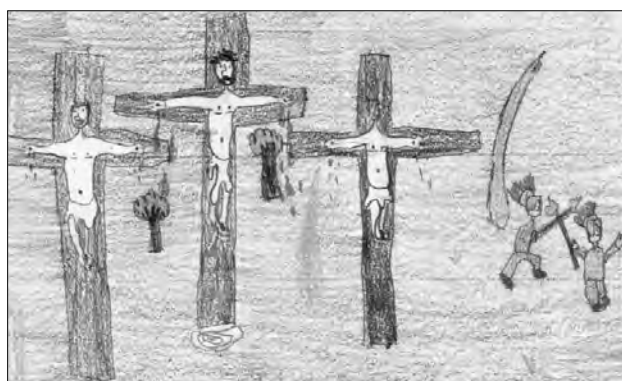
Želim vam svima da svaki dan budete dobri i da tako slavite Uskrs, a onda će svi oko vas biti sretni, najviše vaši roditelji.

Sjetite se pjesme koju tako rado pjevamo: *Ostani s nama jer večer je, ostani Gospode!*

Dvojica braće išli su tužni jer Isus umrije, al dođe Isus Uskrsli k njima i tuga ih mine u tren!

Tako nam poručuje naš Isus: neka Uskrs stalno traje a ne samo nekoliko dana u godini, jer nas On nikada ne ostavlja same!

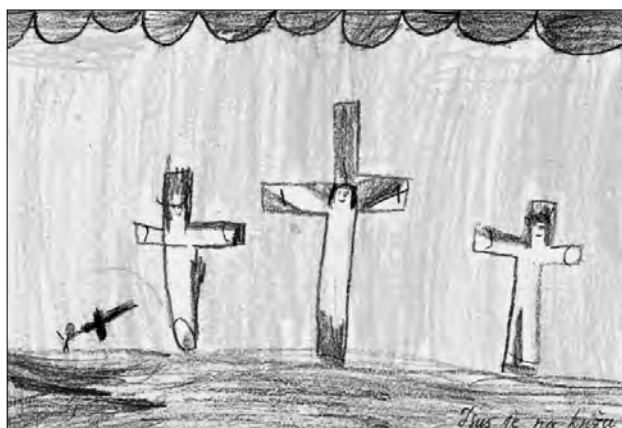
Vaša Zvončica

Dominik Kujundžić

Katarina Ivanković Radaković

Petar Pećerić

Dječji križni put

Mi djeca iz župe sv. Lovre dočekali smo radosno najveći kršćanski blagdan Uskrs. Bilo je to zato jer smo svaki dan dolazili na pobožnost križnog puta, koji smo mi predmolili. A onda smo na Veliki petak u 11 sati prije podne zajedno s vjericima imali živi križni put oko crkve i po ulicama. Mi djeca glumili

svakog je bilo nešto. Zato je to za nas bio do sada najljepši križni put. Bilo je to nešto novo, jer smo prvi puta u našoj župi imali ovakav križni put.

Na Uskrs smo sudjelovali na Uskrsnom programu kroz razne pjesmice. Radost je bila još veća kada smo nakon sv. Mise našli prave pravcate žive zečice u dvorištu oko crkve! Onda smo po travi tražili sakrivenu uskrsna jaja, a na kraju smo dobili još i čokoladnog zeku. Ova korizma i Uskrs ostat će nam zato u lijepom i nezaboravnom sjećanju.

Vjeroučenicima župe sv. Lovre u Sonti

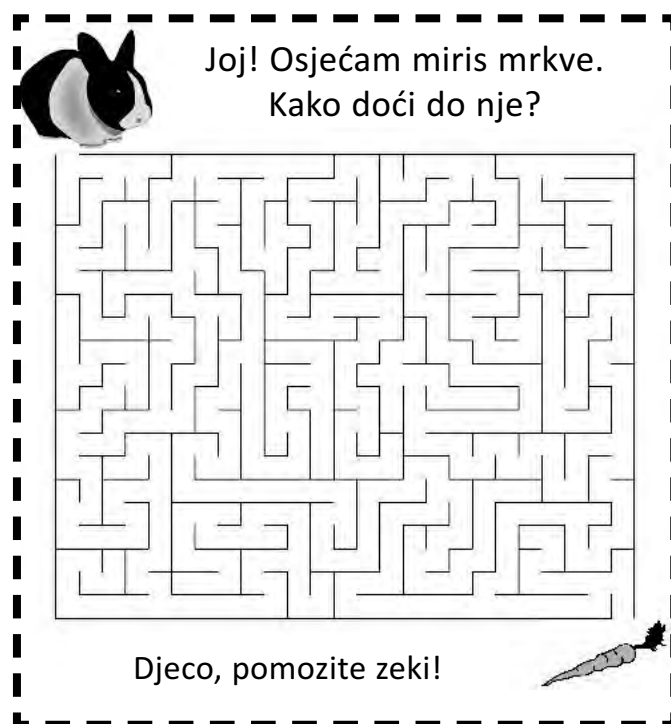
smo postaje. Bilo je to nešto za nas jako lijepo. Dječak Stefan koji je glumio Isusa rekao je: „To je za mene čast i ponos glumiti Isusa“. Svi smo nešto radili. Oni koji su najviše dolazili na križni put imali su čast predstavljati prizore postaja: jedni su čitali, drugi su imali ulogu Marije, Veronike, Šimuna, vojnika, Pilata... za

Isus u bijeloj Hostiji

Velika je radost bila u nedjelju 8. svibnja 2011. u crkvi sv. Roka u Subotici jer je petnaestero djece prvi put pristupilo stolu Gospodnjem i primilo Isusa u svoje srce po Prvoj svetoj pričesti. Uoči Prve pričesti bila je trodnevnica. Svaku večer na svetu misu su osim prvopričesnika dolazili i njihovi roditelji, braća i sestre, djedovi i bake kao i krsni kumovi. Bila je to i prva Prva pričest u župi sv. Roka novoj katehistici s. **Bogdani Perić**.

Radosno pjevanje ispunilo je crkvu a djecu je uvježbala i pratila na sintisajzeru **Marina Piuković**.

K. Č.

Dragi mladi!

Nudimo jedan kut ljubavi iz kojeg se vidi dalje.

Malo, malo, pa mi o ljubavi, netko će možda dodati da smo već dosadili s tim!

Eh, kada bi sve bilo jasno kao, na primjer sunce pa da ispišemo sve što se može u jednom tekstu i da stavimo točku. Kada bi sve bilo jasno, pa da se izjutra ili s večeri ne zapitaš opet u čudu kako ta ljubav funkcioniše.

Ljubav ostaje tajna, velika tajna.

Ne mogu pouzdano ustvrditi i napisati kada je čovjeka prestala privlačiti misterioznost. Stvoreni smo uspravni s dimenzijom koja teži vertikalni metafizičnosti. Nešto je palo na čovjeka, slomilo mu ruke koje više ne podiže gore. Možda ga je informacija dotukla. Modernom glazbom kompjutorskog klikanja kojom se informira, ostaje uskraćen za harmoniju ustrajavanja u želji, slatkoj mucij otkrivanja, procesu saznavanja koje otkriva nedosežnost vječnosti. Možda se čovjek sklupčao jer je osjetio snažni miris straha iz svoga ograničenoga i tuđeg zloslutnoga srca koji ga je paralizirao. Naravno, taj strah je na jednoj strani izrodio nadljude, na drugoj potrošnu robu. Da se izrazim u skladu s današnjim društvenim parametrima, baš smo jeftini i siromašni!

Sve i da ljubav jest poput sunca jasna, pitanje je bismo li podigli pogled i bismo li znali začuditi se pred njenom veliči-

nom. Da li bismo znali zašutjeti, uzdahnuti i prepustiti se ljepoti tajne da nas ispuni? Divno je sunčati se ispružen na plaži usred ljeta, ali budimo iskreni: zašto to zapravo radimo? Preplanulost je „in“.

Na temelju rezultata ankete koju smo proveli među vama prije nekoliko mjeseci, pomislili smo da se današnji mlad čovjek ne može zapitati nad mišlju: BOG ŽIVOT DAJE ili KAKO DALJE, i da, ukoliko se zapita, lako krijumčari i podmeće samome sebi raznorazne kratkotrajne odgovore. Ovo priziva u svijest sliku muhe bez glave koja ne leti baš visoko i čiji život je bi-jedan – traje dok iziritirana muhalica ne razmaže po stolu krv izmiješanu s dijelovima nekadašnjeg harmoničnog tjelešca.

A što ako Bog daje život? Ne samo ti i ja kada se npr. spustimo u vertikalnu.

A što ako život ne prestaje? Što ako ne mogu samo ja i ako ne možeš samo ti sve daljine okončati svojim izborima i postupcima?

I mi smo sami pokušali zaustaviti se i zapitati nad spomenutom rečenicom. Koliko smo se uspješno izborili s njom, sami odlučite čitajući naredne stranice: sigurno nismo ispali najpametniji, možda smo ponegdje ostali nedorečeni, možda se ne slažete s nama, međutim, anketa je rekla svoje. Neke velike Tajne i velike Ljubavi su ostale obješene i nedostižne na drugim planetima, ne na Zemlji, ne u Subotici jer su kompenzirane. U svakom slučaju, pozivam vas da sagledate stvari iz našeg, ovdje ovako ponuđenog kuta, kuta ljubavi.

Nevena Mlinko

Obavijesti

Tribina mladih

Tema: *Ivan Pavao II. ususret Benediktu XVI.*

Predavač:

mons. dr. Andrija Kopilović

Gdje: Katolički krug

Kada: **29. 05. 2011.**

Početak: **20 sati**

Susret mladih Subotičke biskupije

na temu

U Kristu čvrsti u vjeri

Predavač: vlč. **Marijan Vukov**

u Baču

u subotu **28. 05. 2011.**

s početkom u **9 sati**

prijave na župama!

Očekuje nas puno dobrog raspoloženja, aktualnih tema za razgovor, sporta i odmora, molitve i susreta.

Misa za mlade

petak **3. 6. u 20 sati**

u Tavankutu u crkvi Srca Isusova.

Radio Marija

www.radiomarija.rs

i na 90,7 MhZ FM

nedjeljom u **15 sati**

Omladinska emisija

srijedom u **22 sata**

Kateheza za mlade

Vjeronauk

nedjeljom u **19 sati** u crkvi sv. Roka u Subotici

u mjesecu svibnju (maju) srijedom u **20 sati** u biskupijskom Pastoralnom centru (Strossmayerova 20, Petrovaradin) nakon čega slijede ferije.

Trešnjevac ... ili negdje bliže?!

TREŠNJEVAC - Zbog sve učestalijih krađa i vandalskog ponašanja, stanovnici sela Trešnjevac kod Kanjiže planiraju da se organizuju i uvedu civilne straže, kao i u obližnjem Čantaviru, da bi mogli da registruju problem i prijave ga Mesnoj zajednici i policijskoj stanici u Kanjiži. Uzrokom problema smatra se readmisija srpskih građana iz EU, iako lokalno stanovništvo ne krivi strance već mladež koja se okuplja petkom kada se organizira disko-klub. (<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/246827/Paorske-patrole—cuvaju-selo>)

Zbog manjka suradnje od strane policije, mještani ovoga sela nadziru navečer vandale koji uništavaju spomenike i vrše sitna razbojništva. Koga oni zapravo nadziru? Vandale? Okorjele huligane koji bezosjećajno uništavaju seosku imovinu? Ne, oni nadziru mlade, možda ne baš svoju djecu, ali zasigurno dijete svoga susjeda. Umjesto da se ovako nešto uopće i ne događa, roditelji moraju djecu nadzirati noću, krišom, jer su ta djeca izmakla kontroli.

Kako se dogodio ovakav nagli pad tradicije, morala, vrijednosti, **obitelji**? Koga kriviti? Je li komunizam tako naglo presjekao tu vezu između djece i roditelja? Ili je to bilo vrijeme? Gotovo je očito kako svaka generacija sve više propada, a moral se srozava na najniže grane. Možemo kriviti i politiku, loša vremena i loše uvjete, no ovo je istina: kriva je bezbožnost.

Onda kad je čovjek odlučio da može sam, krenulo je naopake. Kad je odlučio da će nedjeljom ipak malo dulje odspavati umjesto odlaska na nedjeljnu misu, jer uostalom, što će ta misa toliko promijeniti - pošlo je naopako. Relativizam je žestoko napao obitelji. Osnova obitelji je uzajamna ljubav. A ta ljubav nikad ne može biti savršena ako nema Boga. Naši djedovi i bake bili su žarki vjernici, naši roditelji bili su mlaki, možemo

li onda pretpostaviti da ćemo mi biti hladni? Možda se mi uopće nećemo ni truditi šuljati se po noći i tražiti svoju djecu. Možda ovakvom stopom rastava i abortusa mi ni nećemo imati djece i obitelji. Kako riješiti ovakve egzistencijalne probleme i kako odgovoriti na ovako pesimistična predviđanja? Rješenje je samo jedno: moliti, žarko, i darovati svoj život Bogu. Samo Bog može poboljšati našu budućnost.

Vedrana Cvijin

Više nas – veća sreća!

Čuti o brojnim obiteljima koje bezuvjetno prihvaćaju nov životi danas je rijetkost. Ali uvijek se nađe po koja i pokaže da je ipak to moguće! Krećem od sebe i vidim da sam ipak okružena njima, i sama potječem iz obitelji s četvero djece. I mogu vam reći, to je doista jedna posebna avantura koja se još dugo neće završiti! No, neću sad govoriti o mojoj obitelji. Ima tu jedna obitelj koja je ostavila dubok trag na mene, to je obitelj u čijoj sam neposrednoj blizini živjela dok sam studirala u inozemstvu.

Već moj prvi susret s njima bio je označen novim životom. Naime, u vrijeme kad sam se pripremala za prijamni ispit za fakultet, igrom slučaja dospjela sam obitelji koju su činile majka i kćerka, ali to je bio samo jedan dio, jer u drugoj kući, preko puta od crkve, živio je i sin sa svojom ženom, djevojčicom Lucijom i tek rođenim sinom. Veselje je bilo veliko u tom domu jer mali Filip je bio pravo čudo, zahvaljujući ustrajnoj molitvi došao je na svijet. Majci je bila dijagnosticirana multiplaskleroza. Trudnoća bi još više pogoršala ionako već teško stanje. No, dogodilo se baš suprotno, beba koju je nosila pod srcem kao da je

tešku bolest „zamijenila“. No kušnjama nikad kraja. Pupčana vrpca mu je bila omotana oko vrata... Ali vjera i pouzdanje u Boga donijeli su na svijet malog Filipa. Radost je bila velika, jer prije njega kratko vrijeme bio je tu još jedan član, mali Luka. On, nažalost, nije mogao osjetiti ljubav i toplinu ove obitelji, jer ubrzo nakon što se rodio zauvijek je zatvorio svoje male oči. Ali vjerujem da je on često u njihovim mislima i molitvama. Sjećam se da mi je Lucijina tetka pričala kako je ona

poslije smrti malog brata govorila da je on sad u nebu mali anđeo. Mogu samo pretpostaviti koja je to bol ispunjavala njihova srca. Tada ih nisam još poznavala, ali sigurna sam da su uspjeli prihvatiti to i krenuti dalje, jer kad sam ih upoznala to je bila, a i danas, je skladna obitelj u kojoj je opipljiva majčinska i očinska ljubav prema svoja tri djeteta. Da, poslije Filipa rodila se Petra! Sjećam se dobro dana kada nam je majka priopćila divnu vijest. Slavili smo rođendan moje gazdarice i vjerujem da joj je to bio najljepši dar koji zasigurno nije očekivala.

Rado se sjećam te obitelji koja je svim srcem rekla DA Bogu, DA životu, i na taj način najbolje svjedoče što znači biti kršćanski otac i majka.

Anita Pelhe

BOG ŽIVOT DAJE

Biti stvoren

Kakvu si me zamislio kada si me stvarao, Gospodine? Ti si me želio i zato postojim. Htio si me na ovom svijetu u ovom vremenu i ovom tijelu, ali prije svega, stvorio si me za drugi, vječni život. Tvog Duha Životvorca udahnuo si u mene i dao mi najveći dar – biti. Oblikujući moje lice, stvorio si i razloge za osmijeh koji će na njemu prebivati i suze koje će se ponekad skotrljati niz obraze. Dok si klesao moje ruke i prste već si vidio njihove pokrete i usklađivao ih prema onomu što si im naumio da rade. Moja si stopala usmjerio k onim ciljevima koji će voditi Tebi, a ostavljat će takve tragove koje ću moći prepoznati i po njima se vratiti ako zalutam.

Bog Stvoritelj ima plan za svakog čovjeka kojemu je darovao život. Božja želja za našim postojanjem čini naš život vrijednim. On ne samo da želi da živimo, nego želi da taj život bude ispunjen. *Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju* (Ivan, 10,10). Njegov dar nije malen i nevrijedan, ali ostaje neiskorišten, jer ga ne znamo cijiniti. Kako olako prosuđujemo tko ima pravo na život, a tko ne, čiji je život vrijedan, a čiji nije, tko je lijep, a tko ružan, tko koristan i spretan, a tko nepotreban! Našim ograničenim pogledom ne možemo obuhvatiti vječnost za koju smo stvoreni. Kako Božje stvaranje može biti beskorisno? Može li Bog stvoriti nešto što nije lijepo? Ipak, mnogi se tako osjećaju ne shvaćajući da tako žaloste svoga Stvoritelja, koji je u njihovo stvaranje uključio svu svoju ljubav. Takva predodžba o sebi često nastaje kada u čovjeku ne gledamo Božje dijete i odnosimo se prema njemu kao prema čovjeku u kojem ne vidimo ništa što je vrijedno poštovanja. Time podcjenjujemo i njegovog, ali i našeg Stvoritelja, a nismo ni svjesni kako drugome iskrivljujemo sliku o sebi i tako gasimo u njemu radost života u punini koji je namijenjen svakom Božjem djetetu.

Vjerujemo da nas Bog ljubi, ali ipak se u nama javljaju teška pitanja na koja ne znamo odgovor. Jedno od takvih je zašto savršeni Stvoritelj ne stvara uvijek savršeno? Zašto je neke stvorio bolesne? Zašto su neki u okruženju u kojem nemaju mogućnosti normalnog života? Odgovor ne možemo dati, ali ipak i u njihovim životima vidimo Njegovu prisutnost i ljubav. Često nam baš te osobe, koje prosuđujemo kao nesretne, pokazuju da možda imamo krivi pojam sreće i da zaboravljamo da je prva i najveća sreća biti stvoren i živjeti!

Ana Ivković

Neka od pitanja iz ankete o roditeljstvu i stupanju u bračnu zajednicu:

1. željeni broj vlastite djece
2. zajednički život s dečkom/djevojkom prije braka
3. rodila bih/podržao rođenje svog izvanbračno začelog djeteta
4. idealne godine za udaju/ženidbu
5. je li za odgoj djeteta dovoljan jedan roditelj
6. spremnost za rađanje i odgajanje psihički i fizički nezdravog djeteta
7. da svome djetetu mogu 100% osigurati jednu stvar izabrao/-la bih:
  - a) tjelesno i mentalno zdravlje
8. normalno je više puta ženiti se i udavati
9. u stvaranju novoga života sudjeluju: otac, majka i Bog
10. kada počinje priprava za majčinstvo/očinstvo:
  - a) odlukom da se dobije dijete
  - b) to je daleko da bih razmišljao/-la o tomu
  - c) početkom veze

	srednjoškolci		studenti i mladi radnici	
	djevojke	dečki	djevojke	dečki
1.	dvoje (44%) i troje (37%)	dvoje (57%) i više (36%)	troje (57%) i više (29%)	četvero (30%) i više (27%)
2.	da (26%) ne (31%)	da (43%) ne (7%)	da (0%) ne (83%)	da (29%) ne (39%)
3.	da (67%) ne (10%)	da (71%) ne (21%)	da (83%) ne (0%)	da (81%) ne (0%)
4.	25 godina	28 godina	24 i 25 godina	25 godina
5.	da (17%) ne (41%)	da (36%) ne (29%)	da (25%) ne (67%)	da (10%) ne (59%)
6.	da (67%) ne (10%)	da (64%) ne (14%)	da (83%) ne (0%)	da (71%) ne (3%)
7.	91%	64%	86%	83%
8.	da (26%) ne (46%)	da (15%) ne (46%)	da (0%) ne (82%)	da (3%) ne (60%)
9.	17%	19%	31%	33%
10. a)	75%	53%	61%	47%
10. b)	14%	40%	0%	0%
10. c)	0%	0%	31%	30%

Napomena: U siječnju 2011. godine anketirano je ukupno 117 ispitanika s područja općine Subotica od kojih se 103 izjašnjavaju kao kršćani. Anketu pod nazivom Anketa o roditeljstvu i stupanju u bračnu zajednicu sastavila je i realizirala ekipa Uredništva mladih iz Zvonika na vlastitu inicijativu za potrebe Zvonika i odgovara za točnost podataka. Dopune do 100% na pitanja tipa da/ne odnose se na odgovor možda, dok su za ostala pitanja izdvojeni postotci najbrojnijih odgovora. /N. M/

iii KAKO DALJE

Brak na probu

„Autentična ljubav vodi u svakodnevno darivanje, cijeloga čovjeka i zauvijek, a ne samo u darivanje udova i to na određeno vrijeme.“

Nedavna anketa koju su proveli urednici stranice mladih na tribini mladih u Subotici donijela je, za mene razočaravajuće rezultate. Iako smo bili objektivni pri analiziranju te ankete, nisam mogla a ne primijetiti da je na pitanja o predbračnim odnosima veliki broj sudionika ankete odgovorio da bi MOŽDA imali odnose prije braka i da bi živjeli u predbračnoj zajednici. Psiholog David Myers navodi, nakon sedam provedenih istraživanja u tri države: u SAD-u, Kanadi i Švedskoj, da je kod ljudi koji su prije braka živjeli zajedno za trećinu pa do 80% češći razvod braka (knjiga „The Pursuit of Happiness“).

Zajednički život nevjenčanih parova u današnje vrijeme postao je uobičajena stvar, a o moralnim i društvenim gledištima na zajednički život nevjenčanog para ne raspravlja se previše. A zašto bi se i raspravljalo, kada je izvanbračna zajednica izjednačena s bračnom? Činjenica je da je, ukoliko veza ne funkcionira, puno lakše „pokupiti prnje“ i prekinuti vezu, te reći „probali smo i nije išlo“, nego se razvesti pred Bogom, obitelji i državom. I upravo u tomu se vidi problem onoga na što nas Crkva stoljećima upozorava: na nesklad između reklamirane i življene vjere. To znači da postoji dio kršćana i katolika koji su vjernici i koji se takvima smatraju, ali ne žive u skladu s naukom Katoličke crkve. Riječ je o tome da ne prihvaćaju moralni nauk o važnosti braka. A brak je za Crkvu uzvišen, BRAK JE SAKRAMENT. I zato ne može biti „braka prije braka“ i Crkva ne može odobriti predbračni život dvoje ljudi kao „pripremu na sam brak“. Mladi obično brane svoje stavove razmišljanjem da se na taj način bolje upoznaju i da se tako isključuje mogućnost pogreške u odabiru bračnoga partnera. I tu se sada javlja teško pitanje: kako to promijeniti? Danas se ljubav između dvoje ljudi shvaća ovozemaljski i materijalistički i kao da nema nikakvih drugih, dubljih vrijednosti. „Živi kao da ti je posljednji dan; kad dođeš do onoga što dosta voliš u životu

ne dozvoli da te išta zaustavi“. Društvo nam, na neki način, daje za pravo živjeti kako želimo, sve je dopušteno i nema granica. Znam da je protiv struje teško plivati, ali zar nas to opravdava? Zar zato moramo odmah odustati i ni ne pokušati živjeti pravo?

Smisao „hodanja“ je dobro upoznavanje jedno drugoga da bi se sa sigurnošću mogla donijeti važna životna odluka. Smisao nije glumljenje muža i žene kad još nismo ni objektivno ni subjektivno spremni do kraja preuzeti odgovornost jedno za drugo.

Među mladima se često javlja egoizam koji se služi poznatom rečenicom: „Da me voliš, spavao/la bi sa mnom“ (ili živio/la u predbračnoj zajednici). Mislim da bi pravi odgovor na ovaj izazov bio: „Sigurno da te volim, toliko da bih se i oženio/udala za tebe. Ali to ne znači samo spavati zajedno, nego i jesti, živjeti, rasti, rađati djecu, zauvijek biti jedno. Dok to ne bude moguće ne želim tebe, a ni sebe zavaravati da se zadovoljavam samo jednim dijelom ljubavi. A ako to ne možeš shvatiti, voliš li me dovoljno da me poštuješ?“

Nije ovdje riječ o nekom gušenju, niti branjenju. Ljubav treba rasti. I dečko i djevojka imaju pravo izražavati svoju ljubav na napredan i „moderan“ način, ali Isus nam traži da je izražavamo tako da ta autentična ljubav odgovara svojoj definiciji (na početku navedenoj), a ne da prevlada sebičnost koja se poziva na ljubav kao izgovor i koja nije dobra garancija budućnosti prave ljubavi.

Problem predbračnog života uzeo je toliki zamah da je teško predvidjeti daljnji tijek i njezin razvitak. Roditelji, stariji, društvo, kršćanski život i mišljenje Crkve nimalo se ne uklapaju u taj moderni stav kojeg dodatno podupiru televizija i druga medijska sredstva koja oblikuju društveno mišljenje po svojoj volji i „potrebama“. Ovdje može pomoći samo ustrajna molitva, ispovijed, praštanje, pomirenje, razgovor, iskreno obraćenje... Ono što je nama ljudima nemoguće, Bogu je uvijek moguće. On hoće i želi da se svaka duša spasi. Dopusti Mu da i tebe spasi, dopusti Mu da te vodi u autentičnoj ljubavi.

Marina Gabrić

Čovjek vjere

Dragi čitatelji! Zanimljivo je znati kako roditelji daju djeci imena! Naša djeca se zovu: Petar, Tomislav, Andrija, Ivan, Marija Magdalena i Pavao. Često su nam znali reći u šali kako želimo 12 apostola, pa ih je „bunilo“ što s Marijom Magdalenom i kako biramo apostole. Tada strpljivo objašnjavamo našu „tajnu zamisao“ – djeci smo davali imena ljudi koji su prvi vidjeli Isusa Uskrslog, kako to pišu Evanđelja. Kako nam je trebalo više muških imena, ubacio nam se tu Andrija (ipak je on „Prvozvani“) i Pavao, koji nije Isusa vidio, već ga je čuo (ali opet – nakon uskrsnuća) i navijestao neumorno. Marija Magdalena je ipak Isusa Uskrslog vidjela prva i na njoj je da svjedoči tu radost Uskrsa i pjeva hvale. Ivan i Petar su, naravno, „glavni“, a Toma apostol, taj „Nevjerni“, zaslužio nam je osobito blaženstvo – „Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju“ (Iv 20,29). Također, njegove riječi koje bilježi Ivan evanđelist nadahnuće su nam cijeli život „Gospodin moj i Bog moj!“. Takvu vjeru želimo dostići, a vidimo je ponekad i na današnjim „ljudima vjere“. To je onaj čovjek koji svaki dan na misi stoji, jak u svojoj boli i svojoj vjeri, nasmiješenih očiju – ne može Bog naš svemoguć i predobri svoga ČOVJEKA VJERE ne uslišiti... (Ivh)

prijateljstvo

Prijateljstvo je...

Svima je znano da je prijateljstvo jedno od najvećih blaga koje čovjek može imati na ovom svijetu. Aristotel je govorio „Prijateljstvo je jedna duša u dva tijela“. Ideal je to koji, kada se dosegne, obogaćuje duh, dušu i tijelo! Ipak, na putu ka pravom prijateljstvu, potrebno je prijeći mnogo koraka, preskočiti mnogo prepreka, mnogo smijeha skupa odsmijati, ali i mnogo suza isplakati. Treba prijateljstvo prokušati! Prijatelja najčešće imamo jednog ili nekoliko u svakom životnom dobu, iako stručnjaci kažu da su najsretniji ljudi koji imaju desetero prijatelja. Taj „širi krug“ je najčešće izvor za ono prijateljstvo koje nazivamo „jedna duša u dva tijela“, pa je veoma važno kako živimo s njima, a prijateljstvu se učimo od najranijih dana. Kod djece to djeluje jednostavno – oni imaju školski odjel ili društvo iz susjedstva, prijatelje sa sporta ili sa vjeronauka. U razgovorima s mnogim roditeljima uočavamo da sve to danas nije tako jednostavno, lako i lijepo...

Mnogi će moći posvjedočiti kako je promjena, nastala u kriznim i ratnim godinama koje su za nama, zaista velika i da je utjecala na naše živote u cjelini. Sjećamo se dana kada naši roditelji ponekad nisu niti znali tko su nam prijatelji iz škole niti s kim smo igrali lastiša ili nogometa ili pikula cijelo poslije podne! Danas moramo valjda provjeriti sve, pa čak dobro poznavati i roditelje prijatelja naše djece, kao da sumnjamo da im se nešto „strašno“ može dogoditi. Naravno, pedofilija, nasilje i narkomanija jesu prisutni među nama, možda i češće nego mislimo, ali ako smo sumnjičavi prema svima, kakav će život i iskustvo naša djeca imati? Osim straha, u nas roditelje su se uselile i predrasude: pitamo se kako će našu djecu gledati njihovi bogatiji prijatelji i njihovi „fini“ roditelji, pa ne potičemo posjete i zajedničku igru, već savjetujemo – igru u školi, koja je „neutralna zona“. Nekad se pitamo hoće li nam neka (po našem dojmu) loše odgojena djeca koja dođu u našu kuću zaprljati namještaj, nešto polomiti ili se ružno vladati, pa opet odgađamo druženje. Nekada se bojimo poslati dijete u tuđu kuću ako smatramo da je ozra-

čje loše, ako roditelji drugog djeteta puše, piju ili psuju – ne želimo da se naše dijete susretne s tim lošim primjerima, a nekad možda mislimo da će nas naše dijete „osramotiti“ nekom izjavom ili postupkom. Nekad naše dijete dragi prijatelj ili čak nitko ni ne poziva u društvo, jer je „na lošem glasu“ ili više voli nekog drugog prijatelja. Nekad ni ne stizemo razmišljati o svemu ovome, samo se trudimo sve obveze ispoštovati, svugdje stići, proći bez sukoba s prijateljima (i, naravno njihovim roditeljima!), pa i po cijenu „ne-druženja“.

Djetinjstvo može proći tako, ali uvijek dođe vrijeme kada mi na našu veću djecu više ne možemo (a i ne smijemo!) utjecati, jer su zakoračili u mladost, kada roditelj malo po malo gubi na značaju. To je normalan tijek razvoja, jer se mladi moraju osamostaljavati i sazrijevati, kako bi se mogli odlukom na brak ili na duhovno zvanje zbilja odvojiti od roditelja i prionuti uz svoga muža/ženu i biti jedno tijelo ili darovati se Bogu i Crkvi u duhovnom zvanju. Ako ne naučimo našu djecu što je prijateljstvo, propustiti ćemo izuzetno važnu „lekciju“, koja im može zbilja učiniti život teškim i nesretnim. Oni će i dalje misliti da je bolje sjediti kod kuće, izbjegavati „loše društvo“ po svaku cijenu i birati prijatelje na pogrešan

način, gledajući tko je koliko imućan i što sve ima, koliko je popularan, pametan ili darovit, a nerijetko i – tko su i kakvi su mu roditelji! O prijateljstvu djecu moramo učiti i poukom i primjerom – ispričati o svojim prijateljstvima, kazati što prijateljstvo jest, a što nije – po našem mišljenju i pokazati djeci da se i mi volimo družiti i kako se družimo. Zadaća je roditelja naučiti djecu i što prijateljstvo nije – prijatelji se ne svađaju, ne vrijeđaju, ne ogovaraju i ne izbjegavaju, jer nisu igračke, već ljudi.

Druženje s vršnjacima može biti raj, ali ako dijete živi bez prijatelja ili među lažnim prijateljima, može biti pakao. Učinimo napor da djecu spajamo, a ne razdvajamo i da budu prijatelji za primjer i da nikada, ali baš nikada, ne dopuste da u njihovoj blizini – odjelu, susjedstvu ili klubu – netko bude osamljen i izoliran. (Ivh)

male mudrosti

Jeste li roditelj kakav ste sebi obećali biti?

Vaša omiljena odgojna izreka je: a) Batina je iz raja izašla – pa je zato najprimjerenija vašem anđelu. b) Daš mu jedan prst, a on hoće cijelu ruku – pa budući da ne želite da vam dijete postane ljudožder, pazite da mu ništa ne dajete. c) Tko se hvali, taj se kviri – pa ga, jasno, ne hvalite.

Vaše se dijete boji nešto učiniti. Ohrabrite ga riječima: a) Nemoj me sramotiti pred ljudima. b) Vidi kako ti se svi smiju! c) Baš si pekmezast. Kad sam ja bio u tvojim godinama...

Kad dijete plače, vi ćete: a) Smjesta zatvoriti prozor (pa ne mora ga čuti cijelo susjedstvo!). b) Reći neuvjerljivo: „Sram te bilo, toliki dečko pa plače.“ c) Zaprijetiti, uvjerljivo: „E, sad ću te izlemati pa ćeš bar onda imati razloga za plakanje!“

Dijete je palo. Vi ćete: a) Potrčati kao bez duše i – izvikati se jer ne gleda kud ide. b) Istući ga jer je poderalo hlače koje ste mu nedavno kupili (pa mora naučiti cijeniti tuđi rad i novac, zar ne?). c) Samo ga prekoriti: „Kretenu jedan glupi, pa zar nisi u stanju ni hodati kao sva normalna djeca?!“

Dijete je slučajno razbilo vazu. Vi ćete: a) Odmah mu odbiti od džeparca (čist račun – duga ljubav). b) Uništiti neku njegovu omiljenu stvar (oko za oko, vaza za igračku). c) Rezignirano ustvrditi kako je to normalno za nekog tko samo jurca ko muha bez glave. d) Sljedeći ga put preventivno istući (jer se dijete tuče prije nego što ponese vrč na vodu, a ne kad ga razbije).

Vaše se dijete jako bučno razigralo. Vi: a) Blago ga opomenete – tako da ga podsjetite kako je jednom takva igra završila („Hoćeš da te opet moram voditi u bolnicu?“). b) Lijepo mu objašnjavate kako to izgleda nekom sa strane („Zar baš moraš vrištati kao idiot?!“). c) Samo ga pitate je li svjestan kako takvo ponašanje ne priliči njegovim godinama („Dokle misliš izigravati glupog balavca?“).

Dijete vam se povjerilo kako se nečega boji. Vi ćete: a) Samouvjerenom mu reći kako se nema čega bojati i završiti razgovor. b) Ukazati mu na pozitivan primjer iz susjedstva („Kako se Vedran ne boji, a koliko je mlađi od tebe.“). c) Objasniti mu kako se boje samo kukavice, a da vi ne volite kukavice, i završite razgovor.

Vaše je dijete učinilo nešto dobro. Vi ćete: a) Praviti se kao da se nije dogodilo ništa važnoga (Bože moj, pa to ste i očekivali.). b) Kupiti mu najskuplji poklon što ga nađete u trgovini. c) Pohvaliti ga s: „Dobro je ali...“ i precizno mu nabrojati što sve nije dobro napravilo u proteklih sedam godina.

Mislite kako je najbolje vrijeme da kritizirate dijete: a) Kad ste u gostima. b) Kad mu dođu prijatelji. c) Kad gleda svoju omiljenu seriju. d) Kad vas iznervira netko drugi.

Rješenje testa:

Svi su odgovori netočni. Smišljeni su samo za zabavu, ali i za podsjećanje kako je teško svakodnevno biti dobrim roditeljem. (www.roda.hr, preuzeto iz: „Bolje biti vjetar nego list – psihologija dječjeg samopouzdanja“, autorice: D. Miljković i M. Rijavec, IEP, Zagreb 2002.)

za život:

LICE ULICE

List *Lice ulice* izlazi jednom mjesečno, a prodaju ga beskućnici, mladi ulice, najsiromašniji i najugroženiji pripadnici marginaliziranih grupa, kroz posebno osposobljene i organizirane mreže prodavača na teritoriji Srbije. Polovica ostvarenih prihoda od prodaje ostaje prodavačima, dok se preostala sredstva koriste za nastavak izdavačkih aktivnosti, dodatni rad na integraciji prodavača i druge različite filantropске programe pod imenom *Lice ulice*.

Lice ulice možete kupiti na ulicama Beograda i Novog Sada.

protiv života:

VRŠNJAČKO
SOCIJALNO NASILJE

Strategija objavljuje istraživanje provedeno u 50 osnovnih škola u okviru programa „Škole bez nasilja“ u kome su 28 % učenika bili žrtve ili

počinitelji nasilja, a naveden je i zabrinjavajući podatak da se i u predškolskim ustanovama sve češće očituju razni vidovi ugrožavanja sigurnosti djece. Najzastupljenije je verbalno nasilje – vrijeđanje, davanje pogrdnih imena, ismijavanje, ogovaranje, širenje laži, socijalna izolacija i fizičko nasilje. (www.srbijanet.rs)

Somborski župnik Matej Slatković

(1785-1806.)

Piše: Stjepan Beretić

Slatković je rođen 1757. godine u Zagrebu. Tamo je završio srednju školu. Godine 1770. je u Trenčinu postao isusovac. Nakon raspuštanja reda primljen je u svećeničke kandidate Kalačko-Bačke nadbiskupije. Kao svećenik bio je 1779. godine subotički kapelan, 1782. je ceremonijar pomoćnog biskupa, a 1783. godine nadbiskupski ceremonijar (Lakatos, 297). Od 1784. godine je župnikovao u Dušnoku, a 1785. godine je postao somborski župnik. Doživio je, 1786. godinu, kad je Sombor postao stalnim sjedištem Bačko – Bodroške županije. Za smještaj županije i njezine administracije počela se graditi palača, koja je završena 1808. godine. Matej Slatković je volio Sombor. Zagrepčanin, koji se školovao u Slovačkoj i u Mađarskoj, dobro se snašao u Somboru. Premda je grad u njegovo vrijeme bio obilježen posljedicama francuskih ratova, na svakom se koraku osjećao veliki gospodarski napredak. O Slatkovićevoj ljubavi prema Somboru svjedoči i njegov ljetopis, kojim je obuhvatio i prošlost, ali u vrlo živim bojama opisuje život Somboraca s kraja 18. i početka 19. stoljeća.

Prvi somborski Židovi

Prema izvještaju gradske uprave, za vrijeme župnika Slatkovića, 1788. godine, u Somboru još nije bilo ni jednog Židova. Već naredne godine se spominje Jakob Stein kao prvi Židov u gradu. U Sombor je došao kao trgovac iz Čonoplje. Na kraju 18. stoljeća u gradu su živjeli i sljedeći Židovi: József i Lőrinc Herczegh, Simon Hay, Izsák Szekula, Michael Holläder, Franz Stein, Fülöp Hajduska. Svi su bili trgovci. Sombor je bio posljednji grad u Bačkoj u kojem su se nastanili Židovi. U grad se nisu nastanjivali masovnije možda i zato što je u gradu već postojalo dobro uhodano trgovačko društvo, koje je djelovalo od 1782. godine. To je društvo, bojeći se konkurencije, budno pazilo da se u gradu ne nastane Židovi. (O tome Muhi na 145. stranici svoje knjige).

Kanal kralja Franje (Francov kanal)

Za vrijeme župnika Slatkovića dovršen je i 1802. godine predan na upo-

rabu današnji Veliki bački kanal. Mađarski je državni sabor iste godine sjedinio Bačku i Bodrošku županiju, a sjedištem ujedinjenih županija je postao Sombor.

U župnoj kući vojna bolnica

Lakatos, na 297. stranici svoje knjige, spominje da je Slatković župnikovao do 1808. godine. To ne stoji, budući da je Slatkovića 1807. godine naslijedio Franz Wagner. Slatković je djelovao i u županijskom sudu. Posljednje godine njegovoga župnikovanja nekadašnji franjevački samostan je 1806. godine pretvoren u vojnu bolnicu. U Slatkovićevo vrijeme, u prvom desetljeću 19. stoljeća, bjesnjeli su francuski ratovi. Sa 145. stranice Muhijeve knjige doznajemo da su se kraljevske pješačke jedinice okupljale u Somboru, kao na zbornom mjestu, pa su odatle odlazile na ratišta. Osim toga, Sombor je određen kao mjesto gdje su se imali liječiti i odmarati ranjenici, pa je dio nekadašnjeg franjevačkog samostana određen za vojnu bolnicu. Zadnju godinu svoga života dijelio je župnik Slatković s ranjenicima u župnoj kući. Cijeli je grad sličio vojnoj bolnici. Ratno stanje se vidjelo i po tome što je u somborskim školama, vojarnama i po većim kućama raspoređeno 600 ratnih zarobljenika iz francuske vojske.

Bogat, a plavni Sombor

Župnik, Slatković je napisao jednu spomenicu župe i grada Sombora. Njegov latinski izvornik je preveo na mađarski jezik Gábor Grosschmid i objavio ga na 97. stranici *Godišnjaka Histo-ričarskog društva Bačko-bodroške županije: Bács-Bodrog vármegye Történelmi Társulat Évkönyve*. János Muhi na 146. i 147. stranici svoga djela *Zombor Története* navodi prijevod Slatkovićevo- g ljetopisa. Zahvaljući Slatkovićevo- m spisima, u kojem je opisao i izgled i stanje grada, doznajemo zanimljive pojedinosti i njegove procjene grada u kojem je bila smještena njegova župa. Tko više voli ravnice nego visoka brda, uživat će u Somboru. Zapadno od grada su bre-

žuljci zasađeni vinogradima na telečkoj visoravni. Slatković veli da su to maleni brežuljci koji podsjećaju na one u južnoj Baranji sjeverno od Drave. Grad posjeduje više od 42.000 jutara zemlje. Grad je širok i dug jedan sat hoda. U grad se može ući sa sve četiri strane u njegove široke ulice. Samo središte grada je velikim dijelom okruženo vinogradima. Vanjski dijelovi grada su viši nego njegovo središte, pa kad udare kiše, po ulicama je puno vode. Stanje donekle ublažuju kanali iskopani duž cijeloga grada. Tim kanalima se voda slijeva u rječicu Mostongu.

Dobro opskrbljen i bogati grad

Koliko je dobro živjeti u gradu vidi se i po tome što je u njemu puno staraca, koji nerijetko imaju i više od sto godina. Grad ima vrlo dobro vodu za piće. U gradu, ali i po salašima, u vinogradima i vrtovima se nalaze bunari. Somborci puno drže do vina što su ga proizveli u svojim vinogradima. Pa ipak, oni bolje stojeći Somborci piju baranjska, pa i vrlo skupa tolnjanska i srijemska vina. Za akov vina je trebalo izdvojiti i do 10 forinti. Građani i majstori rijetko peku kruh u svojim kućama. Oni ga kupuju na tržnici. Meso je dobro i ima ga dosta. Tržnica opskrbljuje grad povrćem, mlijekom, ribom i ostalim živim namirnicama. Zemlja oko grada spada među najplodnije. Na jednom jutru često rodi i do pedeset požunskih mjerova. Natjecateljski duh Somboraca je učinio da je jutro zemlje u roku od 20 godina izuzetno poskupilo. Dok se prije 20 godina jutro zemlje moglo kupiti i za 10 forinti, sada Somborci za jutro plaćaju 100, pa čak i 160 forinti. O plodnosti somborske zemlje govori i podatak da je prema popisu koji je provela državna vlast na području grada požnjeveno više od 400.000 krstina pšenice.

Grijech ogovora i klevete

Odgovara: *dr. Andrija Kopilović*

Poznato je da je svećenik suspendiran ako oda ispovjednu tajnu. Što je s nama kada ogovorom iznosimo tajnu? Koja je razlika između klevete i ogovora?

*Zahvalna čitateljica,
M. R., Subotica*

Za vrijeme korizme, nakon jedne homilije koju je slušala čitateljica, pisala mi je jedno odulje pismo u kojem stoji i ovo pitanje. Kako sam za uskršni broj imao već prije postavljeno pitanje i prikladno za uskršno vrijeme, ostavio sam odgovor za ovaj broj, jer mi se čini da je tema, nažalost, trajno aktualna. Ako se dobro sjećam, ta je homilija bila u onu korizmenu subotu kada se u liturgiji čitao izvještaj iz Knjige Brojeva o Suzani i iz Ivanova evanđelja poznata scena sa ženom koja je uhvaćena u preljubu. Meni se čini da su ta dva čitanja upravo suprotstavljena jedno drugomu, ne samo jer se radi o dvije žene i o sličnoj temi, nego jer se radi upravo o kleveti i ogovoru. Podsjetimo se. Suzana je djevojka, pobožna, poštena i lijepa. U gradu gdje ona živi su suci dvojica staraca. Ugledni ljudi, ali prljava srca. U svojoj nepobjeđenoj pohoti su poželjeli imati Suzanu za sebe. Kako im je ugled i dob bila pogodna okolnost, a služba upravo mogućnost da „lako dođu“ do svoga cilja, oni su posegli i pokušali zadovoljiti svoju strast. Kako je „Kći Izraelova“ više cijnila svoje poštenje nego svoj život, bila je oklevetana od dvojice sudaca čije je srce prljavo i dovedena na sud i osuđena na smrt po važećem Mojsijevu zakonu. Ta bi se smrtna osuda i dogodila da Bog nije potaknuo srce mladoga proroka Danijela da suoči lukavo svjedocanstvo dvojice sudaca i dokaže im njihovu klevetu. Tako je osuda, koja je već bila izrečena, i po Zakonu opravdana, stigla ne Suzanu, nego ta dva starca. Dakle, radi se o teškom grijehu, o teškom prekršaju Zakona i o zakonitim sucima, kojima je povjerena briga za zajednicu. Oni su iskoristili svoju službu (bila bi jednaka krivica i da nisu bili u toj službi) i klevetom optužili Suzanu. Kleveta je dakle, pripisati zlo nekome koje on to nije učinio. Pogotovo je naglašeno da je zlo po naravi tajna jer za njeno „raskrinkavanje“ trebaju svjedoci. Radi se o zlu koje se ne bi saznalo da nisu „očevici“ posvjedočili. Kleveta je, po sebi uvijek

zla, jer izmišlja i prenosi u javnost nešto što je po sebi zlo ili tajna i na osnovu čega se toj optuženoj osobi nanosi velika nepravda, u ovom slučaju, čak i smrt. Ali, zapamtimo, kleveta je uvijek ubijanje drugoga, bilo da se radi o njegovom dobrom glasu, imovini, intimi ili čemu sličnom. Ponovit ću, kleveta je uvijek ubojstvo.

U drugom slučaju, poznata je scena da je žena, uhvaćena u preljubu – dakle učinila zlo – makar ono po naravi bilo skriveno, razotkriveno i izvedeno pred sud. Poziva se na isti Mojsijev zakon po kojem se bludnica treba kazniti smrću. Ovo je ogovor. Ogovor je iznošenje istinitoga događaja, ovaj puta čak opravdano, jer se radi o općem dobru, ali je namjera u duši tužitelja bila zla. Htjeli su tužiti, ne samo nju, nego napose Isusov stav. Ogovor je istinit događaj, ali iz Isusova postupka se vidi koji je put i lijek liječenja zla. On je njima priznao zakonsko pravo da optužuju. Ono što im nije dopustio jest pravo da osuđuju. Doduše,

Kleveta je, po sebi, uvijek zla, jer izmišlja i prenosi u javnost nešto što je po sebi zlo ili tajna i na osnovu čega se toj optuženoj osobi nanosi velika nepravda, u ovom slučaju, čak i smrt. Kleveta je uvijek ubijanje drugoga, bilo da se radi o njegovom dobrom glasu, imovini, intimi ili čemu sličnom.

dao im je pravo i da osuđuju, ali uz jedan vrlo čudan uvjet – „Neka prvi baci kamen na nju onaj, koji među vama nema grijeha“. Prisjećamo se Lukina evanđelja u kojem Isus kaže: Ne sudite da ne budete suđeni, ne osuđujte da ne budete osuđeni. Samo iz ta dva mala odlomka Novoga zavjeta, a ima ih daleko

Ogovor je iznošenje istinitoga događaja, ali je namjera u duši tužitelja zla.

Ogovor je jednako veliki grijeh, kao i kleveta, jer je posljedica ista: ubojstvo osobe.

I kleveta i ogovor su ubojstvo. Ne spašavaju, nego uništavaju čovjeka.

više, vidimo koliko je i ogovor jednako veliki grijeh, kao i kleveta, jer je posljedica ista: ubojstvo osobe. Da, ogovor je ubojstvo. Imajmo na umu da su mnogi grijesi učinjeni u slabosti i u tajnosti. Tko je grijeh učinio vidljivim i opće zlim? Onaj tko ga je učinio? I da i ne. Onaj tko

ga je iznio u javnost, on ga je svakako učinio. Dakle, zločinac u ovom slučaju, čak ubojica tuđega dobroga glasa, slabosti, pa i grijeha, nije samo počinitelj. Odgovorniji je onaj koji je na javnost iznio, sudio i osudio. Odgovornost snosi ogovaratelj. Ako ne možeš učiniti što je Isus učinio, a to je „Idi i ne griješi više“, nemaš pravo ni baciti kamen. On će se kad-tad vratiti na tvoju glavu. Ta činjenica se redovito zaboravlja, da je ogovor jedan od najmasovnijih izvora narušavanja međuljudskih odnosa i da je izvor razdora i mnogih osuda koje onda umjesto mira i svjetla šire tamu i mrak. Apostol Pavao je do te mjere „zanesen“, da čak nije mogao vjerovati da bi kršćanin kršćanina mogao ogovarati, osim da ga može samo spašavati. Ogovor nije spašavanje, ogovor je uništavanje. Dakle, ogovor na Vaše pitanje je po meni sada jasniji. I kleveta i ogovor su ubojstvo. Ne spašavaju, nego uništavaju čovjeka. Još citiramo Luku: Zašto ne izvadiš brvno iz svoga oka, pa da vidiš trn u oku svoga

brata. Crkvena zajednica neće biti zdrava i ne može biti, dokle god se ne dogodi ta radikalna promjena u našoj praksi i ne shvatimo da su tzv. socijalni grijesi veliko zlo koje sprječava svaki rast u milosti i autentičnosti kršćanskih vrednota. Za Boga je čovjek vrhovna vrednota, a zašto za nas nije? I konačno,

zaključak: Da, svećenik je za odaju ispovjedne tajne čak i ekskomuniciran (isključen iz Crkve) a je li vjernik za ogovor isključen, pokušajmo u svojoj savjesti odgovoriti sami.

Kleveta je pripisati zlo nekome koje on to nije učinio.

Misa zahvalnica u povodu 200. broja Zvonika

petak, 17. 06. 2011.
u 17,30 sati
u crkvi sv. Roka

Svečani koncert subotičkih pjevačkih zborova

22. 05. 2011. u 20 sati
u katedrali svete Terezije Avilske

Sudjeluju:

1. Schola cantorum – Paulinum
2. Zbor udruženja penzionera „Adagio“
3. Komorni zbor „Musica viva“ – Čantavir
4. Komorni zbor „Pro musica“
5. Komorni zbor „Collegium musicum catholicum“
6. Crkveni hor pri hramu Vaznesenja Gospodnjeg „Sv. Roman Melod“
7. Zbor župe „Marija Majka Crkve“
8. Zbor „Sv. Terezija“
9. Ženski omladinski hor
10. Komorni ženski zbor „Bel canto“

Ulaz slobodan

MISA ZAHVALNICA
ZA ŠKOLSKU GODINU
u katedrali bazilici
sv. Terezije Avilske u Subotici
4. 06. 2011.
u 10 sati

SUSRET MINISTRANATA
Župa Presv. Srca Isusova
u Tavankutu
18. 06. 2011.
u 10 sati

SUSRET
PUČKIH PJESNIKA
„LIRA NAIVA 2011.“
Novi Sad
18. 06. 2011.

II. SUSRET MLADIH
NAD/BISKUPIJA U SRBIJI

18. 06. 2011.
na Tekijama

Susret počinje u 11,
a završava oko 21 sat

Geslo susreta je: *Ukorijenjeni i nazidani na Kristu, učvršćeni vjerom!* (Kol 2,7)

Prijave se primaju do 5. 06. 2011. povjereniku za mlade, a na susret su pozvani osmi razredi, srednjoškolci, studenti i mladi radnici.

Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000 Subotica, Serbia.

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, Subotica, Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

Petica za pouzdanost

Sandero Ambiance 1.4
7777 €

- KLIMA UREDAJ
- ELEKTRO PAKET
- SVETLA ZA MAGLU
- RADIO CD MP3
- ABS

ISPORUKA
ODMAH

SPECIJALNA
SAJAMSKA
AKCIJA

5 GODINA
GARANCIJE
ili 100 000 km*

0% kamate i 0% troškova obrade za finansirani iznos do 3000 EUR samo uz Dacia finansiranje!
Kamatu i naknadu za obradu kredita umesto klijenta plaća Renault Nissan Srbija d.o.o. Period otplate od 13 do 36 meseci.

* Do ispunjenja jednog od dva uslova. Akcija traje od 01.03. do 30.04.2011. Salet je simbolna. Renault Nissan Srbija, Ombudsmanov put 18, 11070 Beograd.

DACIA

DIOPTRIA

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA

Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tipnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tipnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenrački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

Jednako izdanje majke i kćeri

XIV. Susret subotičkih zborova

II. Dani A. G. Matoša u Plavni

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ
AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG
ZAVRŠNI RADOVI GRADEVINE

2000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

Molim djecu koja su puna snage
da se ujedine sa mnom,
kako bi se uspostavio mir
u čovjeku i svijetu.

Maria Montessori

